GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0454
4	Work Number	D 1418
5	Page No (From... To)	1 to 107
6	Name of the Work	TOTINAMA CILUKA KATHALU
7	Subject	KATHALU

4 1

✓1a. [illegible] D.No.1418
[illegible]

✓108a - సారంగధర చరిత్ర (ద్విపద).
D.No.1200

✓180a - సాంబశివవిలాసము D.No.
(యక్షగానము) - 1953.

✓195a - వేమన పద్యములు - D.No.1762

$12\frac{3}{4} \times 8$

258
25

D. 1200

D.1220.
D.1200.

४६२
१३.२.

D. 1418

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

B. 454

తోతినామాకథలు

౧ పూర్వమందు యిందుస్తాన దేశములో ప్రసిద్ధిని ఆనే పట్టణమందు జయదు
ఆనే వర్తకుడు వఖ్ధనవంతుడు వుండెను ఆతనికి సంతానము లేకుండా
వుండెగనక సంతానము నిమిత్తము రాత్రింబగళ్లు దేవున్ని ప్రార్థిం
చుచువుండగా మరికొన్ని దినములు గడచిన తర్వాత ఆతనికి ఒక
కైదేవుడు యీశ్వరకటాక్షమువల్ల సౌందర్యవంతుడు బుద్ధివంతుడు ఆయిన కుమా
రుణ్ణియిచ్చినాడు ఆతనికి మయిమూన్ అనే పేరుపెట్టి మిక్కిలి
గారాబంగా పెంచి యుక్తవయస్సు వచ్చిన తర్వాత వర్తకము ఖిల్లా
నేర్పించి ద్రవ్యసంపాదన చేసినంతలో సౌదాగర్లు పెనిమిటియు ద్దరు
నిన్నమువారి అనేవారు స్నేహంగా వుండిరి యీవాలకము అనే స్త్రీ
ప్రపంచమందు సమస్త రాజులకు వరదినం మయిమూన్ కౌజారు
కంవెళ్లు ముప్పుండెను ఆ కథవక్షము నిన్ను సకలభాషలు తెలిసినరా
మచిలుకను ఆర్వ్యం తెచ్చినాడు గనుక దీని వెలువ యెంతని ఆడిగితే వే
యిన్నూరు వరహాలని చెప్పినాడు పిళ్లెకు రెక్కలు గలదిన్ని పిల్లి కిచక
కవళం ఆయ్యేదిన్ని దీనికివెయ్యి వరహాలు యిచ్చేటందుకు యింత
తెలియనివాడు యెవరున్నారు అంటే యిందుకు మూత్రం
చిలుక చెప్పిన తగవా వైరాయి పురుషుడా నా యెరుక నీవు
నెరుగవు గనుక నా వెలువ నీకు తెలియదు నేను మచ్చిని ఆయినప్పు
టికిన్ని విద్యలు అంతనిండిన్నాను నా విద్యలలో చేతివలం యెఖువవిద్య
వఖువిద్య గలదు నా నిజాంత సముసముందర నువ్వుకైకేరుమేలు వచ్చు గలను.

తోతాకథలు

ఏమంటే. యీ పట్నానకు యొక నుమా [illegible] జలే

అనే పట్నము నుంచి వర్తకులు బేరారు [illegible]

[illegible] వస్తున్నారు. మా రుదినములు [illegible] పయి

[illegible] నన్ను [illegible] చెప్పినవమాటనమ్మి. యీ

పట్టములో చెప్పన్న [illegible]

[illegible]

[illegible]

సుఖవించి నదిగనుక వెళ్ళడానకు ఆజ్ఞం యిచ్చారించి బుద్ధిమాటలు చెప్పిన
మీదట. తాను మెచ్చి పెంచిన దిక్కు వెళ్ళడానకు ఆజ్ఞం చేసెను.
ఆవిధికెక్కించు వచ్చి పంజరములోచేసుంచి. బయిటకి తీసి నేలమీద బ్రి.
చంపి ఆకోపము విరోధనేరామచిలుకవద్దికి వెళ్ళితే నును గారేరం కిత్తా
సుచెప్పిన సంగతులు యావత్తు చెప్పి ఆ దిచెప్పిన సదుత్తరము కు తనకు
కోపము వచ్చి దాన్ని చంపిన క్రమము న్ని చెప్పితే. అందుకు రామచిలు
కవాగా తెలిసినదిగనుక వఖవేళ తానుఆజ్ఞం చెప్పితే గారేరంకనుచేసిన
ట్టే చేసును ఆనివిచారించి. ఆరపక్షి గనుక ఆరమాట అంటినది. అప్పు
డి సానుదగ్గిర కుపెస్తే నేను సుస్తుపు స్తదిక్కు పెళ్ళుటు చేతును. యిప్పు
డు నెప్పు నిర్ణయంగా ప్పుడు నేను నికి సపాలేయుం చేసి. నేకారకెయా
లేకలాంగు చేస్తం నానుని వఖవేళ నేను నిమిటువి స్పష్టుటుకిన్ని ప్పా
ర్థించ వఖవర్తకుని భార్య తన రామచిలుక నురెక్కలు తీసి పారవేస్తె ము.
ళ్ళా చిలుకకు రెక్కలు వచ్చిన తరువాత తిరిగి వచ్చి ఏమిటి పెండ్లా
ము సందున. మళ్ళారెలాంగు సవివాంతము చేసినదో. అలాంగు
నేనేహాం చెగలనని ఆస్త్రం తల్లో కె ఆచిన్నది ఆకథయేలాగంటూ దా
చెప్పుమని చిలుకను అడిగెను:

మొదటి కథ –

మొదటికథరామచిలుక చెప్పదానికి చెప్పుచున్నది. యిందుస్తాన దేశ.
ములో వఖవర్తకుడు మహా భాగ్యవంతుడు గలడు. ఆతనివద్ద వఖచి
లుకయుండును. ఆవర్తకుడు తనయింటివ్యవహారం యావత్తు
ఆచిలుకపరిముఖంగా నెప్పించినాడు. ఆచిలుక. మొదట్లో యే
జనం చూచినా తనదారకాచెప్పుచుండును. వఖసమ
యములో వ్యవహారనిమిత్తముగా తనదారపరదేశమునకు పో
యినాడు తిరిగిరావడము ఆలస్యంతగినది. ఆతనిభార్య పా

రిగింటువానిమీదమోహపడిరాత్రివేళల్లో తనయింటికి పిలు
పించుకొని తనమనస్సువచ్చినట్లు ఆతనితోన దుస్సాంగత్యంచేసె దిరా
మచిలుకవెంకన్న దినదినం యావత్తు చూచి తనమనస్సుకే రుచి దినయరగ
నట్లు ఉంచును. తర్వాత కొన్నిదినములకు వర్తకుడు వచ్చినాడు గ
నుక చిలుక ఆన్ని సంగతులు చెప్పియు దిపరప్పురుషుడి తోన దిచిన సంగ
తిమాత్రం చెప్పలేదు. యిందుని మిత్తం చెప్పినదికాదంటే. దానిమా
తన్నెళ్ళపేమ తతింటూ వున్నదిగనుక ద్రావాం శాయరాద నివిచా
రించి చిలుక చెప్పుకపోవుస్తుటుకిన్ని పరాయివాలముం లంగా తెలిసి
నది. కసుత్తారిస్మై మాట యిమున్న యింతదాచినాండా గదన్నట్లుగా
నెప్పుండును. ఆంతట వర్తకుని పెండ్లాము యీ చిలుకే తనమీద
చాడిచెప్పినదన్నిదానియందు చాలా శత్రుత్వంగా వుండి. వఖరా
త్రి పంజరములో వున్న చిలుకను పట్టుకొని రెక్కలు బాగా తీసి
పారవేసి పిల్లి యెత్తుకపోయినదని మాకలు వేసినది. ఆవర్తకు
డు యీరెక్కలు చూచి నిజము అనుకున్నాడు. దేవుడు చయరా
దనివిచారించినమునుష్యులకు శక్యముగనుక యింతపని చేసినది. ఆచి
చారపడి ఆచిలుక తనప్రాణసంరక్షణానిమిత్తం కుంటుకుంటూ
దేవుడి గుళ్ళోకి బరబిడిపగలులోపల దాగివుండిరాత్రిబయి
లుకవచ్చి తిండికి నమారాత్రంతో తప్పుచ్చుకుని వుండును. తరువా
త కొన్ని దినములకు గాయం మానిచాగా రెక్కలు వచ్చి యింకి
కేపాటుసత్తువవచ్చినది. ఆవర్తకుని భార్యచేసిన సంగతి పరా
యీలవల్ల సంబాధ చేటు అయినదిగనుక ఆమాటుమీంద
పెండ్లాము నువెళ్ళకొట్టినాము నిబయిటువారికి తెలియుకుండా
చిలుకను పిలిపిల్లులు చిక్కించిన ఆచిలుక బయిటువారికి బాధా
ఆగుపరచి వెళ్ళకొట్టినాడు ఆవిధిలో చిలుక వున్న గుడిలో బా

రత్నదిరాత్రి సమయమునందు దేవుడు తనకు ఆజ్ఞ చేయునట్లు గుండె చెప్పిన
ట్లు చెప్పుచున్నది. పైని ఆరతానా నేఁటి రాత్రియందు కలలో చెప్పిన ఆ రాత్రి గానే చెప్పితిమి
దుగానే తీసినలు శైలరాజులు బాల పక్షి తమ్ముని మనవరాజ
చేస్తే. నేపినిమింటి తాళ్ళను చుప్పటమునే నెరపురంబె కలాంగునస్తాన్ని
మున్ను చెప్పినది. అందుకు సంతోషపడి నిజముగా దేవుడు చెప్పినా
డని అనుకొని అలాగు నేఁటి రాత్రియందు ఆ స్త్రీ తనకు సంతోషముగా చేసి
లు నీ తరువాత చిలుక దానిని చూచుటకు వచ్చి ప్రాణార్థదానానా
టి రాత్రి నిర్ణయమిత్తం. నేటి తిరిగి దుగా కలుతే శబయి టపారవేసి
నచిలుక మనసే. నేనడవళ్ళు నేఁటి నిమిటి తాను చెప్పినదానిన్నాను. నేటి
మాదుగా నన్ను మేలాగు స్వేచ్ఛ నా స్త్రీ. అలాగుననే యిప్పు
డు అనుభవించినావు. యిప్పుడు నేఁటి నిమిటి నిన్ను చిలుకపుత్తాను
టూవంద గాతూర్పు అనేపక్షులలో చేసుంచి బంగారపు బోయ
లు వెళ్ళినట్టుగానే సూర్యోదయమయినది. అంతట యీగుడి
లో చేసుంచి చిలుక తన ఘోరలుంటి కివెళ్ళి ఆత్మ స్త్రీ దేవించినది. అప్పు
డు నేవ్వయువరు అని అడిగితే నేను చెప్పించినరా మునిచిలుక నేను. నాఁడు ఏమి
యుత్తురపు చేయనదానను నేనే అన్నింటిలోను ఆ పతివ్రతను చేర్చి
పడి నేను నాకే పచ్చి తిరిగి మేలాగున బ్రతికినావు అని అడిగినం
తలో చిలుక చెప్పు తూచున్నది గదా. పతివ్రతగా వున్న స్త్రీ
కి తప్పులేని విశ్వేశ్వరుని గనుక. నేను గుడిలో చిక్కి వచ్చి నా స్త్రీ
మిమ్మారిని వేరుకాని ఆ పతిసత్యం బాల్పున నన్ను బ్రతికించినది కదా.
గను పంపినది ఆ విశేషమా దలాకులు బాధ చెప్పినారు గదా.
అది అంతా అబద్ధము. ఆ విశేష పతివ్రత యయినందుకు నేను నా
భీష్మ స్నానము సాక్షి నిమిత్తమయ్యి దేవుడు నన్ను బ్రతికించి పంపించి-

నాఁడు. యిప్పుడు గుడిలో చిక్కి వెళ్ళి ఆ విశేష నలుగురు సుకుమారముగానే. యీ
మాటవర్తమానమువిని నేను యెంత తప్పు చేస్తి. నీ అని తనలో చేతాను
శిఙ్గు పడి ఆరది తనపతివ్రతమహాత్త్యం బాఁత చచ్చినచిలుకను బ్రతి
కించెను. ఆ విశేషపతివ్రత అని చిలుక సాక్షి చెప్పెను. అని నమ్మి యీ తరు
గుడిలో చిక్కి వెళ్ళి దానిని సాక్ష్యం పుచ్చుకొని మహా చేగాఁ పుష్పపుహారము
లతో చేటుం ఫాార్యనయింటికి తీసుకునివచ్చి ద్రవ్యంబు కానిను అనియు
ఓతవంత్రమ్ముఖినివి రెండు అలక్ష్యం చేస్తే పూయిదిమంచిసమ-
యం. యిప్పుడు నీవు కుంచుపిచారంప పుత్ర ఆహలవారిమనసు సంతో
షపెట్టిరా. నేటి నిమిటువచ్చిన తరువాత వకవేళ నీవు నరబినదరవరి
యపరులాయినా చెప్పగా విని కోరుగించితే ఫలానివానికి కాళ్ళ
నరాళ్ళు చిలుకపతివ్రత అని సాక్షి బలికి యిప్పుడు వెనే సంసార-
ములా కిరాబట్టు నదా. అలాగుననే నీకు నన్ను నీ సమ్మాయంచె.
నాను అనేను ఆ తరువాత చంద్రముఖి వెళ్ళరానను సిద్ధమయి
నది లుంటలో తెల్లవారెను గనుక ఆ దినం పోను నునుపున్నది:

రెండవనాటి రాత్రి కథ

రెండవనాఁడు రాత్రి తన శిఙ్గు పడిలి కలప్ప నిమిత్తం చిలుకవద్దికి వెళ్ళి
చెప్పుమనా వున్నది గదా. నేను పక్షులలో లారాజువైనా మనుస్సు
లో స్త్రీ కి శేయాం దేశ సంతోషపెట్టడా నప్పు. విరహంతా
పమునజ్వాలనా రవ్వాదయమునే కందుటులావంటి యెయుత్త బుద్ధి
అనే వస్తువనుకాలుస్తావున్నది. నేను నాకు యీ సమయ-
మందున ఆశ్రర్యకరా కపోతే మరియేసమయాన అశ్వకర్ముపస్తా
ళ్ళనా నప్పు. దయచేసి యీ దేశము కలుపు యిప్పుడే నా పైవా తుదు
భైకివెళ్ళి ద్వస్సనానా. అంటే అందుకు చిలుక చెప్పుతున్నది గదా
వారి కేయుండమా నన్నుపోచేషించెదానా. నేను పురవారా నవుసా

మనుష్యునివలె మాట్లాడుచుండగా విన్నది. నేను స్నేహితునిచేరాలే
పరియంతం నెళ్ళుమేతానా కుచేదుగా విన్నది. అయినప్పటికిన్నీ నే
ప్రస్నారించే శెప్తముందున కాదావుంరగా యేలాగునని-
పాంతం చేస్తూనా మైదారా నప్పస్తప్పటికిన్నీ నన్నెలాగస్తే
నన్నువిపాంతం చేయువలెనది. యీలాగున నడిచినందువల్ల
సుదరుబాకీ అనేవాడి మాద తప్పరిప్తాకీ అనే పట్టణపు రాజుదయు
యేలాగున విస్తరించినదో అలాగున విస్తరించవలెనది అని
అంటే ఆరాజు కథ యేలాగునప్పుండును అని చంద్రముఖి అడి
గినందుకు చిలుక చెప్పుతున్నది. పఖనాటు సమయమందున తప్పరిప్తాకీ
బాదుషా స్వర్గమందువుండెను నప్పకుసమానముగా సభతేర్చు
కుని తనకు సమానములు నమ్మదగు మనుష్యులను కూర్చుండబె-
ట్టుకుని శాస్త్రంలో చెప్పినటువంటి నేమన్నివశరీరానకు ఆరోగ్య
ప్రనుసుబలములున్ను కావలసినటువంటివారా ప్పుచెప్పుకుం
టూవున్న సమయమందున ఆదరుబాకీ అనేవాడు కొత్తవా
డుపఖరుపచ్చినారు. వాన్నిబాదుషా నేప్పుడుయువదప్పు అని
అడిగినందుకు నేను జిఖకీ అనే ఆమీరుబాలకరును అని చెప్పి
యుజమానుడిప్పు యేమాత్రం నమ్మలలాచేవా కాయమయిపో
క్కోనామరియాదా ఆలునకు తెలియుకపోయినది గనుక నే-
తమవద్ద నేవకాస్త్రం త్రాయువలెనని వచ్చినాను. అన్నందు
కు బాదుషా నప్ప శరిలా వప్పంచి తనవద్దప్పున్నవారిలో వేడుక
ఖరుగాచిచారించినారుగాని పెచ్చెగావిచారించినాదు
వారు. కొంతకాలం గడచిన తర్వాత. పఖనాటురాత్రిపా
దుషా మేడమీదనుండి యొక్క నఖమెయు ఖాలలాలచూసు తిరుగు-

పాచ్ఛాయింకేమంతకిందనుచాంచినారు. పఖమునిష్ప్రకత్తు ఖుమెదలల్లి
అంగరుఖ్తాలుకల్పుకునిమంటూకాలితా నిలవబడిపయునప్పన్న
మేడమీద ద్వృష్టిప్పంచి జాగ్రతచే సుత్తావున్నారు. పాదుషా
నేప్పుడువదప్పు అని అడిగినందుకు తమకు శేవకులున్నాలుగు సంవత్స
రములనుంచి యీలాగె రాత్రివేళల్లో మంటూ కాలితా నిలిచి మా
మేడజాగ్రత చేస్తూనాను నేటువెయాకటా కమప్పిన నన్నుచూచి
నారు అని యీలాగున బాదుషాతామాటాడుతూ
వుండగా పఖ్యనిప్పుట్లో నది. యేమంటే నేను వెళ్ళుతాను నన్ను
తిప్పిపాడుయువరు అయినా వున్నారా. అంటున్నరం దుమూ
రుపరసలు. యీధ్వనిబాదుషా వినికు యేమైనాధ్వని విన
బడుతూవున్నదా అని అడిగితే అవును నేను బుయీనాళ్ళనుం
చి వింటూవున్నాను నేను వెళ్ళి విచారించవలెనని యీ సలవ
దిచ్చితేలుకతపనిలారవంచనమ స్తుందని వెళ్ళినాను కాను కల్పు
అయితే లుప్పు వెళ్ళి విచారించ వసుత్తావున్నాను అని అంటే
పాదుషా మంచిది అని సెలవియిచ్చినారు. వాప్పు వెళ్ళి చూచి
సంతలాల పఖ్యవెక్కని అరదిప్పు తివరునానే నువెళ్ళుతాను. నన్ను
తిప్పివారు యువరు అయినా వున్నారా అంటూ పాతూవుం
డగా. దరుబాకీ వై అరదానా నేప్పుడుయువరు అని అడిగి
యిప్పుడు నేను అంటూవాతూవున్నవూట. యేమని
అంటే. తప్పరిప్తాకీ బాదుషాకు ఆయుష్య పరిపక్వదిగనుకనే నను
ఆదరుపుమైవెళ్ళుతున్నాను. అని అంటే. ఆదరుబాకీ అనేను
నన్ను తిప్పివారు వున్నారా అని నప్పు అన్నందుకు యేలాగున
జైస్తే వెళ్ళిదిమానితిరిగివస్తావు అని అడిగితే నేను మారు కొల్లి
బాదుషాకై బలియిస్తేవాబాదుషాకు కొన్నాళాలాలు.

[illegible]

టం నుంచి నిన్ని గాంభీర్యముతోను అని విచారించుచున్నాను. అని

మరునాడు మంత్రులు మొదలయిన పెద్దమనుష్యులను పిల్పించి

రాత్రి నడిచిన సంగతులు [illegible]

[illegible]

[illegible] రాత్రి కథ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౪. మాను మెనను

నాలుగవనాటి రాత్రి కథ-

నాలుగవనాటి రాత్రి పుష్పములు వికసించినట్లు నవ్వుతు మాట్లాడుతు-
చిలుకదగ్గరకు వెళ్లినా మనస్సు కుదరకుండా పుంకరించే తెలిసి
తెని యెంతదూరం పోవున్న చేరలేని ప్రాణనాయకుని తెలుసుకునె
ష్టంటి సూర్యుడుదయం యిప్పుడు అవునో అంటే అందమై
చిలుక చెప్పుతున్నది గదా. వెళ్లే వేళ నిమిటం వస్తె నవ్వు తలుపు కున్న
పనిపుత్రి ఆయిపోతున్నది అటుతర్వాత యొపురోజు
పంకాపటాలునది అని నవ్వు నన్ను అమారు జాదా శౌలు
వాతిమ్మార్యను గురించి. యేలాగున శిగుపత్నాదా నివ్వు
న్ను అలాగున అప్పుతునాన్నవని చెప్పినంతల్లోనే ఆకథయా
లాగంటిది అని చెప్పుము నిజమైనా అది గౌతె చిలుక చెప్పుతున్నది
పక్షిశౌలుపెంత్రాయిమమచేయనిదిన్ని జాన్నా నమంతురాలుకల
దు. ఆశౌలు ధన్నివిధిచికాలుప్పు నిమిత్యం యుక్తిమైనా వెళ్లి-
తె దని బుద్ధియుక్తత వలించిపోతూ తాంత్రప్పతాలే అనివిచారించిదేని
కనుపెట్టుతూ దాతారు గను కఅన్నవస్త్రాలకు జరగకుండా పుం
తెను అతనిభార్యపక్షిరాంజును అనెను. యేమంటుమనిష్యాలా
లు నవాదిశి సకలసుఖములు జరగవలెను గదా నీవు యూ-
లాగునవ్వారివేప్పుంతె యెలాగున జరుగును. అని అంటే.
శిష్యాలు యీ అంటూన్నారు గదా నేను పరదేశము వెళ్లితె-
నే బుద్ధి చంచలగుణం పుట్టునేమో అని తృణము ఆయినా విది
చిపెట్టుపుంత వెళ్లుతాన్నాను అంటే పెండ్లాలు విలాసాల ఆశ
దానికి అలాంటి బుద్ధి పుట్టితె పట్టెదారు యెవరు ఆయినా
వున్నారా పతివ్రతగా వుంటే దానికి యేమి వప్పు రుషుడు బా

ధిస్తె వింటూన్నారు నన్నదా. విచారించెదాన్ని యెంత చరిత్రముగా
వుంచితే అంత విస్తరించి తిరుగుతూన్నది. జాంగీత నప్పెండ్లాన్ని
వెప్పుమీంద కట్టుకొని అదివిశేసం కను నివెళ్ళిపుంచు కను నష్టపుటంకిన్ని
విచారించియీలాగున తిరిగినది ఆకథ నీవు వినలేదా అనెను
ఆకథ యేలాగున అని అడిగితె యీ భార్య చెప్పుతున్నది. పక్షి
పురుషుడుభవాయి ఐశ్వర్యవంతుడున్నవాడు ఒంటూరె తుమానాల
వాడు. అతని భార్యామమచేయనిదిన్ని అతడు తన పెండ్లాము
మమచేపతివ్రత అనుకొని వుండును. పక్షి రాత్రి వేళ తిత్తను వెంగ
వేష్టవేసి. తన తానెకటా రాతుడు కంచిపెట్టుకునివుంతగా శౌలు
మాంచి కాలము యాయుకవ్వారివేప్పుంది. తన భార్య వర్ధువు
కున మనిష్యాలు చెప్పుతున్నారు గదా. లుదివరకు నేవంతు ఆయి
నది. లుప్పుడు నావంతువచ్చినది వేచివెళ్లుమని చెప్పినంతలోనే లుధ
రునవ్వుతూ తెచివేవు బంటొత్తుమ్మ గదా. యీలాగంటూనరవ
తిచూచినవ్వుపువ్వారివేప్పుంది దమకు శిగు వేదా అని అంతే బం
టొత్తు ఆనేమాంటే అరదానికి శిగ్గు ఖగవంతుడు గదయవలెనుగా
ని. మనిష్యులాతరువు ఆవ్వను అని చెప్పి బాలాదినములకెంద
టు అదివిలాచేపక్షి ఐశ్వర్యము చూచినాను. నాటి నుంచి ఆరదాం
తాం గురించిన సంగతి విచారించరము విది చెప్పినాను. పక్షి నాదు
అదివిలాంనే నువెళ్లుతూవుంగా. పక్షి యేమనగ అంబారి తాచె
కాదావున్నది. నేను చూచి అరవిలాం యేను గవ్వుంతే దినమా
జమేకాని అంబారివ్వుందరంచా ఐశ్వర్యము అని అనుకున్నాను
అయేను గనా దగ్గరకువస్తె నేను రుద్రశపక్షి చెట్టుమీంద యెక్కినాను.
యేను గచట్టు కిందికి వచ్చి అంబారి ఆక్కరదించి యేంత కువెళ్లి నదితీర
రువాంత అంబారిలోనుంచి పక్షి అరదిచం ద్రుక శము నమం ఆయి

[illegible]

[illegible]

పరుటుదుంటూవారు నేను చూస్తూన్నాను సంపతి అయినదానందు
తానువేసంటేవానును కుంటానను అని అంటేను యీరకుంటేనగ
త్తివాళ్ళుపిలుచుకువచ్చినది తర్వాత శిష్యులు పెద్దస్వాములు యీ
వంటలవాండ్లతో చెప్పుతూ వున్నదిగదా యీ అర్థము నిష్ఠల
ప్రథమ నమస్కరించుచు [illegible] కున్నా రెరుమినరిచినా యీ
పట్నం అంతటాను యిప్పుడే చెప్పుతూ వున్నది అదిగనుక దేవస్థానం
కిపంపించివెయ్యండి అని అన్నం తల్లారేవాండ్లు బాలాసంతోషం
చికుంటే నగత్తి నుపిలిచి యిక్కడ నేను వస్త్రాలు నిదర్శించినావు యీ
మనిష్టం మీకుని పంపనివారు దేవుడు యిప్పుడు తేడి వెళ్ళి చేత నిదానమై కుదిరిం
చిప్పించుచును దాసరి వస్తే అని అనేను అదివెళ్ళేను తర్వాత శిష్యా
లు బాహ్మణ్యాదితాంచెప్పుతూ వున్నదిగదా నేతరే గురించిన సా
మగ్రీలను వత్తిన్నలు యిక్కడ తెచ్చించు కారెందుకు యీలారేపలనే
వారు నేను నన్ను మనస్సువచ్చిన ట్టు వుండావు అని చెప్పినంతల్లో
మవారేసంతాపడి తలుచు కవచ్చినమని అలు నది అని అప్పుడే
వెళ్ళి తననాము గిరి దరబస్తు తెచ్చికునేను యీశిష్యులు లాగి
లోపల ప్రవేశించినారు యింతలా రేపట్టేమం కనవారు మాశివిశి
సాలు పాగులు తాళ్ళ అపలు నిడుప్పు టూవేశి గారి సా
తమా దను పరిచిశి ధంచేశి వుంచిర గానే దానివిమాందమ
చుట్టంరమని నెంజ్జైచేశినది వాండుదానిమాందవాలు పెట్టిగా
నేసాతలార బతికాకలుచేశినారు యీ చెర అరుగుతుం
దిగదా నేను యీవరుచెప్పగా దినిన దిమా రమాంచినావు
వ్రస్తమాటయుదార్థంగా చెప్పుదుమని అంటే చెప్పుకుంటేయుం
వా యేమిచేసుకిని అనియుపతి లయుద్ధార్థంగా చెప్పసా

గెను నేపెనిమింటి మాత్రారం అయినా అవారు జాండా దగ్గిరకాల
వ్వున్నారు అతనువచ్చి విశ్వసించినట్టు వృంచే తులాఘ్యంచుకున్నారు
అందుకుమాత్రారలు యీకాలం యుక్తరాష్ట్రపలు తారకవ్వు
యీ వ్వట్టునేకు యుక్తరారికినదని అదిగితే నాపెండ్లామును
వందరేప తిప్పతదానిమువార త్యంచాత యీవ్వట్టువారకుంటా
వున్నది అని అనేను అందుకుంటు యువంటూ తిప్ప తాండా నిష్ఠగం
పెట్టి రమ్మని నన్ను పంపించినారు అని అన్నం దుకు శిష్యులు బ్రా
హ్మణ చెప్పుతున్నదిగదా నా పతిప్ప తప్పంచం గంచేశి పాపము అ
నేగాతలా నన్ను పరిపెయ్యవలెను అని విచారించినావుగనుక
నేపేవరాప్పు అనేను అంతట అవారు జాబాల్చిరచి నిపంపించి
బాలాదినములు అయునది యిదివరకు రాతాయను అనరెంకా
బాల్చిరచే నిపంపించినారు వారు నన్ను యీబావ్వునే అయినా
రా యిద్దరి నిపంపించినాము యువరరాష్ట్రి అక్షరయేమా
అనుమానము వున్నది అని విచారించితానే పెటుమా గర్ంగా వెళ్ళు
దాము అనేనే పంజెట్టునవచ్చి యీ పట్నం ప్రవేశించినారు శిష్యా
లు తనయింటికి వచ్చి తనచే తిప్పవ్వంపా ర్యేకులు యిచ్చినారు యీ
తరువెళ్ళి నతర్వాత లుక్కరనరిచిన సంగతి యావత్తు పెనిమిటితో
చెప్పినది మరునాడు అవారు జాదాను శిష్యులు బాజా
నానికి రమ్మని పిలిచినారు యీ అవారు జాదాటమునన్ను
నశిష్యులు స్వార్థనుచూరతవలెను అనిన అశమువ లేవ్వన్న
దిగనుక తప్పక రామెవచ్చినారు శిష్యులు పెండ్లాము వంటశిద్ధంచే
శినా తలా చెప్పన్నలు యిద్దరినిబలుయుంకితేశి నంతల్లో వాండ్లశి
కరండచ్చిబది తలు వెంట్రకలు రాబిబాందిగా వ్వన్నారు వాం
డ్రకుడా శితే పంచేసి అన్నం వాండ్లచేత కలుచ్చి అవారు జా

దాండ్లకికి పంపించినది. వారియిద్దరిని ఆమారాజు దండించి
చివేరులిద్దరు దొంగలు. యేమినేరంచేశారని తలగొరిగించినా
రు. అని అడిగితే. వీరుచద్దనేరంచేశారు గనక తలగొరిగించడం అయి
నది. వీరు నన్నా అడగండి. వారుచేసిననేరం చెప్పుతూవున్నారని అం
టే ఆమారాజు వారినిచూచి. తనమనుష్యులు అనిమనుష్యు
లాలేగ్గవారుంచుకుండానారు. వారుయిద్దరు నన్ను ఆమారాజు దారా
శకున్నమిత్రి. ఆవివాహమునకుపతివ్రతధర్మం చెప్పినారు. తరవాత శిక్షా
లుచారొర్చ్యపరజాబోటు నుంచిచప్పుచున్నది. వె ఆమారు
జాదానెనుదయిచ్యాపెంతునునన్నా. వారియులారిని అనిమా
రునాత్పురుషునిచూతనమ్నస్పష్టముచూచి అపవాళ్ళంచే
శనాడు పతివ్రతమహాత్మ్యం విచారించుమని యీయిద్దరినపంపించి
నాంత్రు అఅరదానిని నెనెను. నేత్రులారేకుల అరవాంక్లమాదయూ
లాగుల త్రిమ్మ్రంచరాదు. వారిమనుష్యులు నెనుస్తే నేత్రుమందివా
తేస్త్రు యిప్పుమయిఖుమంటూపనిశాయమద్దు. అన్నందుకు అ
మారుజాదాకు శరీరం అంతా వణుకుచుంత్తి రుఖ తిసినాంత-
ప్తితిమించుమని వేడుకున్నారు. అనిరోమిచిలు తెచిప్తిప్తిత్రాలుజ
ప్పాభాలా అలస్యములునది. నేత్రవెళ్లి టుందుకు జాగ్రతచేసు
కొని ఆపవివారునేనిమిత్రంచాలా శేత్రువని పేష్టువుంటే లాగునన-
నాయురాదంటవెళ్లి టుందుకు నిధపతిందిలుంతలాత్లవారినది
గనుక అదినంపెళ్ళరంపూనుకున్నది.

అయిదోనాటిరాత్రికథ

అయిదోనాటిరాత్రి కుజనస్త్రీ చాలా దుఃఖపడుతూ
కెంపైకెంబెన్ని నెళుగ్నారుతూవృంరగారాయమిచిలుకవద్దికివచ్చి

చూచి నంతల్లోచిలుకా నున్న తలవంచుకొని చాలా విచారపడు
తూవున్నది గనుక. వారచిలుకా అందరిని సంతోషపెట్టెదానవు. నే
వు యిందునిమిత్యం విచారిస్తూవున్నావు అని అడిగితే నేనిమిత్త
మెవిచారపడుతూవున్నాను. యిందుకంటె ఆవలనీతో. స్త్రీహ
చేశెటందుకు విచారించినవారు నూంతి నెరవేనెస్థిరంగావున్నా
రా. యిదిగాక పేదమనుష్యులతోచేకారాదారాచేశినస్త్రీమామువనే
వున్నారా. పశిపిల్లలతోచేసినస్త్రీమామువనేవున్నారా. తెలి-
యమవెననిన్నా. చివరకునేను తలుచుకున్నపని సాలార్థపడుతున్నదా
తెకొరా మరొపరాజు. పని నిమకళాం అయినప్పు. అవుతున్నదా
అనివిచారిస్తున్నానని. అన్నంతల్లోచె అకథయాలాగంటుది-
అనికుజనస్త్రీ అడిగితేచిలుకచెప్పుతున్నది కొమరుగామునేపుల్ల
మమడావృగావున్న అదివిలాకము త్రిచెట్టు తారలాంఖరా
మచిలుకపిల్లలుపెట్టినది అచట్టుపెండెనె నకా నుస్నుపిల్లలుపెట్టిన
ది. యెప్పుడెప్పుడు చిలకపిల్లలు తాంర్లాలేనుంచి దిగివచ్చినక్రపిల్ల
లతో ఆడుకుంటూవుండునూ. వేటతల్లి అలుసరామచిలు
కనసరిచినది సరుస్తుంనదిసరవచాంయెప్పుదియూనపత్రమానమ
లు తెలుసునను. గనుక తనపిల్లలతోచెప్పుతున్నదిగదా. మనము
పక్షిజాతి. అవలివిమృగజాతివాంటుసహవాసముచెల్లా
మనకుయిన్నటువిలాభంలేదు. దాచేమయినగతాస్త్రీమాము
చేస్తే యేమిలాభం. అదిమాపరంగారెడితాస్త్రీమాంచేస్తే
యేమిలాభం. బుద్ధిమంతులలున్నవపెద్దలుచెప్పెబుద్ధివినకయుం
రుఅత్రిక్రమించినాడుదానమనుశాయిరానివారితాంచెస్తుం
నారోపాంరికే. చేతికొతితోయెంగెతివచ్చి నదాచే అగతమ్ము
నంటచిలుకపిల్లలు అగతిలేమిలాగునవృందునన్నందుకుచిలుకచె-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ఆకాశ [illegible] కథ

[illegible]

ఉయుంచేసుకున్నారు. మొదటిఝాము వడ్రంగి వంతువచ్చినది గనుక
వాడు వ్వారికి కాచుకొంటె నిద్రవచ్చునని విచారించి వక్కకొయ్య
ప్రతిమకాని చక్కని ప్రతిమను చేసినాడు. రెండవ ఝాముకు దర్జి
వాని వంతువచ్చినది గనుక వాడు ఆప్రతిమను చూచి బట్టలు కుట్టి
తొడిగినందువల్ల మూడవ వేళ వచ్చినది మూడవ ఝాముకు కంసా
లి వంతువచ్చినది గనుక వాడు విస్తారంగా నగలు చేసి శృంగారించి
నాడు. నాలుగో ఝామున జ్ఞానవంతుడి వంతువచ్చినది గనుక
ప్రతిమను చూచి దానికి శృంగారించి ఉన్న బట్టలు నగలు చూ
చి సంతోషపడి జీవం వేసి పోతే చాలాగా ఉండునని. యీ నల్గు
రున్నూ ధ్యానం చేసి జీవనం గల ప్రతిమను గా చేసినారు. ఉంతలో
ప్రదయం ఆయినది. నలుగురూ చూచి మోహించినారు. వడ్లా
డు కర్రను తెచ్చి ప్రతిమను యేర్పరచినవాణ్ణి నేను గనుక నా పెండ్లా
ము అని అన్నాడు. దర్జి బట్టలు కుట్టి తొడిగినాను నా పెండ్లా
ము అని చెప్పుతూ ఉండెను. నగలు చేసిన కళాకాంతులు వచ్చే
లాగున చేసినాను అని కంసాలి తన పెండ్లాము అని చెప్పినా
డు. ఆ ప్రతిమకు జీవం వచ్చేలాగున చేసినాను అని జ్ఞా
నవంతుడు తన పెండ్లాము అని చెప్పినాడు. యీలాగున నలు
గురున్ను వాజ్యపడి. వకరిలోవకరు నిర్ణయించుకోలేకపోతా
నకు. యీ పాచికలు వేతాము యెవరికి గెలుపు వస్తే వారు
చిన్నదాన్ని పుచ్చుకుందాము అని నిశ్చేదాము నలుగురం
జూదాంగండారిలా వెళ్ళి కూచుండాము ఉండగా యీపు
రుషస్త్రీ వారు చెప్పినట్టుగా వినుకుందాము అని మాగర
ములోనే వచ్చి కూచున్నారు. వక ముని స్త్రీ ఆ సభ లో

వచ్చెను గనుక యీ నలుగురున్ను మావాజ్యాలు దేవరవా
రీగున తీరుస్తారో అని చెప్పునది వినుకుందాము అని కూ
రుచున్నారు. ఆతడు స్త్రీని చక్కదనం చూచి ఇది నా పెండ్లా
ము అంటె పెండ్లాము అని యీ నలుగురు స్త్రీ దగ్గర చేరిన దాన్ని
తీసుకుని పోయినారు. యిప్పుడు తీర్చివలిగదా నా పెండ్లా
ముని నాకు తీర్చవలెను. కాంతాపాలు వద్దికి పెళ్ళుదాము రమ్మని తీసు
కొని పెళ్ళి తానుపెళ్ళితే వారి అంతా చెప్పితే అందుకు కాత్వా
లు ప్రత్యేకించి రుమువాడు గనుక దిన్ని చూడగానే, యిది నాత
మ్ముడి భార్య. వారు తమ్ముడు వారికి తీసుకొని పెళ్ళుతుండగా
దారిలో దొంగలు వచ్చి మా తమ్ముణ్ణి చంపి నగలు తీసుకొని
దీన్ని తీసుకుని పెళ్ళినారు. యిన్నాళ్ళకు నగలు తీసుకొనిపో
యిన్ని మా తమ్ముడు దొరికినది గాని. మా తమ్ముణ్ణి చంపిన దా
మాకు జవాబు యేమి వేసు. అని పట్టుకున్నారు. యీ వ్యా
జ్యం ఆశ్చర్యత రత ఆ పట్నపు రాజు వద్దకి అందరూ కూడా వచ్చి
తమ మాటలు చెప్పుకున్నంతలోనే ఆ రాజు దానిని మా దొం
వాణ్ణి చూచి మీరు యెవరు దిమ్మను చాలా దినములనుంచి వెతు
కుతున్నాము. యిది మా రెండో పెండ్లాము తన సవతితో
జగడమాడి నగలతో పెళ్ళి ఆదివారం మీరు తీసుకుని పెళ్ళినా
రు. యిప్పుడు దొరికినది గాని నగల జవాబు మీరు కా
యేమి వేసు అంటే అందుకు దిన్ని మా చంచల దా పెళ్ళినవా
రు అంతా ఆశ్చర్యపడి తగువు తీరుస్తారని పెళ్ళి యెవరి తోచె
ప్పితే వారే వాదించి వాజ్యానికి వచ్చినారు. యీలా
గున వుండగా ఆ కథ పెద్దలు వకరు ఆగుపడి యీ వాజ్యం తే
ల్చేరు. మనుష్యులు తన ఆశ్చర్యకారిణి దుతున్నారు

యీవృక్షారుఢ్మైలునవఖచెట్టువ్రున్నది। ఆచెట్టుకొమ్మలలోఆకాశం-
లోకేవ్రంతెమేషం ఆనేగాశ్రుపారతుకొంటములున్నయీకొమ్మ
లున్నవేసారాకలుసువతువ్రున్నవి అచ్చటవేరువారతాళంలా
నున్నదిశేషువవ్రున్నఖండాకా తగిలివ్రున్నది। యీకైదివావ్రైజ్యంయ
వరివల్లను తెరనిషక్తివచ్చినప్పుడు చట్టుకారిదెవెళ్లితె తేరునుగనువమా
రున్నా ఆకతిదెవెళ్లితెయువరిశాంతమువారికెవుట్టుతున్నవి। ఆనిచెప్పి
తెల్లందుమ। యీరామేదుగురున్న ఆచారంమానువరాదా
వెళ్లిచట్టుకెందనిలువబడితమవాశ్రైజ్యంతేరుచుమనిచెప్పినంతలోనే
చెట్టునదిమిదెరెండుగాబద్దలుఅలుయీజారంముదానిలోవె-
దూరిననిచట్టుయుప్పటుంవచెనెవలుసుకొని। యువరిశాంతమ్ము
వారిదెమట్టునది ఆనివఖబ్బనిపట్టువారుయాలవాశ్రైజ్య
పడుతున్నారువెళ్ళుమనెను। వీరుఅందరుమువారెస్సగ్రుపడెవెళ్లిపో
లేబునారు। యీలాగనిరాముబిలువపుజాస్త్రాతాచెప్పివెళ్ళి
పనిచేతివారియునట్టునేప్రురుషుడునడుమువస్సెనపనిలువకైలచేతి-
పొతతున్నదా అనివిచారిస్తున్నాను యిప్పుడు అలక్ష్యంశా
యువత్వరగావెళ్లవచ్చును అంతేనువెళ్లెటందువుశబ్దములయిన
దిలుయింతలోతెల్లవారిననిగనువెళ్లితమూనుకొన్నది॥

యెకనాటూరాత్రికథ

యెకనాటిరాత్రినిలుకవద్దికల్పునివిచిత్త్యంపుజాస్త్రావెళ్లిరాజునీవ
ద్దికిపచ్చిరాత్రినిదురలేకుండాచేకనిన్నమువవేదుఖపెడుతున్నానునా
బుధినాలోవెదునేప్రనాంవెళ్లినాదకు అలక్ష్యంశాయుప్పనేరుణంనేను
లయిప్పురుతేచనుకుంటానను। అంతెనిలుకచప్పుతున్నదిగదానెనునెవ
పుణ్యినారాతన్నెనంతపనిలోనేకమడంపనశాయునుపజ్జెరువారిని

విచిత్తం। ధర్మరాజుయేలాగునకష్టపడ్డారా। అలాగుననేనువిచిత్తంకష్టపడు
తున్నాను అనినిలుక అన్నంతలోనే ఆకథయేమిటంది అని అడిగితెనిలు
కచెప్పుతున్నది। రాయబడినాక అనేరాజువఖరుగలడు అతనికిసుంద
రమైవచ్చంటుకొంతమారితోయ్రంకినను। అచిన్నదాన్నివకపవెరుమావాంచి
నారు। పక్షిరువలయున్నదినమ్ములున్న అంనమునసంపాదించువకుంటూ
వ్రసనమెప్పుడుననుయిప్పుడుచిన్నదానివివాదివేవాం ఆశ్రితవైవి
చారముననంభవించినదిగనువకతానుబుద్ధిచాతువిచారించువకుంటూ
తుగదా। నేవిన్నేపుణ్యినేనెక్కరరాజకొరుమారితోనాకువివారంచారం
వరంయెక్కత అనివిచారించుకొని। పెరటకుంచతవారికివునకు
యేమిప్రతాపసుమున్నదిగనువకనేనుపెళ్లిరాజును ఆశంగుతున్నా
ననితననమునస్సులోనినిశ్చయించుకొని। రాజువద్దికివెళ్లినేనువకరు
నునేక్ర్రరాజువు అనివిచారించకనేకొరుమారితెననునాకువియ్యప్రేమం
తిచెయ్యమని అడిగితే అందుకురాజుమమాకిలేపంవచ్చి। తనపరు
వ్రమారావరువువిచారించక యీలాగున అడిగినాడుగదావె
నిరంతరించవలెను అని అందుకువరేరుచప్పుతున్నారుగదా। మంచిత
నముగాయీవ్రారంనుంచిసాగనంపించిచేతాయము అనిరాజుతో
చెప్పి। వాళ్ళపకేరువారానేక్రరాజుకొరుమారితోను అడిగినందు
కం। యేమనగదాందుగుపదార్థంతెచ్చియిస్సే। రాజుకొమారితోను
నేకులుచ్చివెళ్లిచేస్తుంనారనెను। అప్పుడులోకులుఅందరూయీ
పక్షిరునదూచెర్రుపుటలయాలుహర్తావ్రునేవాత అయ్యొ। ప్రని
రాందు అయినాదెవునప్పట్టుగావివాదంపావలెను అని అ
పేక్ష్రంతెనా। నిస్సువకేరుయేమితెస్తుంనాతవేలె అది జాన్నాసప్రర
ము అనేపట్టుములాధర్మరాజు అనేరాజుమువచేప్పున్నాప్రురుషు
రువున్నారు। ఆకతిదెవెళ్లి అతన్నివేవ్ర అడుగగానేయిస్తుంనా

మహేశుఁడున్నారుగనుక వెళ్లి అడిగినంతలోనే యిచ్చినారు. అపుడా
ధర్మరాయఁడు బలిసాక్షి వద్దికి వెళ్ళినంతలోనే వజ్రేరుననుమాంబి. నేను
పోయుంటే యీ వేళ గాంఢ్లనాథ్యగాని. పడ్డేరు తిరిగి వచ్చేను. యీ
పని ధర్మరాజుమూలంగా అయ్యుండవలెనుగాని మరిమరి వధూ
లంగా కానేరదు. యుంటారమి భద్రమయుంచేశమ్ళి వారిని వెళ్లా
మ్మని చెప్పితే. వజ్రేరుపేరువాని తాను చెప్పుతున్నారుగదా. వీరు
ద్రవ్యాన్ని ధరవాశారయరు. వారి వీలులు ధర్మరాజు తల తీసుకొని
వచ్చేలుస్తే నేను చిన్నదాన్నాలుచ్చిపెండ్లిచేశి లుంటుంలోచరుంచుకుం
టారు. అంటేమా వారము యాతవారము వచ్చెనని విచా
రించకేరంశానారి వెళ్లి కాలుధర్మరాజానే తలనాంకులుస్తే రా
జుకుమార్తెను యిచ్చి పెండ్లిచేస్తానారని. అంతే. నేను ధైర్యము
తోనుండు నేమనస్సువచ్చినట్టు సతిమెస్తాను. నేనుబాలాదినము
లనుంచి నాతల యుపరిక్షైనాధ్రపతారానివిరావవేను అని
కనిపెట్టుచున్నాను. యిన్నిదినములకానాయువరూ అడిగినారు
కారు. యిప్పుడు నేను అడిగినాప్పగనుక యిస్తానుకానినాత
లయిప్పుడు తీసుకొని పోయేలు నంతల్లోయింకాంనేతు తంత్రాపు
లోంచుదురూ కారగానాంతెరకుతాంతుతగిలించి నన్ను తీసుకుని
వెళ్లి అతనిముందర నిలువబెట్టి తలమాత్రము అడిగినాప్పగదా
శరీరము తేమావారా తెచ్చినానని. అనుమని చెప్పి. తానుఅ
ప్రకారంగా కూడావచ్చి రుదులు నిలువబడెను. రాయచ్ఛ
లిసాంకీయోంవచేస్క్రర్మము చూచి ధర్మరాజుకాళ్లకుమ్రొక్కి
వచ్చి కేవలానినిమిత్తముయింతపనికేమి చెప్పినారని. అయనసా
వారనాంనికి. సంతోషపడి. తనకావమాతెల్నెను పెవిపించి అ

మనవాండ్లమీరదనుమేశి. విరావమనస్సులోనే యుద్ధ్రరికే యిచ్చి
వలెనని తాచేస్తుంనడుమాదవారికి యుంటమని చెప్పినారని చిలుకేకుజ
స్త్రీ తానేచెప్పి పలుస్సువాండ్లతోనే గురించి సందుకుప్రకారం
ఘుటనపద్ధదివిన్నాప్పగదా. యిఖనుమును సలిహాదితాంగురించి.
నసంగతి. వింటావా అని అంటే అకథయుంటువంటిది చెప్పుమనెను
ధర్మరాజువద్దజూజమున్నదేవఖచావున్నారుప్పుంటను. యేమే
కజూచినాజూజమునారుతుంకేవారదు. వఖనాదురలలు
నాలుగూరవస్త్రేలోంశ్చము యుంటుంకి పట్టుకునివచ్చేవారదు.
కారదు. అటువల్లప్పేదేనా అప్పుడు ధర్మరాజుచాతలు
ప్పిసహూత్పుంటేవారదు. యూ అటువల్లమువచేపెత్తికిందవచ్చినా
రు. జూజమున్నదేవారికి యిప్పుడు చూస్తే అప్పుడు ద్రవ్యంపు
స్తుట్టుప్పుందనుగాని తుదకువఖదట్టు అయినాప్పుందరు. తర్వా
తకొంద్దానిశపలులూ చూపాన్నారు ధర్మరాజు దగ్గరప్పుంటేటంచు
కశిగలిపదితనపట్టుమువిదిచిపెట్టి రంశాచేపట్టానకపెళ్లితమావ్వం
దగాదారిలోచేక్కిండరుజూజము అరుతూప్పుందగాచూ
చితానునన్నుకలిశి అతివెలిచ్చి వరవచెలుచ్చినారిసాదు. వారువ
రవచెలుతెప్పునిజొప్పుపెట్టితే తనపెండ్లామునుతాకట్టుప్పుంచి.
తేప్పుప్రదయూనకుపరవచెలుతెచ్చియిచ్చి పెండ్లామును తీసు
కనిపోదును. తేనిపక్షాననునాంపెండ్లాన్ని తీసుకపోయమనిఖ
రారుచేశి అప్పుగింతపెట్టివెళ్లితూ. తనలోనేసేతానుఅలాచె
పవనశధర్మరాజువద్దికి వెళ్లి యూవరవచేలుతెచ్చియిచ్చి పేతా
ము అనితలుచుకొని వెళ్లుతూప్పుందగా. వఖనాతికేనువద్దవి.
అనాంతిలోచేపలతాంగిచూస్తే. వఖచన్నని అరవిశింమచేసనము
వేసుకొని కూర్చుంనదిదానికియెదురుగా వఖలుసమవళా.

[illegible]

[illegible]

యుసుధాళ్ళాగాజేశినకసంతోషం అయ్యేలాగున చేస్తా
ను అని అప్పత్రం పంపుసవివానిశరీరం అంతా రాచి నీతికళాలు
లాంఛనవిచెయుని అంతా నాతోవారు అలాగె చేసి అప్పుడె పద్దెని
విదిపెంతదావాదైకైచివచ్చినారు. తరువాత వారిలు ఉద్ధరికె పెంకి
పేలుయించి ధర్మరాజు తనపట్టణము పవిళ్లినారు. పార్థపరాజులు
ఖిదవాండనివిమిత్తం లయాలాగున కష్టపడ్డారు. నేను పొ
లయాలాగె నివిమిత్తం కష్టపడుతూ నుగానివారు
చేశవట్టు నేనుశాయలేను లుప్పుడు ఉన్నానీనాయుడుని వద్దికి వెళ్లితి
వాసంతోషంగా చెప్పిందును అనిచిలుక చెప్పితె వెళ్లి వారిని అని
కథలు నది లుంతలాళ్లెల్లవారి నది గనుక అది నవ్వేళ్లరుదాం
నుకుంసది.

మెనివిడినాటురాత్రికథ -

మెనివిడినాటురాత్రి పుజెస్తా శరీరము అంతుదనపత్తువ.
లేకలిచిరావడము ఉన్నాకండపెంచుకొని శుభ్రమ్మలు యాలాగునదుః
ఖిపడుతూచిలుకకగిరకవచ్చిని విని నేవు చెప్పుమనుపన్నేలుప కథము
గ్గంగా చెప్పం దెవానవప్పన్న సకలముఖును వారిని సంతోషపె
ట్టిదానివ్వ గనుక నేను వఖిపని తలుచువున్నాను. మొమునిఅ
తిగితివాళ్ళకు కెంతం నుతేశమేస్తాను లుచిప్పందచిత్తిగదా
అప్పుడైనామదమున్నా అందుమాదబుద్ధి చెడి చెవతము
న్ను అలుసదిలంటే నే చ్ఛిన దనెపంచుకానిచ్చిం కేలుం
తపనిరాదని అంటె అందుకు పుజెస్తా నేను మొదట్టుతీర్చి
చుడుము అని అతిగితెచిలుక చెప్పుతున్నది చెప్పిలాచేస్తాను సంచే
కెట్టుడు ఫుట్టిన మొస్నిమట్టును మాదచ్ఛిరాలాగున చెప్పంచు
తారానెత్తున్న నేన్నె వాతులు మాద అలాగునద్ చెప్పించు

అతనికి నన్నేమి మాదనే దృష్టిపూం టుంనదిలుంచారావారి అప్పుడు
పొన్నులు కెంపు మాళ్ళమొదలు లుసవారు నెత్తుమీద చాబితావా
తికంటె మెంపువూపరుల్లైపుందిరావారి మాదమూచిం
. చేసు. వఖిరేళ మాచావస్త్రవారు రాజు ధైర్యమేలాగునచే
తిపాలేలుసపిచేన్నన్ను అలాగున అప్పుడు తునస్నాపవిలుక
చెప్పితే అతనిమయాలాగంటుంది నిపుజేస్తా అతిగినంతల్లాచే-
చిలుకచెప్పుతున్నది. లుంచుస్తానిదేశము లాంచెశిలకుబ్బుందావు
నమనిపట్టానికె రాజు విస్తారం దుర్వ్యం గలవాడు కన్నా. పండితాది
గ్గంగలవాడున్న అతనికి మునవితనంవచ్చినతర్వాత ఒకయూ
రుడు వుట్టినారు. జాతకర్మలు జన్మపత్రికవాశి ఒప్పుడు. ఒక
దిక పదమూడంం కెంటను చేర్త గండం వుస్తనది అప్పుడు కెపరిచేర
వైండి కెరుంచకి దావాశినారు. యా పత్రికయాలాగునచూ
తునని. ఒక దేవవేళ తంత్రికము నచ్చునచ్చుందును. చంచవారికి సకల
వదువులున్నా నేరుచ్చుమని ఇతలచేపుంచినారు. యాలాగు
నపంత్రందు సవచ్చరములు చదివి నచ్చుతుంటెన్ని విద్యేమిన్నిరాకపా
యును గనుక వఖనారు చదువుంతె ఒక నెపెట్టము నుచ్చేలుక
తనకచేరకి పిలుచ సంచింపి నారు వమారుం తిపంత్రందు మొంట్లో నుంచి
చదివించినచ్చుయుం కెన్ని మొమువిద్యరావచాయును. లుది మొంవిఅని
అతిగితె అందులావఖిపెట్టము నిష్టి చెప్పుతున్నారుగదా. ఒకని
కెవశాళ్ళరంభంచేశిన విమొదలు కానియా చపంత్రందు మొంత్తుంన్ను
వఖిసర్తుంచ్ఛిట్టిలుతవిమాదనుచ్చెంతెనుగనుక విద్యరావచా
యిను. ఒప్పుడు వది విపాలెలున ది అని నెను అగుంచ్చెలా చేమిరుఖ
అంటెన పెప్పుతున్నారు గదా. వాలు రాజు నే పుమారున్న
నా కు అప్పగెంత పెట్టితివా. యాచపంత్రందు మొంట్లు చదువల

కనుక దయచేసి నేను ఆరు నెలలా చెప్పలాగున చెప్పుతాను అని నను అప్పు
డు రాజు తన కుమారుని ఆతని కప్పగించి పెట్టి ఉంటూ కొత్త స-
కాని వెళ్లు మనసు ఆచారప్పున ఉంటూ కొత్త సుకాని వెళ్లి తన ఉం-
టు పక్షి శాస్త్రిలా చే పక్షిపైపున అక్షరములు ద్వారా శిష్యన్నది పక్షిపై
న ఆకాశమువలె నున్నది ఆందుమీద నవగ్రహములుంను పం
డితురా సులు న్నిలు ర్యలు యేరు నక్షత్రములు న్నిప్ప న్న
ది పక్షిపైపున పాజము దళ్లైన్ర వాలు ద్వారా శిష్యన్నది పక్షి-
పైపున గురు రక్షవారి ఆంబులు వెయ్యరంద్వారా శిష్యన్నది పక్షిపై
పున సంగీత రాగము దళ్లైనప్పుడు దివ్యన్నది పక్షిపైపున రా
గాలు న్నఆందుకు తగినముందులు న్నవా శిష్యన్నది పక్షిపై-
పున మంత్రశలాపాలు రక్ష కేసులు కట్టివల్లుంద్వా శిష్యన్నది-
లు ంకాలు యోఖాము యుందున యేమివిద్యలు కలదా ఆ
న్నిద్వా శిష్యుం డేకాల్ప దిలా చే లు రాజు కుమారుని
తీసుకెళ్లి న్నించుకాని ఆరునెలలలా చెపలా నకలవిద్యలు
నేర్పి కేపటంరాచె జునరాజు ద్వికె విన్న తీసుకాని వెళ్లంతాను
ఆయన యేమి అడిగినా ఆందుకు సదుత్తరం చెప్పి తివానే
కుమంచి దిమారుమంచి ది అని చెప్పిన తర్వాత ఘుదివలు
మంచిదిగా విచారించి సంతల్లా వారము దినములలా శ్రా
నము వాయిన్య్ద వాచక్ని గంథాలు అనేకంగా వ్రాసిన
తీలిశిన్ని రాజు కల్లుద్దవారం కుమారుని వెంటపెట్టు
కొని వెళ్ల వలశినదమనంగనుక తీసుకపోతాను గాని న్ని
యుప్పు రితాగానిమునుప్పే టుంచపద్దని చెప్పితీసుకాని వెళ్లి-
సంతల్లా రాజు రాచిమావే సంతా చేష్టుం యేమేమి

చదువుకున్నావని అడిగితే యేమి న్నిమాట్లాడక ప్రారంచె నిలుచుంన
దిచారిమిసుప్ర మాటలు అయినా ఆడుతూ వ్రుందునను
యుత నిమిత్తకి చదువుకు మప్పగింతపెట్టిన తర్వాత అదికూడా
పోయినది అని చెప్పి సంతల్లా పజీరు చెప్పుతున్నారు గదా చిన్న
వారు గనుక సిగ్గుపడ్డారు కాని దినాలు అంతఃపురాలలో
ప్రన్నఆరంగుల తాలకారా వ్రుంటే ఆటు తర్వాత మాట్లా
డునని ఆంనారు గనుక అప్పు రంగా నెకల్ల్చిలు న్నిపంపించె
టప్పుడు రాజు భార్యలు తనికమారుతల్లి గనుక వచ్చలా దిన
ములనుంచి ఆచన్నవాని మాదమీ దమాంచిష్ప న్నది అదివస్త్రా
జు తాచెప్పుతున్నది గదా నేను చిన్నప్పుటు నుండి పెంచినాను నా
కుమార చేమన్నిక గనుక నా కు అప్పగింతపెట్టి తెతీసుకుని వెళ్లి ఆత
నికిబుద్ధిమతులు అన్ని విచారించి చెప్పుతానంటె ఆలాగె తీసు
కాని వెళ్లుమని కలవ్వ ఆలయునది గనుక తన ఉంటూ లా చె కొత్తసుకా
ని పోలు యుత్పుంచుకాని తాను చాల దినములనుంచి మాటా
చిప్పనాము యున్నది నములకున్న యుపోత సందు దారక కపోలు యున
దిలు యుప్పుడు అక్షరస్థంచల్లనున్నాలుంటూ లా చేక వచ్చినా వ్ర
లుచ్పడు నాతాపొందినా అశతచురవుని చెప్పితె అందుకు-
వ్రలికపో మమువస్త్ర యేలాగున రుచ్చంచారము చేసుకు ఆ
లాగున కారపంచశదాని లుల్లువ దిలుబలు టుకొత్తన్నాడు త
ర్వాత అధిరుఖదిశి ఆతనిమతి విచారించ వలెచెప్పి పోతని తండ్రి
తాకారపంచి మాద యేమిచెప్పునో అని తనలా చెతాను వి
చారించుకాని తన బట్టలు అన్ని విడుచుకాని గాజు పంచులతా
వళ్లు అంతా నేరుకాని యోచేష్టం తారాజు ద్వికెవెళ్లి మీ
కుమారుం కెవి మాకలవ్వ చాప్పున తీసుకాని వెళ్లి యేమిని

[illegible]

[illegible]

ని అడిగితే, చెప్పినలాగు మనలుంటుల చేపలగదిలో ఏదాచినా
నట్లని అనెను. వారు ఆగదిలో శిశువైశివాంశిమువుద్దబెట్టుకొని
నేనుమహారేగం తంతప్పినది. నేను లోపలనున్నంతవరకు, వేగిరంబ
లుయిలువెళ్లితేచాలు యక్కరపట్టుకొనివెళ్లుతూనా. తాఅని. లియా
లుల్లునేలుల్లు అనివారించివేమువున్నా రెకపాలునా నేను ప
హ్వాపారేతూరున్నంరమునిచెప్పెను. అందుకువారు అప్పువంటువాం
నికి ఆలింగనముచేసుకొని అక్కతినంచి సుఖంగాలుయుంటుకెవెళ్లినా
రు అనివజీరురాజుతో అరంగులవారుయలుయూతేరుగావున్నందు
ననిచెప్పి యేమూ ఉవంను నంచి తృరపరరాదినను. లుయా మాట
లురాజువిన్నతర్వాత కోపంఅనెస్పుచల్లారెను. అదినంతలకా
ప్రరయవానిమైదులోచిప్పించెను.
రంతాచిన్నారురాజు భార్యన్ని యముచేసి శవములోకివే
ళ్లినిల్లబదిరాజుతాతిర్వ్యేదుచేసుకుంటికువారు రుణ్ణితేసు
కొనివెళ్లితలకాట్టుమని అంటెరంతారుద్ధాని సింహప్పైనన
మువారుదవ్వంనరాజుకునాంత్వాంగముగాతెము కిచప్పు.
తున్నారుగదా. వేగిరపతపనిశాయుధం. యువరికేమంచిదినా
దు. అందులోచినురాజుకువరిన్నిరూడదు. విశేషించి ని అరం
గులమాటలువినితృరపరరాదు. లుయిందుకుప్పూర్వంపతని
కుతిభార్యకథవారుయుప్పుదూవినలేదా. ఆనిరాజు
తారేఅంటేను ఆకథయేటువంటు దని అడిగితే రంతారేప్రధాని
చెప్పినక్రమం. వఖవతనికురువిక్కిలిని ద్రవ్యంకలవారుంనుమహా
భార్యతంతుక్కెయుందును అతనిభార్య చంచలబుద్ధికలది. వఖ
సమయమందునఆవతనికురుపనివారుదవ్వారికివెళ్లివ్వందెను.
ఆసమయములోతనమునస్సువచ్చినట్టుపరవ్యరుషునితోవినస

రించినదుస్సత్వంకెను. పట్నమందు నవ్వంనపింనపెత్తలు అందరూ ఆ
సంగతివింనవారైరి. కొంనిదినాలకుపర్తకుడు తానువున్నంతపట్ట
ముకువచ్చి తనలుంటుకరాక, పెరవఖరిలుల్లు అద్దెకుపుచ్చుకొ
ని. అందులోవున్నంతవఖదినంతముసలిదానినిపిలిపించి. నేనుమా
రుదేశములోనుంచివచ్చివున్నానను. కొంనాళ్లులుయుకరవ్వంటూ
ను. లుయికరవ్వన్నదినములకు. చక్కనిదానినివఖదానిని తెసుకొనిమ
చ్చిన్నంచుమునిముస్తైనలుచ్చైరూపాలుయూలుదనువాలుయుచ్చె
ను. ఆముసలిదిలుయారూపాయలుపట్టుకొనిపోరేలు
వారితెంన్నాముచేతికిలుచ్చి. మహాచక్కగ్గవంతురువఖవ
ర్తకుడువచ్చినాడు. కొంనాళ్లుతానులుయుకరవ్వంరవవెనని.
చెప్పినాడు. నేను వేగిరయవచ్చినేకలోరేకువచేసుకొని. వారు
నివారుదిపోవుంకంకరిగేలాగుచేసుకొంయమనిచప్పితే. అం
దుకుసంతోషించిదానితెంచుకివెళ్లిచూచేటుప్పుటుంకి. తనపెని
మిటి అనితెలిసినదిగనుక. తానుమరియెటువంటిదరపుదవే. ప
లునిపున్నదుప్పుటు తసి. పారదేశిపాలిగత్తంపట్టుకొని. యు
రుగుపారుగువారిని అందరినిరయమనికేకలువేసినది. వారు
అందరూ దేనికేకలువినివచ్చిన తర్వాతవానిచూచి. నా
పెనిమిటుపరదేశమునకువెళ్లివ్వంతిలుప్పుడులూపట్నానమువ
చ్చిలుంటులో రేకరాక్షైతిదిగిలూలాగునరంకుతనము న
తపనాంగి. లుంటువారంరనుబాత్తిగామరిచిపోలేలునాదు.
లోకులునాతోచెప్పితే నమ్మనానేకానను. లుయావేశనను
వచ్చిచూచెటుప్పుటుకి నిజముఆయునది. గనుక నతనికినేను అక్కర
లేదపోతేకాజీవద్దకెవెళ్లి వరాలుయుద్దరికి అక్కరలేకుండా చేసుకొం
నినాకులుయివ్వవలశినదిప్పస్పకుంటూను అంటె. అందుకులోకు

లు అంటారు నన్ను. వారు యుద్ధరూ యా లవలతపరు తున్నారు.
యుఖసు అలా గంటు పసులు శా యుపద్ధని. సంతుతి చేశినారు.
వారు యుద్ధరూ సంపతిపదిలుంటు చెప్పిశినారు అని వజీరు చె
ప్పగా రాజు శేపంచల్లారి ఆది సంకాం వారుం కొత్తె దు-
లా చెప్పించమన్నారు.
మూకా చేదిన రాజు చంనబార్యౌ సభలా చేశి వచ్చే ఫిర్యాదు.
చేసి సంతలా చేసు రాజు తనకా వారుం కొతేసుకా నిపా చేలు
తలకా ట్టుమని చెప్పితే అందుము కాత్రుధా నిరాజు తా చె
ప్పుతున్నారు గదా. త్వర అనే వస్తువ అంని పిలాచినం శచ్చే అలచ్చం
బాతవిబారిపి అం నికార్యాలు సానుకూలంలా చవచ్చును. అ
రవాంక్ష శరరవులు బూచేటుందుకు తెనెవ వెనె అగుపరుతూ వ్వం
టారుగాని వారినరవరిం నిమనస్సునన్ను విషుము నిం రివ్వంటుంన
రి. గారివానుకున్నవారి బార్య్ఖుం ను నరిబినవ ధవి నిచ్చిన్నారా
లేకా అంటే అకథ యుటువంటి ది అవి రాజు అరిగితె వజీరు చె
ప్పుతున్నారు. అగారివానుబార్యమువ చేమాయు గలది.
వఖదినం అలా పైవంది తనమ నిమిటుకి తప్పిలా చెప్పించుకాని తేసు
కానిపా తూ వ్వంరగా దారిలా చెవఖరువుంచి చూఘరివా
రు. దేనిచె తిరికాంబంపలు కంయుచ్చి వారితా పూశా వచ్చిన.
వాంకో యాగారివా రిపెం డ్లాతు తెఖనగయపద్ధపూ
చుగం రపెట్టుం. బాటుగా తేసుకానిపాచేయు. తనమనే క్షేష్టంతే
చుగలంటూ వ్వంరగా. యూతప్పివారలా చుగంనవా
రు అలువాలా చెకాంచం తినెకరమువ్వస్న అలావ్వ వఖయును
గరూపంచేసి తప్పిలా చెప్పించినారు. అంతటను అఅరవివఖ
తనమనిమిటువద్ద కిత్వరగా వెళ్ళవలె నంటూ అగంపలమొత్తి నెత్తి

మాందనుపెట్టుకొని. వెళ్ళెపెనిమిటి వద్దరింపితే. దానిపెనిమిటి యేం
నగరూపంగా వున్నదు అలావ్వుచూచి. కాంతపరినాంకాచేపరి
యూరవంచేశేటందుకు వచ్చినాంవా నేకుపని లేకకూంచుగందియూ
లాగుసచేశినావా అని అడిగితే అందుకువా చెప్పర్తపరిత్వందర
పదక అప్పుడేటనాయుంచి చెప్పుతుంనది. నాకురాత్రి స్వప్నం అ
యునది లోమంటె వఖమరము యెక్కిన యేను గనిన్ని తరుముతూ
వ్వంటె నేను పారిప్పొతూ వున్నాను అని చూచినాను.
వేదిగులు అయి. నేను కన్న స్వప్నం ఫలతా చెప్పితె అందుకువా
రుచెప్పినక్రమం. పిందతా యేనుగనూచేశిన పెనిమిటుకి తనిపిస్తివా
ని పెనిమిటుకి వచ్చిన అపదతరిపూతూ వున్నది అతరుబాగా
వ్వంటూరు అని అన్నందుకు నేను అబాధ్ధ్యు నచేశెత్తినాను. దేం
నిమారు పృచ్ఛకా చేంద అని అనేను. దానిమాటనయి అగా
రవానుపృచ్ఛకాని. నాతెంకాయుమువంటి గుణాత్రంతురా
లు లేదని సంతోషపరుకున్నారు అని వజీరు చెప్పితె అందుకు
రాజు మనస్సుమొత్త బరికా వారుం కొతలకాట్టికుంరాఖి
లుదులా చెప్పించినారు.
అంతట రాజు చిన్నబార్య్నాలుగా చేనారు వచ్చి సభలో చే
నిల్చేతరూ చికావారుం కొతేసుకా నిపా చేలుతలకాట్టు
మని చెప్పితె. అప్పుడునాలా చే వజీరు వచ్చి చెప్పుతున్నారు గదా.
అరవాంక్ష చెప్పుమాటల వచ్చులు యుచ్చి విన రంతప్పితం. వెయ్యృతు
సుకమలలా చె అరవాంశము క్రమములు వాశివారుగాని. యుం
కానేమకళాగానె వున్నవి. అరవాంక్షమాయలంని వాశె
వారు వఖరుగలరు వారిరభమారు యేన్నరూ వినేదా అం
టె. ఆకథ యుటువంటుదని రాజు అడిగెను. వజీరు చెప్పుతున్నా

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

వినది. అంతట కాలమంటపము చేరుతుర్యవంతులగనుక. దీనిచేయి
బట్టిలా చేపలికితే సుకేపాలే తుంసా. తనవద్దచింనవాం కోడువా
కొంలా వ్రంబివెళ్లి తారవిసన్తువ్రంకెను అబిన్నవారుడుచెప్పటం
కారంగునవ ప్రపంచదారవిప్పుకాని. యిసుకవెట్లుచుట్టు యెం
ప్పటుంవలెనెవ్రంచినారు. అదివచ్చి అలక్ష్యం అయినదిగనుక వేని.
వింటుకాచేపంచేసారు అని తారందరపరి దుప్పటుచంకచెట్లుకాని
వెళ్లిపైనివింటూచేతికెలుబ్బినది. వారువిప్పిచూచుకుప్పంతలా కయి
సుకల అగుపడ్డది గనుక. లుసుకతెన్నినారు యేమనిఅడిగితే. నేను
పంచదారకానచాంయ్యెటప్పుడు దారిలా చేవఖఅంబాచేతుచె
దిరిమనుష్యులువారు దికితవస్తూవ్రంతగా. వారుఅందరూ
వచ్చినారువారు దపతరారుగనుకనాచేతులారబ్బులుకెంద బద్ధ
వి. యిబా సందరిలా యెరాలాగువెతుకుదు అని. అక్కడ ప్రంన
యిసుకలారబ్బులువ్రన్నదనుకాని యిసుక యెత్తి, వచ్చాటక
ట్టుకవచ్చినానుఅంటే. యెంతపనిగనుక యెంతుకు వచ్చుపడిలాబా
లుసుకవచ్చాటుకట్టుకానివచ్చినారు అనివారబాచేసినారు.
యీలాగంటుపని అరదివేశవిద్యాలుంచుకుంనది అనిప్రధా
నిచెప్పితేరాజుకారేపంచల్నారి. ఆదినముంనుపుఖయిడులా చేనె-
త్రుంచుమన్నారు.
యీతానారురాజుభార్యనిత్రమువచ్చినట్లుగానె సభలోచె
తెవచ్చి యీదినంనా ష్టిరిర్యదువిని అందుకుతగిన శిక్షశేయుంచక
పోతేతిరానేను నిప్పులాచేధుమికిచస్తానంటె. అందుకు రాజుతనకా
మారుణ్ణితేసుకాని పోచేయితలకారట్టుమని చెప్పినంతల్లా యేతాచేప్రధా
నిచెప్పుతున్నారుగదా. అచిన్నవాడినిపిల్పినంపించి అప్పయెదుటనిల్పపె.
ట్టి అతణ్ణి అడిగినంతల్లా యేవచ్చువాచారము చెప్పుతున్నాడని

రాజుతాచెప్పినంతల్లా రాజుతనకుమారుణ్ణిపిలువనంపించి అడిగితే
అతడు అవరికివద్దంగత్తియారవత్తూచెప్పినవాండకుమొదటు కారాజున
నెయీసంగతియందుకుచెప్పవలెతివిలుఖన్నిరరాజులుయెందుకుచెప్ప
వలెన్నావు అనిఅంటె నాకుచదువుచెప్పినపంతులు యీనివిందిరాజు
ల దనుకా. యీవరితాచేమాటారవద్దనేకుగ్రమాచారముచా
లదు అనిచెప్పినారుగనుక. నేను యేవిమాటాడలేదు అనిఅం
నారు. ఆపంతులనుపిల్పనంపించి అడిగితే అలాగేనేను చెప్పినమా
టనిజము అనిచెప్పి. నేతానేనుచేసుకున్న ఖరారు ప్రకారం ఆరునె
లలాచేసకలవిద్యలుచెప్పినాను. గనుకమారువద్దికితేసుకానివచ్చిచె
న్నవారుచదువుకున్నవిద్యలు అంని అగుపడిచేటుందుకుమంచిదినము
లువిచారిస్తె, యేరుదినములుదారకారగండముబ్రన్నది తెలిసి అం
తపరిలవంతరం యేమిమాటారవద్దనిచెప్పినానుగనుక అతను
న్నుమాటాడలేదు. యిప్పుడు అతనికివచ్చినగండముతప్పిపోచె
యినదిగనుకమాటాడినాడు అంటేకుమారుని యొక్కబుద్ధి-
మంతలతెకున్నవిద్యాప్రదిత్యాంగ్రతకున్నారంధిప్రాయనకుంనుసంతో
షపడిరాజ్యాన్నవంతుపట్టాభిషేకంచేశిసింహాసనముమీదవేసా
చుకొండచెట్లరాజుతనభార్యనుచంపించి తానుపవేరుఅయినా
డనిచిలుకకుంజనుతాచెప్పిరాజుభార్యపురుషురుషునిమీ
ద అపేక్ష బద్ధండుచాతబార్యాలుపాయినదిగనుక. నేప్పున్నవె.
శైదిక్కుకుజాగ్రత్తగా వెళ్లిరమ్మంటె కుంజనుతావెళ్లితానె నను శిక్షమయి
నదిలుంతలాచేతెల్లవారినదిగనుకతిశిరంధమానుకుంనది.

కాంచి కానాటురాత్రికథ

౯ చిలుకదగ్గరకుంజనువెళ్లిచెప్పుతుంనదిగదా. నాస్వామితున్నాయ
దనాశిత్రంతదంబాతనాదేవమంతా. అగ్రిపాలాతోజ్ఞా

లగాయతు ప్రస్తుతది. నీవంటి తెలిసినవారికే తెలియును గాని అందరికి తెలి
యదు అని అంటివి. చిలుక చెప్పుచున్నది గదా. నీనిమిత్తమునే నుపదేశిస్తును.
షాంబాదుషా అనే రాజు చిలుక ప్రశ్నిస్తును. యీలాగున విచారించినవే
పాలు నాతో ఇలాగున నీవు ప్రశ్నించినదానవు. అంటే ఆ కథ యీ
లాగుంది అని అడిగితే. చిలుక చెప్పుచున్నది. షాం అనే పట్టణము దగ్గర
ఒక అడవిలో విహారులైన ఋషీశ్వరులు పెట్టిన నిమిత్తం పురుషులు వెళ్లి నిప్
పుంతరగా ఒక ఖరీదు చిలుక వచ్చి వలలో పడ్డది. తర్వాత వలలో
పడ్డ చిలుక అంటున్నది గదా. ఋషీశ్వరులారా నేను సమస్తము
నేర్చిన చిలుకను. షాంబాదుషా వద్దికి తీసుకొని వెళ్లి గౌరవా
రిచేయుస్తే నదరిద్రం తీరునని చెప్పితే. ఆ చిలుకను షాంబాదుషా వద్దికి
తీసుకొని వెళ్లి యిచ్చి తనకు తాను వలలో పట్టిన పక్షి యని చెప్పిరి. అం
తట ఆ పాదుషా చిలుకను చూచి. నీవంటి బుద్ధిశాలి నిపం
డితరము లాభం కలుగునని మెచ్చి వారి ఋషులకు నవరత్నములిచ్చి కను
తెరుగు ఇస్తూ వచ్చిరి. రాత్రిపూట పెట్టెనవారు గనుక. ఆ నాటి నుండి
పాదుషా వద్ద ఉండి తర్వాత తమ జాతి రాజు అయిన చిలు
కవద్దికి వెళ్లి తన సంగతి పాదుషా చెప్పిన నీతులు అంతా చెప్పి నంతలో
చిలుక రాజు చెప్పుచున్నాడు గదా. మనిషి చేతిలో చిక్కిన తర్వాత
తనకు మేలు చేసినాడని చెప్పి నమ్మవలదు నమ్మను. అయినప్పటికిని
ఆ పాదుషా నీకు మేలు చేసినందున నీవు ఆతని కీడులు చేయ
వద్దు. యిక ఆ నీతిమంతులైన మనుష్యులు చెడ్డవారు గదా. అందులో
పక్షి జాతి వారికి ఇలాంటి సంతోషము పెట్టుచుంటే. ఆప
కారంగా నీవు ఉండు. తర్వాత పాదుషా చేతిలో ఉండి కొంతకాలము
నివాసము ఉండి తరువాత ఆ చిలుక మిన్న ఒకరోజు అందరి పండ్లలో వచ్చి
నవాడు అని తలచి అని చెప్పి నేను తిరిగి వచ్చినాను అని రాయలు చెప్పిన

ప్రపంచమునకు విచారము నేను చెప్పుచున్న ప్రకారం రాయగలను.
నా చూచిన దాని యందు యీ సంతోషము వారు ఇప్పుడు తృప్తి చెం
దినారు వసంతము తెచ్చిన యీ వనములో సుస్తున్నది. చెట్టు
లకు పూతలు యుంటారు. అని చెప్పి ఇంద్ర పాదుషా చేతికి యిచ్చె
నది. ఆ చిలుక తనను చేతిలో ఉన్న ప్రపంచాని నిర్ణయించినవారి స్తోత్రా
పంతగా చిలుక పాదుషాను ఆడుగుతున్నది గదా. యీ సం
కల్పము తెచ్చుకొంటిమి సవిత వనము యీ సుందరమైన వాసన
నిలుపుతాను ఇంతగా యీ రాజ్యములో పరిపాలించాలు
అంతే పాదుషా చెప్పుతున్నాడు గదా. యీ పండ్లు నేను
మాత్రం తింటే రెండవ వారికి లభ్యమవుతున్నది గదా. అంద
రికి ఆ కర్మవల్ల గాని చెప్పుము. అడిగితే చిలుక చెప్పుతున్నది
యీ దినము పండ్లు పాదుషా తిని పెట్టి తెరవుటు దినం చెట్టు ఆవుతున్నది. మా
రోజు నాడు పండ్లు పండుతున్నది. అందరికి ఆకలి తీరుస్తుంది అని చెప్పినం
తలో ఆ పురంగా సేవకుడు తెచ్చి పెట్టి ఒకటి యిచ్చెను. ఆ కరణం విత్తుం
చి పండు పుప్పొడు పండుకొండయితే ఆ వియ్యవరికి యిచ్చి ఆ ప్పుడు తి-
మారని తెలియుదని చెప్పినాడు. మునుపటి నాడు రాత్రి పండ్లు పం
డి కింద పడ్డది. అదే రాత్రి పాములు వచ్చి గరళము విడిచి తెలి
యక పాదుషా కు అ పండ్లను తిని నాగుపాము విషం గోరి తె
చ్చిన పండు ఆ చిలుక తెచ్చినందు వల్లే సంగతి. అది యెరుగక
పండు తెచ్చి పాదుషా కు యిచ్చెను. తలచి అది తాను తినటానికి
అని విచారించి తర్వాత మానవ ఋణము వదిలిపెట్టాడు. ఆ
పండ్లు యిచ్చి వక్కలగా యీ మండలాన్ని చెప్పాడు.
మాంసము పాదుషాకు కోపము వచ్చి యీ చిలుకను పట్టి చం
పవలెనని విచారించినది. దీని యిప్పుడే చంపివేయునని తలచి

[illegible]

[illegible]

పదునాల్గవ రాత్రి కథ

[illegible]

రాజుప్రధానికుమారుణ్ణి వర్తకుడు భోజనానకుపిలిచి-
నారుగనుకవచ్చియిద్దరుంను భోజనముచేసినారా. మొదల
యునవస్తువులు వృద్ధిక్కానిసంతోషంగా వుండెప్పుడు। నేను
వర్తకానికివెళ్ళివచ్చినావు గదా నాకుయేమితెచ్చినావు అని
ప్రధానికొమారుడు అడిగితె ఆవర్తకుడు చెప్పుతున్నాడుగ
దా। నేను నీకు తెచ్చినవస్తువంటూది యిదివరకు యెవరూ తెచ్చి
నారు వారు యిఖనున్ను యెవరు తేరు। అటువంటువస్తువు తె
చ్చినాను అన్నంతల్లోనే ప్రధానికొమారుడు యేటువంటిది
తెచ్చినావు అని అడిగితె। కర్రతోచేశినది చిలుకబాగా
మాట్లాడుతున్నది దానిని తెచ్చినాను అని చెప్పినంతల్లోనే-
ప్రధానికొమారుడు ఆవర్తకునితోదానిని తెప్పించు-
మంటె యిప్పుడు సమయంకాదు రేపు తెప్పించియిస్తాను అనిచె
ప్పినాడు। యిదిగాక వర్తకుడుపెండ్లాముకు ప్రధానికు-
మారునికెందలుచాలామోహంగావుంది। పఖరికిపఖ
రులుఉప్పంగావుండురు ఆచనువుమాదతనదగ్గిరనున్న
శెవకునితోదానివద్దికెవెళ్ళి నేపెనిమిటి కర్రతోచేశినచిలుకను
తెచ్చినాడటా అది బాగా మాట్లాడుతూవుంనదటా। రే
పు తెప్పించియిస్తాను అని ఆతరుచెప్పినారు। యీవేళనె చి-
లుకను చూడవలెను అన్న అపేక్షమాకుచాలావున్నది। నే
పెనిమిటికియెరుకలేకుండా। దానిని పంపిస్తె మళ్ళీనిమ్మపములా
పంపిస్తాననిచెప్పి। చిలుకను తీసుకరంమంటె। వారు అలా
గునచెప్పినంతల్లోనే ఆపువారతో చిలుకను ఆవిడకుపంపించెను। దా
న్నిచూచుకొనెను। అక్కడమెవద్దవాంకిపిల్చినదించి। మంత్రి
కొమారుడు తానుతెప్పించినచిలుకవలెనే వెరవక కర్రచిలు

కనుదానివలెనే చేయుంచి। వర్తకుడు తెచ్చినచిలుకకు అదియుపజాతానను
కొత్తగాచేయుంచినచిలుకనుదానివద్దికిమళ్ళపంపించి యీచిలుక
సంగతియావత్తు ప్రధానికొమారుడు తనపెండ్లాముతోచెప్పి।
చిలుకనుమరచేజాగ్రతగావుంచుమని। తానుకచేరికివచ్చేవర.
కున్నామాంచిచెప్పుతున్నారు నేనుకొంయ్యచిలుకతెచ్చినానని నన్ను-
అడిగిమాట్లాడుతున్నదని చెప్పితివి। ఆమాటకునమ్మికలేదు। అం
టేవర్తకుడుచెప్పుతున్నాడు। యిందుకునీవు నాతో పందెమువెక
వ్వు। నేనుపైకొంటిని। నా అస్తిపెండ్లాముబిడ్డలుంను। నేకునేను
యిస్తానను నీవుపైకొంటిని అలాగేమరి ప్రమాణం అంటే అతే-
రుగానెయిద్దరునిర్ణయంచేసుకొని। యీఅభిప్రాయవర్తకునిచిలు
కనుతెంమనిప్రధానికుమారుడుయింటికివెళ్ళినారు। ఆవర్తకు
డువెళ్ళితనయింట్లోనే వున్నకర్రచిలుకతోచెప్పుతున్నాడుగదా। వ
జీరుకొమారునికింనినాకుంనుపంద్యమువేస్తుకున్నదిగనుకనేను
నిన్నియేమి అందుకుమారుడుత్తరంచెప్పవలెను అనిచెప్పితే। ఆచి
లుకయుతను అడిగినమాటలకు వఖటికైనా ప్రత్యుత్తరంచెప్పక
పోయినదిగనుక నిన్నునమ్మి పంద్యముగట్టినాను। నీవు నన్ను మోస
పుచ్చినావు రేపటూరాచె జునవజీరుకొమారుడునాయిన్నాపద
రాబస్తుతేసుకొనిపోతున్నారు అని చాలా వ్యసనపడుతున్నాడు
యీకర్రచిలుకను నంమి యీలాగంటువనిచేశాను। దేన్నిచేశిన-
వారు నన్నుదగా చ్చిన్నారు అని యేడుస్తూను ఆపట్లములావ
ఖిపు జాగరిస్తుండగా అతనివద్దికి కర్రచిలుకను తీసుకొనివ
శి। యీవర్తమానంయావత్తు చెప్పి। నీవు యీచిలుకను లేం
కైనామంత్రము చెప్పి మాట్లాడించుమని చెప్పితే। అందుకు ఆపా
జారి సకలమంత్రములుంను తెలిశినవాడివలెనే యీకర్రచిలుక

శారికాకథలు ౨౦

మనం షడ్ఢప్పంచి వెళ్ళునేను మాట్లాడేలాగున చేస్తాననెను. నాకు-
చెబుతాయిస్తాను అని అంటే యీ పంత్రము వల్లను పట్టి అర్థ
మంత్రానే చేయిస్తానని ఆవర్తకుడు చెప్పి తెప్పించారి చెప్పుతుం
నారుగదా. అని నిశ్చయించుకొని ప్రధానికుమారుని పెం
డ్లాము సుమాత్రం నాకు యిందని అంటే అందుకు సంతోషపడి.
అలాగయిస్తానని చెప్పి కర్రచిలుకను ప్పగింతపెట్టెను. తరువాత
ప్రాజారికిం ని వజీరుకొమారుని పెండ్లానికి౦ని అంటునాగ
నుకు నిమగురు తెచ్చిన కర్రచిలుక మాట్లాడుతుందటదానిచూ
చితిరిగిపంపిస్తానని అలాగపంపించినది. తరువాత యీచి
లుకను తాను పుచ్చుకొని. మాటలునేరని చిలుకను తిరిగివచ్చా
నిదగ్గిరకు అంపించినారు. మరునాడు ప్రొద్దునే. వర్తకుడు మూ
చారు పడుతుంటే ప్రాజారి వద్దికి వెళ్ళి అడిగినంతలోనే
నా మాద్యమంవల్లను చిలుక సుమాట్లాడేలాగున చేశాను.
అని చెప్పితే అందుకు వర్తకుడు సంతోషపడి ఆచిలుకను ప్ప
చ్చుకొని. తన యింటికి వెళ్ళి ఆ మంత్రి కొమారుని వద్దికి వెళ్ళిను-
ప్రధానికుమారుడున్ను పట్టములోవున్నవారిని అందరిని
పిలిపించి సభలో కూర్చుండబెట్టుకొని శృంగారచిలుకమా
టాడుతూ వున్నది వర్తకుని చిలుక మాట్లాడనేరదు మేము.
యిద్దరము పంత్రము కట్టుకున్నాము. యిందులో యెవరిచిలు
క మాట్లాడకపోతే. వారి ఆస్థి పెండ్లాము మొదలైనవాటి
ని వారే తీలాగున నిర్ణయించుకుంనాము అని అందరితో చె
ప్పితే ప్పంరగా వర్తకుడు చిలుకను చేతులో పుచ్చుకొని
సభకు వెళ్ళి ప్రధానికొమారుడా నేవు యేమి అడుగవలె-
నో యీచిలుకను అడుగు చెప్పుతుంనది. అంటే నన్ను అ-

కథ ౨౦

ప్రధానికుమారుడు మఖమాట అడిగితే. పదిమాటలు.
ఆడనాగెను. యీమాట ప్రధానికుమారుడు విని. నేను
వర్తకునిలియింటికి పంపించిన కర్రచిలుక యిదే. ఆనివర్తకుని చేతు
లావున్న గుణముచా తమాటాడుతూవున్నదేమా.
అని తనలోనుంటూ లోపలికి వెళ్ళి తన చిలుక దగ్గిరికి వెళ్ళి. యీమా
టాడినామాటాడకపోయిలునది. లోపల ప్రాణ్ణి
సరిపించిననదపరి చెమి తెలియక విచారపడుతున్న శిగ్గుపడుతున్న
ప్రైటుంకవచ్చి తన అర్థనమున లాగి నిన్నొటంగానము అపి మొదలైన అం
దెపంత్రము వేసుకున్నప్పటారముగా అప్పగింతపెట్టినారు
గనుకలియావర్తకుడు అంనిటునిత సుకునిపెళ్ళి ప్రాజారికి.
ప్పగింతపెట్టి చిలుకను మాతంతానుపుచ్చుకుని యింటికి
వెళ్ళి చిలుకను అడుగుతునారుగదా మొంనటి రోజున నే
తీయింతమాటాడినామాటాడకపోవడం నా
చేకాముడాదికివచ్చినది అని అనుకుంటానంటే చిలుకచె
ప్పుతుంనదిగదా. నేను ప్రాణంను గనుకనే తాత్రమాటాడు
దునా. నేపెండ్లాము నన్ను ప్రధానికొమారునికి ప్పగింతపె
ట్టిమరివకచిలుకను పంపిస్తానని పంపినది. దానిని నేవుచూ
డాడుమంటే యీలాగున మాట్లాడుతుంది. నన్ను మంత్రి
కొమారుని భార్య ప్రాజారి యింటికి పంపించినది వా
డువచ్చి తెలుప్పినారు. ప్రధానికొమారుడు చేయించిన చిలుక
ను తిరిగివారి యింటికి పంపించినారు. యెప్పుడు నేవు యేమి అడు
గుతునావో అడుగుమంటేను అందుకు వర్తకుడు అడిగినమా
టలకల్లా సదుత్తరం చెప్పెను అందుకు వచ్చేశ్వర్యపడి యీ. తనవా
లుకరుచుకొని తనకొమారునివద్దికి వెళ్ళి తాయి అన్నా

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

మాలలెకొందరినిచూచి ప్రజలురుద్రుస్తున్నారు। కొందరినిచూ
స్తే చంపిప్రారారుగనుకపెళ్ళేదము అనిబతిమాలుకున్నంతల్లో-
సముద్రరాజదేవనువ్వురరాపం అయి। బ్రాహ్మణిలుంటుకొవ
చ్చిచెప్పుతున్నారుగదా। సముద్రరాజు నన్ను నివర్ధికి పయించి పి
లుచుకరయమన్నారు। అన్నంతల్లో బ్రాహ్మణుడుగదివాంచిలుత-
తెసముద్రరాజు అనుకొని లుత నిశ్శబ్దదాందపతి। మా
యింటికి వెళ్ళారుదయచేసి శరావతదంపలచేమయ్యారైజన్న
వందున చేసు సువన్న శ్రీగ్రంధవంచిదిగనుకదయచేసి శపచ్చినారని సం
తోషపడి బ్రాహ్మణుడు సముద్రరాజును పరాభితే సకొని
వెళ్లి తమరాజు దివాణం బలియులు నిలవబెట్టి తానులోపలికి వె
ళ్లినంతల్లో రాజు బ్రాహ్మణ్ణి చూచి సముద్రరాజును
వెంటబెట్టుకొని రమ్మని పంపిస్తే నెవ్వరెందుకు వెళ్లేదము అని అడిగి
తే। నేను ఆ రాజును వెంటబెట్టుకవచ్చినానని చెప్పటనిలుచున్నారు
రమ్మనంతల్లో రాజువచ్చి సముద్రరాజును ఆలింగనం చేసు-
కొని లోపలికివెంటబెట్టుకొనివెళ్లి సింహాసనమువీద-
కూర్చుండబెట్టి నానిమిత్తం మహాప్రయాసపడి తెచ్చినారు
నాతప్పు క్షమించవలెనని అన్నంతల్లో సముద్రరాజు చెప్పుతున్నా
రుగదా। నేనుతగినబహుమానం చేసి తెచ్చినాముగాని
పట్టుచేతులతో వచ్చినానని చెప్పుతూ పున్నది। అంతలో సముద్ర
రాజు తనతో యావచ్చిన మనుష్యులచేతనవరత్నాలున్న యా
గ్రేములు నవరత్నాలు గుర్రాలు మొదలయిన బహుమానములు-
తెప్పించి రాజుకు యిచ్చెను। ఆ రాజు సముద్రరాజును చూచి మా
దర్శనమే మాకు పుణ్యదానముగాని యీ బహుమతులు మాకు యివ్వ
వలెనా। అంటే సంతోషపడి లుచ్చినానని పంపించేమనను ఆం

దుకురాజు సంతోషపడి। అందులా రత్నాలు బంగారు గుర్రాలు
వస్త్రాలు యివిమాత్రం పుచ్చుకొని గంగుభాట్లు అనే బ్రాహ్మణి
చూచి యీనాలుగు వస్తువులు లోకనేకను తెలియకా నవనాన్ని
దుగుమంటే ఆ బ్రాహ్మణుడు తనకూమాళ్లను పెళ్లి తెలుసుకవస్తానని।
అని రాజుతో చెప్పి కలువుతేసుకొని తనయింటికి వెళ్లి నలుగురు
కొడుకుల్లను అడిగినంతల్లో పకైమారు తుబంగారు పుచ్చు
కొంటామన్నారు। పెద్దవాడు రత్నాలుపుచ్చుకొంటామన్నా
డు। పెద్దయు గుర్రాలుపుచ్చుకొంటామన్నాడు। పెద్దయు వస్త్రాలుపుచ్చు
కొంటామన్నాడు। యీ చొప్పున తనకొడుకులు నలుగురు
చెప్పిన సంగతి రాజుతో చెప్పితే యీనాలుగు వస్తువులున్నవి
పుచ్చుకొమ్మని యిచ్చినారని లుతచెప్పుతున్నదిగదా। యీ
గంగుభాట్లు అనే బ్రాహ్మణుడు మారపు అలాచేసినాయు బట్టిగ
దాయింతలా బందారికేనది। నెవ్వన్నమాట దారపు అ
లాచేసినది సతిచినాదాని నేకుంను ఆలాగున నెలాబందారు
కొతుంనది। యిదిమంచిసమయం వెళ్లుము నంతల్లో శిష్యుడది లుంత
లోతెల్లవారినదిగనుక మానుకొంనది॥

పన్నెండోనాటిరాత్రి కథ -

౧౨ కుజనా చిలుకదగ్గరికి వెళ్లి నిమిత్తం వెళ్లి చెప్పుతున్నదిగదా। దినది
నమంత్రి వేళలో నివర్ధికి వచ్చినామని నన్ను నవ్వంనదుఃఖం అం
తా నీతో చెప్పుతూ పున్నంటునిగదా। నా దుఃఖము విడిచకతీరు
దునాలుగా లాంగేపడితెల్లందునా అని అడిగితే అందుకు చిలుక
చెప్పుతున్నదిగదా। యేమిహోయి జనంమా దేనైనా యత్నం
చేసినా పంతిపట్టిది అయినా। యిదిగా కలగదుగలూరదు
జ్ఞాతే కజతిస్తె మున్నేము యాలాగు నదీరికినదా। ఆటువ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

గునవస్తుంనదాం, ఆలాంగుననరుసాంనని అంటె అందుకువన
వాంలకుదుచెప్పుతుంనాందుగదాం। నేవు చేశననెరాంరుపునాంరం
వచ్చినాంవు। పరిపాపుంనపుటుంనదువరి వదిచిపెట్టిలుప్పుడు దేవుం
ణిధాంనలచేస్తునాంనుం। లుటివిగాంకసత్యంతప్పకసదెచెదాంన
వు। నవునాంతాంరభుట్టి నదాంనవు అవిఅనేకసాంయములు
లుప్పిసంతాంరపుపెట్టిపంపించినాందుగనుకశలువుపుప్పకాంని
దాంగదగ్గిరికివచ్చి వునపుటుసాంయములాంలుప్పుటుసాం
వులుకుంతాంలుప్పువచ్చినువాంరుఅబింసదాంనిసత్యము
కంవాంరత్నెర్యపతినేవునాంకునృతాంరభుట్టిసదాంనవునేకునా
రెపెట్టితాంననిఅదివరకుతాంనుదాంగిలితెచ్చినదేరెలునగలు
యిచ్చిపంపింపెను। అకతశల్లుపు। పప్పకాంనితాంరెలుదగ్గిరకు
వచ్చెను। తాంరెలులుయాంచెదసత్యముకుమెచ్చినేవు సత్యంగల
దాంనవు। నేనులుయుంకాంవఖజాంగాంనుమెంతటుచ్చికుంటాం
ను। వెళ్లుమనెగనుకశలువుపుప్పకాంనిపెనిమిటుదగ్గిరికివెళ్లెను
పెనిమిటువునుపుపుచింనదిచాంరకుంరాంచెళ్లెముందుగాం
వచ్చిపరుంనాందుగనుకు। తనినిపుణాతకుచాంలాంసంతోంషప
డెను। లుయాంనలుగురిలాంచెను యెవరుదాంర్థాంరనిభూరిజరాం
జుకాంవాంర్తాలుయాంనలుగురినిఅరిగితెఅందులాంచెవఖ
రుచెప్పుతుంనాందుగదాం। తనభాంర్యనుపరప్పరుపుదిదగ్గి
రికిపంపించినాందుగనుకపెనిమిటుశిగువేసిచాంరుఅనెనుశం
తాంవాంరుచెప్పుతుంనాందుగదాం। తాంరెలుదాంనికివె
తలెకదాంరికినప్పుడువదిచిపెట్టినదిగాంని। లుతరజంతుపు
లుఅలుతవదిచిపెట్టుపు। అనెను। వుయాంశచాంరుచెప్పుతుం

నాందుగదాం। తాంంగబుద్ధికినిచాంరు। లుయాంలాంగంటిఅరదిన
గలతాంరెకాంరాందాంరికినప్పుడు। దాంనిమాంటలువినివదిచి
పెట్టెదవునంరుందుకుపనికెరాంనిచాంరుఅని అంనాందు। నాంలు
గాంరెవాంరుచెప్పుతుంనాందుగదాం। యిటువంటి అరదితాంరికి
నప్పుడు అవాంవిచాంరుదాంనిదాంందవెదిరిచిపెట్టిరం। వునిష్టి
జన్మముకాంరదు। పరివవుజన్మమనిచెప్పినాందు। లుయాంనలుగురు
నప్పచెప్పినవాంటిలువిని। యిటాంసంగతిలుయాంచతుర్తాంతనతం
తితాంంచెప్పి। లుయాంనలుగురిలాంతాంంగనుదాంషించిన
వాంంతిదగ్గిరనేవుత్తంవునృతి। పుప్పకాంంయుంసంతలాంరెరాం
జువినితనభాంర్యనుపరప్పరుపుదిచద్దికిపంపించెరాంరుఅని
అంనదాంంశెజనాంనాందేవుదికాంంరరాంవవిప్పుంచెలాంగు
నినకీయుంచేశినాంరు। తాంరెలునుగిల్లాంచేశినదాంంశెకరు
వుఅతప్పదాంరుఅనిచెచాంరించెవాంరికియుప్పుటుకిజరిగి
లాంగునభాంగ్యంలుచ్చిపంపించినాంరువాంరెదాంంశెగి
లాంచేశినదాంతికిదాంసిరాంనిలుచ్చిపింతిచెలుంచినాంరు
దాంంగనుదాంషించినదాంంశెచాంగాంకాంయుంచివుత్తు
వుపుపుచ్చికుంనాంరనిచిలుకకుజనాంతాంంచెప్పి। భూరిజరాంజు
కాంవాంర్తాలుయాంనలుగురినిలువాంలాంగునపరపాంం
లుంచివిదాంతంనాంయిటువలెనది అనిచెప్పిలుప్పుడు సమ
యుంవచ్చినదివెళ్లుదుమనిఅంటె। వెళ్లెటందుకు శిష్యపత్రిది। లుంత
లాంరెతెల్లవాంరినదిగనుక ఆవినంచెళ్లరయువాంనుకుంనది-

పదమూంరాంనాంయిరాంత్రికథ

పదమూంరవనాంరుకుజనాంతిరిగిచిలుకదగ్గిరికివెళ్లికల్లుపు అ

[illegible]

[illegible]

పద్మాలుగారి చరిత్రకథ-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౧౬ - కథ

[illegible]

[illegible]

తాంతాళవర్ధలు

మల్లెలాశివనవేసుకుంటూపోతున్నాయూంచిన్నది గాప్పి
వారిపెంఖాడుపునగలువిసత్తరంఘ్రంనది. చిన్నైనంతేసుకానివి
నైతివితుకుతూవచ్చితలకారుతారు. చిన్నాదిలగనుంచ. నగలు
తాలెట్లపతలిపెట్టిపారిపోవదవెనుమంచిది. అనిరూర్థముచేసు
కానివారిపోలెలునారు. లుచితనపనిమిటూనిలూలా
గునదగాచేసినదూ. వారునన్నదిన్ని అలాగునవేదగాచేసి
నారు. లుప్పుడుసంగీతవారువదివిపాయునా. అప్పటి
నుంచి యెందుమనిచేసినానుఅనివిచారిసూత్రంతగా. తెల్ల
వారినది అంతలుఆశ్చర్యతిలవఖనశైనూటూపోయూంసంక.
రుచుకానివచ్చి యెంటూవద్దునవఖచూపనుచూచి. అచూప
నుత్పుచ్చు కునేనిమిత్తం నాటులచేయూంసంఖంత అక్రతప
దిలిచాపనుపట్టుకునేటందుకుపోలెలునంతలాశచూపవేళ.
లాశెదుముఖినది. వారాంసంఖంతంగట్టతన్నకపోలెలునదిగనుంక
రాంఖుకూతలుచూచిచెప్పుతుంనదిగదా. వైరాన
నా యెముమతివివలేనిపనిచేసినాద్ధవేతిలాచేప్పి న్నపాం.
మ్మవితిచిపెట్టి. రానిపాంమ్మకుయుందుకుపోలెలునావు.
అనిఆదిగెతె. వైఆరదానాన్నయువరుయుందునిమి
త్తంయుకైతిలెపచ్చిత్తునాతప్పఅంపి. లుూంచిన్నదిచెప్పుతున్నది
గదా. నాదినముబుమంచివిగాచ్చగనుకముఖుస్త్రైనసై
నిమిటిదారకరముమన్నదారునరిపరతిరెండూండాన్నివిచా
రించుకుంటే. వారుదక్షకబిట్టలూనగలూతేసుకానిద
గాచేసిపెట్టినారనిచెప్పి నందుకునక్షచేపుతున్నదిగదా
వైఆరదానాతెలివమునిపనినేనుచేశనట్టుచెప్పి. తిదిగదా

విచారించగా అందుకుతగినదానన్నేనే. చేశానా అనిచెప్పి
ప్. రుషునితాలోకరారానంపుతిపతిద్రం. లుపుపుటుందుపున్ని
తెూంకలిసుకేపోతెలుూపాటుూచ్చగదా అనగా
నిన్నుచూస్తేమమచేబుద్ధిమంతుదివలెనున్నావు నాకు.
మారుతరాకుంటా. లుంటూలాచేద్దివశించేటందుకువఖఅ
లాచినచెప్పుముని ఆదిగితెనక్షచెప్పుతున్నదిగదా నేబట్టలుం
చిపారవేసినిరరం అంతాచూరదిచెప్పనుకానిన్నా
నంపూదకరాచుంరదిపచ్చిపూయెన్నిచూరిమూదరాక్షునే
సూత్రంపే. వెళ్ళికాకలువేసూత్రంతు. లుంతలాచన
వారికిలుూసమూచారంతెలిసిచూతప్పెద్దుశ్రీవెంటచే-
శ్శకానిపచ్చిమంత్రంచివేకుబట్టలుకట్టించలుంటూకితేన్నవిశేష
తునారనిచెప్పితె అలాగేచేసినది. వారులుూసంగతివిని
అలాగునవేమచ్చివెంటచెట్టుకేపెళ్ళినారనిలుకచెప్పికుజుసూత్ర
నేతపెళ్ళకుమనిచెప్పి నందుకునక్షమ్మినది. లుంతలాతెల్లవా
రినదిగనుక ఆదినంపెశకయపూనుకున్నది.

౧౬ పదహారోరేనాటిరాత్రి కథ

కుజుసూత్రచిలుకదగ్గిరికిపెళ్ళిచెప్పుకుతున్నది గదా నాస్త్రీప
నేను అనుకూలంగాఖ్యంతరదానన్నేనాయుద్ధముంతా-
తెలిశినదానన్నయూవృద్ధా. అశచేతనాయునాముయు
తూప్పన్నదనిచెప్పితె అందుకుచిలుకచెప్పుతున్నదిగదా
నేనుసూర్యినిరిచాలాకష్టపడుతూప్పనాన్నునా
పాటిలుందులాపఖటూ అయ్యునా అబద్ధము అయ్యుతే-
గాంపరయు. అనేవారుయెలాగున అబద్ధముంపెశచెరి

వాయునాంతరాల్లోలాంగన అప్పుతున్నానని చెప్పితే అవధయేలా
గునప్పండును అని అడిగినందుకు చిలుక చెప్పుచున్నది గదా. వక్షపు
ట్టములలోకము సూరులు అనేవత్రేతా మరుద్విస్తరించి భాగ్యం కలవారు
తన అయుష్యమంతా సఫరులోనే పోగొట్టుకున్నాడును.
అతనిభార్యలు బవాలుచూచరిన్ని అవారంగలదిన్నిలయాడు
నేమకవద్ద ధనమున్ను అవారమున్ను అపట్నంలో ఉజలు అంద.
రూంవినివాలా సంతోషపడుతూ ఉండిరి. అపట్నము
లో చవక అకతాంచువ్వండును. వారు యూరు మొమక అ
వారమున్నిపీ కొత్త ముస్నాదివారించు చెను అని. పక్షదా
తికమవా తండ్రి వుండగా దాని అమెవద్దికి పంపించి. చెప్పు
మున్నారు గదా నేమిద్ధని మువాంబి నిద్రాల్లావారం
లేవప్పాన్నను. నిన్నుంచుప్పుడు చూతునా అనికనిపెట్టుపన్నా
ను అని చెప్పుచుంటివా తికి అఖతా చెప్పినందుకు అమెచె-
ప్పుతున్నది గదా. పై అకము నిష్టే యేమిమని కరానిమా
టలు చెప్పుతున్నావు యువరిమనుష్యులాలుష్య రత్నా
నంనిందిప్పుంనది అఖమంటు స్తలములాం యుత రచింతయేం
దుకప్పుండును అని చెప్పినది. అవాంఖ్యని దూతికే అకథనుం
చిత్తశిలాచేలువాంధతా చెప్పినందుకు నిరాకశ అలు చె
ప్పుతున్నారు గదా లయాంపని తలుచుకన్నవారికి విస్తరిం-
భాగ్యం ప్పండవనెను నశ్శేచ తెప్పెంచప్పుచ్చిండవనెను-
వేదాంస్థళం వదిచిపెట్టుం పరదేశం దేశవానెను అని నిర్ణయం చేసు
కొని అక్కడినుంచి పరదేశం దేశదేశాలు తిరుగ సాగా
రుండగా వఖ దేవుడి గుడి అగుడి దండి అక్కడ వశ్య జా

రివారు అగుడి దగ్గర అప్పుడు జూరివారిపద్ధి కిశాదుపేసు
కుండీసు. కానుపన్యాషు పంజారిపారికి పేదితాంద దయాబు
ద్ధినేను భాగ్యవంతుడ్నైనా గదా అని న్ను భాగ్యవంతుడ్ని చే
సేటందుకు నిప్పనన్నాయుందుకు అనుసరిస్తాను అని అడిగినం
దుకు దేవుడు చెప్పుతున్నాడు గదా నాకు మెపైనా పఖర్చు యువయు
చేయుస్సివిమున్నయప్పుడికి తెలుసునుకుంటా నన్ను అనుందుకుప్పా
జారి చెప్పుతున్నారు గదా నాకు పదవమంత్రం తెలుసును అ
మంత్రం నేను చెప్పుతున్నాను నీవు యేమి తలిస్తే అది అప్పుడు
న్నది అని మంత్రం చెప్పినారు తాను తలచినట్టనిచెల్ల అవు
తున్నది గదా అనుసంతోషం చిలారుదు పట్టులు వేశించిమం
సూరు అనేవత్రే మరుపట్టాంలో పెట్టు గదా వాడు తిరుగుచుం
ధరించిన దానికి శాలాము యేమకేపు తిరుప్తశ్యం గంచేసె అను
నిశ్చయించి అరూపంధరించి మంసూరు అనేవత్రేమరియుం
టికి వచ్చినారు. మంసూరురూపం గావున్నారు గనుక
అందరూ దా తెల్లనికున్నారు అతని భార్యలు గు
తున్నది గదా నేను తప్పం యేమి మలుసు దినెతా చెరా రాప్పున్ను
మనుష్యులు అంతా సేమలు సారు పకరువెసెప్పన్నావు.
అన్నందుకు అంతమనేను సూర్యపండగ దా రిలాకరం
గలువ్వినా తా చేరా రా ప్పున్నమనుష్యులను అందరిని
తేసుకొని నా వద్దనున్న న్నాయము అంతా తేసుకొని
పో చేయుసారు. నే అడ్డిప్పుంబా గాప్పండగా నేను తం
తాం చేసుకొని వదివించుకొని మంసూరు రూపం శాలాము చె-
ప్పుతున్నది గదా నా వమ్ముపి చేలు నందుకు దుఃఖపడు తూవా

కాంధ్యంపై యెంతయినా సంపాదింపవలెనని అనిచెప్పి-
సత్వత చేసిన దిలుయుంతలో రాత్రి అయినది గనుక పరకే అరలాచే
రత్నని చెప్పినందుకు ఆమె తనలోచితా నువిచారింపగా తనసేవిమి
టివారాత్రిదలు చేసి అగుపడలేదు. చూస్తే ఆయనరూప
వేసి నిగుణాలు వారి త్రుంచేత పురిపఖులుతే ఆయనరూ
పంచెలుగా సగుసవసన్నది. అలుయునానాలు గురాజులు
విచారింపవలెనని తనమనస్సులో నిశ్చయించుకొని
యుప్పుడే నేను కరను త్రినానని అనితప్పించుకున్నది. యు
లాగున అలుదురాజులు అయిన రత్నాకర అమెపెనిమి
టిమంసారు సప్తరు నుంచి యుంటే కిదప్పి తనపెంకిని చూస్తే
శరీరం స్త్రీ సర్తి లేకపరుకునప్పుడున్నది అమెయవలెనని తనవేషం
వేసుకున్నగా పురలు కూచున్నారు. పాంచిసాచి-
మంసారు నీవు యెవరు యెందు నిమిత్తం వచ్చివాలు ఉంటివో
కాచున్నావు అని అడిగితే. పారంపర్యాదు చెప్పు
తున్నారు గదా నీవు యువరు మాలు ఉంటే కొంచెం దుకుప
చ్చినావు అని పెళ్ళుయుద్ధరాద్యా పధరాజు తారీఖిర్నా
పుచేసుకున్నారు రాజు స్త్రుపెండ్యా ర్లింతేద్వేషాలు
మళ్ళీ అరమనిచ్చిన పెనిమిటి గనుకంచాగా తెలుసున్నది గదా
పెళ్ళి యుద్ధరి గుణాలు అమెవిచారింపగా యుందులో యువ
రు తనపెనిమిటి అని తాచేస్తున్నది. అత్తరనిజప్పెన నారనిచె-
ప్పి అమెవద్దికి పంపించినంతలో అమె చూచి రంతగుణాలు విచా
రించి నిజమైన మంసారు నే తనపెనిమిటి అని చెప్పినది దగావే
షం వేసుకొని నాయుత్తరాధ్యం చెలకాలు పెళ్ళవలెనని విచా

రించినారు గనుక వేణ్ణి పుట్టిగా శిక్షిస్తే యువతి నరాజువద్దికి-
సమాచారం చెప్పి పంపించినందుకు రాజువారి స్త్రీగా
కాపాడించిగా దిడువిదకారు సంతచెట్టుపట్టుముని నుంచి
చేలు వెళ్ళకాట్టుంచినారని చెలుకకు జనస్తుతా చెప్పినది
వేగిరం వెళ్ళమని అన్నందుకు శిక్షపడ్డదిలు యుంతలో తెల్లవారిన
దిగనుక అదిసంతమానుకున్నది.

GOVERNMENT ORIENTAL [illegible] LIBRARY, [illegible]

౧౨. పతివ్రతాంతఃపురాత్రికథ-

చిలుకదగ్గిరికి కుజనస్త్రీ వెళ్ళి కల్పి అడిగినంతలో చిలుకచెప్పుతున్నది గదా
నేస్త్రీ తుదిపనిలో వమ చేజా గ్రతగా వ్రుంత యూ లాగంటే
పతికంబారదా పనిలా పామున్నవెప్పు నన్ను చెలాగున జా
గ్రతగా వ్రుంతెనా నేవు నన్ను అలాగున నేజా గ్రతగా వ్రుంతువు
నిచిలుక చెప్పినంతలో ఆకథయెటువంటిది అని కుజనస్త్రీ అడిగినందు
కు చిలుక చెప్పుతున్నది. శృంగభేరుపు రమనేపట్నానకు పఖుపాదుపా
వృందుని అతనికి యుద్ధరు కాదమాళ్ళు వృందురు. కాంతవాలా
నకు తంత్రి గతించిపోలు యునతర్కాస్తే తపద్ధకామారుని కిపుట్టాభిషే
కం అలుయుధారతనఘుస్సే సత్రావృందెనా. రెం తాలి కేపమారు కు అ
కరవృందెటుందుకు సశిపుర కెదే శాంతరుదై పెళ్ళ తుంరగాదారి
లో అరవిలా పవేపకరుపారు అరుతమాపారుతరావృం
తగాధా త్రికపాచివమారకళ్ళంవమనుష్యులు వృందెటుజాగా
దరుప్రాగాలువు స్వస్థలము చేయాలాగున అరుతమా.
వృస్తపాతుపు చెనివిచెప్పువున్నంతలో చాదు చెప్పుతునారు
గదా. నేనుయువృందుకే యుక్తతవృంతెవారనే అలు నప్పుడుకేలు
ప్పుడువి ఖవిం తఅలుయునకఖునం చూచినాను. దాని వల్లనాపు-

[illegible]

[illegible]

ఆతరువాత నీసభాప్రకారాన్ని పుత్రప్రకారంబేనా యము అని చెప్పితె
అప్పుడు ఆ మాయమని చెప్పెరు ఆమము ఆలు భోజరాజు వద్దికి
వచ్చి నీసభ్యకరుతాలకి నీనుదటి సభ్యకరుగా కాన్నాదినమలు వ్రంటా
నని చెప్పి నందుకు సంతుతివది ఆలాగె వ్రంచుకున్నారు కథ్యమా
వారిజ్జారదాచేశి సభాప్రకారం తనేటం జ్ఞానముతా చెప్పితె ఆం
దుకు ఆ కథ్య చెప్పిన దివదా మునకుచేశి సభాప్రకారాన్ని కి ప్రత్యే
ప్రకారం గా యుమని చెప్పినంతలో ఆ కథ్య విమచిర్రెరు మములు భో
జరాజు వద్దికి వచ్చి కాలు వ్రంతేను యీ నలుగురున్ను
వచ్చి పుట్టుమునే రి ఆ పుట్టు రాజు తాను చెప్పు మన్నారు గదా వీరా
రుయేమని చెప్పితె ఆప నిచేస్తున్నాము మా వంశరాజు బెట్టి
రాజాలు లులు బుద్ధిం మమునినందుకు ఆలాగు నేనె రాజు సభ్య
తీర్పు కాలు వ్రంచుకున్నారు వెళ్ళి రాజాలు లులు రాజు
రాజులుండ్లె తనస్వంతా నికి నా రురు రాజాలు లులు ఖర్చు వె
సుకొనె బిన్నాక దుమము గురించి మున్నారు రాజాలు
లున్ను ఖర్చుకొందను లుబ్బి కథము ఆరు నారు రాజాలు
లున్ను ధర్మంబె సూత్రంతు నులు బాలాగు నత్వంతగా ను
వచ్చి రాజున బాదుకాంటి నిసు యెంకి బాదులు వెల ఆ దుమా
వ్రంతగా చేతివట్టు వ్రంగరం నేక లోపు తిచెతి వెతె రక వె-
పాలు నది గనకపు వాజుబాను నుటి లింబి యేము నిపా
వచ్చేసరికి ఆపనిచేన్నా తనని ఆంటుంవి నా వ్రంగరం నేకలో చే-
పరిపాలు నది తెచ్చి యున్నాని ఆదిగినంతలో వచ్చిదినందా
లుదా రాచెన్నె వేమ దుదిగుచి సకేవెళ్ళి విచారించుకొని చేనా
మ ఆంటేవా దుపా ఆలాగునే లుపుల్చినా యీ య

వతినఖసకువచ్చి తనవారంద్రతా చెప్పంగ రథ్య సంగతి చెప్పినా దు-
వ్రాంనా కమ నిపని చెప్పినారు అనివిచారి సూత్రంగా
నేనపుంతే ఉపయువు నీకు యేమికారు దుమవన్నది అని చెప్పి వృత
నయుపుల రాతుం యెంత్రనెకలా చేతివెళ్ళి వ్రంగరం తెచ్చేదా
వారిజ్జారదా చేతికియున్నె ఆతరువాత్ర్కానివెళ్ళి బా దుపా
చేతికి లున్నె ఆతరువాత చేపతా చేపరిత్యంచ్చికానివా
జా దా నమముచేపురి రైదబెసూత్రవచ్చినా దుకాన్నా
కతర్రైతవా దుపాంకాంవా రాత్రినుండి ముకరిచినది ఆ
నెకములు నమంత్రులు లనుపిలువనదించి మంత్రులు వదరకడా లే-
లునదితర్రైతవా దుపా భోజరాజు తాలె నేము
లంగా నెకు దరవలె నన్నంతల్లో బాదుపా నాకు తగినమని
చెప్పుగ రమునికి టుప్పె నప్పయా నమనిచెప్పుతారు అనివిచా
రిసూత్రవ్రంతగా మునిచ్చిరు వంగా వ్రన్నా దుబెప్పు
తున్నది గదా నీ నమ్మ వ్రంతగా నేను యేమికారు దుమ వచ్చి ఆర
లా ఆవిబెసి ఆవిన్నదా నిన్నస్వంచుకు దురున్నా నంటే ఆలా
గె బాదుపా తా చెప్పి వేలు నంపి నప్పు పరి యెంత్ర దపామలు పా
లువ్రంతని ఆకె తన నేరా లుంతా విచారించే లుమకారాని
గుకాంచేసినది బాదుపాం సంతోషభరితుడై భోజరాజు దా
వంతనకు మాతెనాను యుల్లిపించి చేసి తనవద్దిగిర లుయుపేరాజా
త్యంలు బిచ్చినారు తర్రైతవి రమము గురున్నుపా తాటేగు
రించి నప్రకారంబి రాకుశాయనే చేశినారమునేపా
రికేలు చర్రైనా మువా కుశలమ్ములు యుప్పంచి భోజరా
జా చెప్పుతున్నారు గదా కథ్యనాలముల నన్నకని చెప్పు

[illegible]

౧౮ పద్దెనిమిదో ... కథ

[illegible]

[illegible]

౧౭

యుద్ధరంగమున మనుష్యులను [illegible] మనుష్యులు [illegible] నేటప్పుడే మావినవలె
[illegible] అప్పుడు [illegible]
[illegible] ఆ యుద్ధరిని [illegible] తెసుకొనివచ్చి [illegible]
రెండుపెట్టెలలో పెట్టి మనుష్యులు [illegible] ఆ [illegible]
[illegible] నేను [illegible] వెళ్ళుతున్నాను. నేను
[illegible] పెట్టెలు [illegible] చెప్పి వెళ్ళి-
నే చెప్పుతున్నదిగదా. [illegible] చెప్పినదిగదా ఆసంగతి నేను అప్పుడు [illegible] యిప్పు
డు [illegible] మనసుకు [illegible] చెప్పినా
సు ఆ [illegible] సాలు [illegible] పెట్టెలు [illegible]
[illegible] ఆదగదము [illegible] ఆ [illegible]
చెప్పుతున్నదిగదా. నేను చెప్పినట్టు [illegible]
[illegible] ఆ [illegible] ఆడుగుతున్న
దిగదా [illegible] చెప్పుతున్నావా [illegible] చెప్పుతున్నా
[illegible] ఆని ఆడిగితే [illegible] ఆని ఆ [illegible] చెప్పి
[illegible]
[illegible] ఆ [illegible] ఆని [illegible]
[illegible] ఆని చెప్పితే [illegible] ఆ [illegible] నేను-
[illegible] ఆ [illegible]
పెట్టెలో [illegible] యుద్ధరుసా [illegible] తెసుకొనివెళ్ళి [illegible]
[illegible]
[illegible] యిప్పుడు [illegible]
[illegible] చెప్పి [illegible] చెప్పి [illegible]

కథ ౧౭-౧౮

కుంజస్త్రీ నన్ను యిప్పుడే వెళ్ళుమంటే వెళ్ళదానను సిద్ధపడియుండగా తెల
తెలవారినదిగనుక ఆదినం వెళ్ళడం మానుకున్నది.

౧౮ పందొమ్మిదోనాటి రాత్రి కథ

కుంజస్త్రీ చిలుకదగ్గరకు వెళ్ళి తెలవార అడిగేటప్పుడు ఓ చిలుకా
నా దుఃఖం నీకు నిర్భయంగా చెప్పినది [illegible] సమ్మానంచేసినం
దుకు నా మనస్సు సంతోషపెడితే [illegible]
[illegible] కుంజస్త్రీ నీకు [illegible]
[illegible] చెప్పి వెళ్ళుమంటే నన్ను [illegible]
[illegible] ఆ [illegible]
ఆగుపడుతూ [illegible]
[illegible] వెళ్ళదానను [illegible] ఆ [illegible]
[illegible] చెప్పి
[illegible]
[illegible] ఆ [illegible]
కథ యెటువంటిది అని అడిగెనంతట చిలుక చెప్పుతున్నది.
[illegible] ఆ [illegible]
[illegible] తండ్రి [illegible]
[illegible] నన్ను
నేను [illegible] వెళ్ళుతున్నాను గదా [illegible] ఆ
[illegible] చెప్పి వెళ్ళినాడు [illegible]
[illegible] చిలుక [illegible]
[illegible] తెసుకొనివచ్చినాడు [illegible]
[illegible]

చినది ఆచిన్నదాని తాచేరబట్టినవాఁడు చిన్నదాన్నిలుసత్తునని-
పలికినిని నగయించె సిత్తుంచినాఁడు. ఆచిన్నదాని కిముగురినితె
సువతచ్చిలుంట్లాచేత్తుంచుకుంటివే రుపలికికిపలికిరునాటెంక్లాము
అంటినాటెంక్లాము ఆనిటాట్లాడుతూత్తుంకికిత్తాళ్లకె
వున్నవారు అందరూ వినినప్పుతూత్తున్నది. లుబాచిన్నదివి
నిమువాచెప్పిగున్నత్తిసనముసాత్రుపడుతూ లుదేమునారికో
గంగాచమించయెక్కిపాటాపలుకూకెవలుప్పుదువచ్చిన
దానివెనెపటత్తుంటి తంత్ర్యా నవారై వెచెలునది ఆనిలాచె
కములాచే ఆపవాదమంతే రదెచెలునది ఆనిదాన్నితెసుక-
వెకెలుదాంకిపెట్టినాఁడు. వీరుముగ్గురున్నాదాన్నిపా
తిపెట్టిన స్థలంలాచె కెప్తెళ్ళి గ్నుళ్ళ అందులాచే వళిదాన్నినెసు.
చూరవెనన్ను ఆకిత్తున్నది. ఆనిమూతతెసిట్టుంకిదాన్నితె
ప్పినాఁడు. కెండెవారికిదా తటమూదటిముతెలుసును
గనుకదానిదాతుమసూచిదినికెలుంకాటాకా ఆవుట్తున్నది
లుంటుకితెసుకానవెళ్ళి ఆవుపధంలుసెబ్బితుకుతున్నదిగాని
సన్నపాటుపల్లలుపట్లక్కానిశరీరము ఆంతాకాట్లుతె.
నరాలుసక్కిబ్బితుకునన్నందుకు. మూకశెపాటచెప్పినట్టె-
కాట్టునప్పుకెకవికినదిగనుకవచ్చినమునిట్టిబ్బితికినది ఆనిల్లాం
దరూవేదుకగాచవారదమునారు. ఆచిన్నది యుప్పుడుము-
క్లాబ్బితికినదె వారేరుముగ్గురునూనాముక్కొపర్ట్మెళ్ళపర్తారు.
వేరువాళ్ళెపతరదముసూచినేనుమెంక్లి ఆరసు ఆని ఆచిన్నదితత
లగారికింపుకానిసన్నెసముపప్పసకున్నదిచూచివేరుము
గురునూనామూరుతాచెవలుడెళ్ళినారనిచిలుకకుజుసత్తాతో

చెప్పినట్లు వేగిరము తెళ్ళుమన్నంతలాచె వికిదానముసిద్ధపడ్డది-
లుంతలాచెతెల్లవారినది గనుక ఆదినంవెళ్ళరంమునుపున్నది-

౨౦ యిరువదవనాటిరాత్రికథ-

కుజుసత్తాంబిలుకదగ్గిరకువచ్చి కలవు ఆరిగితెచిలుకచెప్పుతున్నది గదా.
యుప్పుడుకెవెళ్ళవెళ్ళుతున్నావుగాని అక్కర ఆకపరువద్దుమరితివారా
వద్దురుయరాలాగుచెతిపాలుయునా కెట ఆలాగున ఆవుతున్నా
వు అంటె- ఆకథయెటువంటిది ఆని ఆరిగితెచిలుకచెప్పుతున్నదిగ
దా గుజరాతదెశములానాగుభూషణ ఆనిపలుదాన్నారు
వుందును ఆయనవినన్నా రంద్రువ్వంకలవారదు. కాంతకాలా
నమున్ద్రవ్యము అంతాపటెలుదరిద్రుండవచ్చినది. ఆన్నవసాన్నా
లకుమువాచెకష్టపడుతూత్తుందును. ఆతనులుపదినులుక్కత.
వుంటెజరగదనివివారించుకానిసారతు ఆనెకదానకు వెళ్ళు
తూత్తుండగాదారిలాచె ఆరవితగినది. ఆఆరవిలాచె
వెళ్ళుతూత్తుండగా అక్కరవపుటెరువు ఆగుపడ్డది చెట్టుకిందవచ్చి
మరిచెట్టునెరనుపరిపెద్దపులి పడుకున్నది ఆప్పుడికిమంత్రులు
దుప్పిపలికినేనైటిపళ్ళెటన్నలుయూలకెండుసారాయూరంగానిలిచి
వున్నది. వేటనిమాబిలు యూదువాన్నారురుద్రతెసిరికిదెచెతి
నాదెంబితినితరుముతూత్తున్నదిముందరనదిసినాదాని
నెటలాగపడుతానెను. ఆనివివారిస్తుంచంగా. వేదిన్ని
దుప్పినిలుయూయచావాన్నారినిమాచిలుతరిదమునుప్పుడునెనిపవప్పు
నట్టుతాచేచినది. వెకటకితెలుయూవపావాన్నారులుంతన్నెర్లుంతా
యుక్కదికెరారు ఆలునాదుమనవంటివారు యుక్కదముప్పప్పు
దపప్పలినెటలుంచెపరకుండాజాగ్రత్తయయవలెనని-

హంసాకథలు

౨౦

విచారించి, వైరాలు, పరాజ్ఞానే ధర్మంబులంత ప్రచురమైన
న్నది. తుదకేమనుష్యులవధసపాతం నేపేరుమవ చె గొంప్పగావు
న్నది. గనుక భావ్యారుణి నిచ్చి విచారసముఖానకేమి చెప్పెటుందుకురు
తిశని విచిత్రన్యారు. విశాలు అయితే యదుటికి తేస్సినివస్త్రా-
వంతె. మహాశసంతోషపడి తేసుకొని రమ్మని చెప్పినప్పుడు ప్ర
ధానులు భావ్యారిని తేసుకొని వచ్చినప్పుడు రాజు మాటపర
వేశినప్పుడు ప్రతనష్టధానితా చెప్పి భావ్యారికి రావలసి
నబట్టలు తరతాలు యేమికావలసిన్నావో శనంతయు
త్తుకపాయన్నని చెప్పితే ఆయన రావించశనంత తేసుకునిచ్చి అత
నికి దరిద్రం పోగొట్టుకొనిభాగ్యవంతుడు అయెపుండేను. ఆ
దినిమొదలుకొని ఆప్రసాదమ్ము ఆతెప్ప చెప్పవలెనని ఆన
ప్రజ్ఞామశేషు పిన్న ఆతిచిలాకి వెళ్ళితే ఆప్పుడు దుప్పిన్నే లేదని
మంత్రాంగంగని చిటితా చేటేలునవ్వామంత్రాంగం చేసునా ఎన్న
ది. ఆభావ్యారిని పిలిచి, యీనవ్వాతానేటేలు నాత్రప
తివద్దికి వెళ్ళి మనిష్యునియందు లేకమాత్రం ఆవద్దికి వచ్చినారుమొదలు ఆ
వలెనని చెప్పితే మహా చెడుయువచ్చె ధృఢనచేసి రాత్రికి అక్కరము
మప్రతనకు ఆసరాచేసిన వేతిన్ని దుప్పిన్నే లేరుగనుక చట్టుమాద
యెక్కినారులు యీంపు పచ్చెట్టుకిందను కనిపెట్టుపుండేను. యింత
లా వేతిన్ని దుప్పిన్ని యీభావ్యారు మహారాజ్శ్రీ మహాచి వచ్చే
నారిమస్త్రమాదలసినధర్మంలుచ్పేపడిస్తివి. మళ్ళీ ఆశత్రు రవవ
న్నెనారు. యిప్పుడు యేమి ఆవుతున్నదని యుద్ధరామచారారిం
చుకొని పరాజులవద్దికి వెళ్ళి యీభావ్యారుమహా చెప్పి
వారి. మాధర్మంలుదెవరకుభూమిలాచెప్పన్న ఆందరితా చె

మచెప్పివచ్చినారు. యిప్పుడు కొంత కాలం లా చెప్పన్నవారం దరితో చెప్పి చెప్పె
కారణం చెట్టుమాదను యెక్కినారు ఆస్తంతల్లా చెప్పి వికీ చేపంచ
ల్లారి ఆకృతినుంచి తేవివెళ్ళినది యీ భావ్యారు నష్టలు కతికి ప్రతికి
నామని సంతోషపడు కొని ఆకృతినుంచి యిల్లుచేరినారదని చిలుక
కుజనాత్రా చెప్పినప్పుడే గిరమువెళ్ళుమంటే వెళ్ళరానకుసిద్ధపడ్డది.
యింతలా తెల్లవారినది గనుక ఆదినము వెళ్ళరాదమానుకొన్నది.

౨౧. యిరువైయొక్కటేనా టిరాత్రి కథ.

కుజనాత్రా చిలుకదగ్గరికి వెళ్ళి శెలవు ఆదిగినందుకు చిలుక చెప్పుతున్న
దిగదా ఆవిచారువెంకట్రామంత నవ్వుచు చిలకలు నవ్వేటట్టు
చేసుకున్నలాగునేన్వు చేసుకొచవద్దు. ఆ స్వంతల్లా ఆకథ యెం-
యీవంటిది అని కుజనాత్ర ఆదిగితే చిలుక చెప్పుతున్నది - పేరుమా
న్నేనిపట్టణములా కవకి ఆవిచారు వుండును ఆతడు గొప్పమర్యా
దగలవాడు నవ్వాపిస్త్రరంపె యీగలవారు నవ్వా ఆతనికి వి
ఖపెంళ్ళాడమువలె సౌందర్యంగలది. ఆ ఆవిచారుడు కఖసే
వాంతుడు సమానమైన వారువుండును ఆతడు నవ్వితే ప్రవ్వు
లరాలుతూవుండును. యీలాగున వుండగా కొంని
దినములకు వఖిపాదుపా ఆమారుదగ్గరికి తన దగ్గర వున్న
ఆవిచారులలా చమపచేసమర్థులైన వారొ శ్రాపించినారు.
యీ ఆవిచారు తన స్నేవాతుని యొక్క ప్రభావం ఆమా
రుకు ఆగుపరచవలెనని పిలిపించినప్పుడు దారిలా చేవస్త్రాపుంత.
గా ఆ పేశవాక్షిపక్షిణిచూచినారు. వారిని రూపుమ
ద్యావన్నావేశనుచూసి రాత్రి వెనుక ఆగుపడు నువాతికిం
దిపెదివెలుదురు రెమ్మవిలాదసుప్పెదెపి నెసలుకారిశేపడు.

[illegible]

[illegible]

నాయనని వర్తమానం పంపించినారు. అలాగునన్నె అవినారు.
పిలిపించినప్పుడు వారాలు చెప్పింది యెందుకనన్నావు మందర-
యీ సంగతి చెప్పి తర్వాత వంతినకె వారి నవ్విన సంగతి
నాకు నన్ను అభిషేకము చేసినటువంటి సంగతి వినవారలు విచారపు
తుతాయ కచేరిలో కేకవేస్తేనా నాను అవిచారం మాదము మీరుయ్యం
తప్పించినా నప్పుడు రాకపోయినదితరా
నారు అకటత్తుండే టప్పురు మీ మొహెన్నావము యేసుగడా శేషం
వారు యేసుగవాదయెన్నె వస్త్రలు పెరమేరవాదవుంది -
యేసుగవాదికె లెన్నె వారి క్షితా కవిశి వున్న
పంకురి శనది అనిలు యీలాగంటే నరవరి నరచి వుళ్ళ తానను-
పతివ్రతను అని అన్నందుకు తనువంటి నకా చేతి నవ్వినది అన్నంత
లాగే ఆమె వారు నన్నులు తరున్న కలుసుకోని అప్పటి
పట్టితెచ్చి వెళ్ళనా స్త్రీలు యిద్దరి నన్ని వాళ్ళు యిద్దరి తామ
తాపక్షి తెచ్చి వెంళ్ళను నలుగురి నన్ని పక్షి అందులో చేవేసి తగల
పెట్టినారు అని చిలుక కుంటెనకత్తె చెప్పి యిప్పుడు వెళ్ళమని శెలవు
యిచ్చేశారా నను సిద్ధపడ్డది యింతలో చెల్లెలవారి నదిగను కఅదిన-
మువెళ్ళ తము మాను కున్నది.

౨౨ యిరువైరెండో నాటిరాత్రి కథ-

చిలుక దగ్గరకు కుంటెనకత్తె వెళ్ళి శెలవు అడిగితే చిలుక చెప్పుతున్నది గ-
నా నేను వెళ్లే స్థలములో చేరాలి తాచి యేమి చెప్పినా వున్నమా
లిలువు నన్ను చెప్పుదువు గాని. లేనిమాటలు చెప్పితివా కా-
కుణాకిగి అనే అరవి అబద్ధం అరియా లాగున అలు నవా
అలాగున అవుతునా వల అంటే అకథ యెటువంటిది అని.

- కుంటెనకత్తె అడిగితే చిలుక చెప్పసాగెను. కాశ్మీరదేశములో శమిచే
కాశీ అనే పట్టణములో చిలుచిత్తు అనే వర్తకుడు ఆతని భార్య
వఖిచిన్నది వుండును ఆతను యేగుమవారి కె వెళ్లి టప్పుడు దారిలో చే
మనిషి తలుపుకి అగుపడ్డది. వానిమాదవ్వ శివున్నదా తయే
మంటే అతి కవున్నప్పుడు యెనన్నైమంది నిన్ను చచ్చి నతర్వాత యున్నది.
మందినిన్ను చంపుతారు అని వాడి శివున్నది అదిచాలి వేదు అతని
వున్నప్పుడు తన కష్టాలు యిగిరించి తపంచేవుంటే నిచ్చి నతర్వాత-
యున్నైమంది నిన్ను చంపుతారని వాడి శివున్నందుకు యీలాగు
నచంపుతారు అని చాలా తాము అని అపరాతే సుకాని నిది
యిరాతి తాచేనా గ్గంగా కాల్లి వఖిశెనాలో అడిదారుం.
వేసి చిరకాలము శిచిగించి కట్టి వుంచి అతడు వారికెవ్వళ్లను. తర్వాత
తవఖి దినం వర్తకునికి వారి మాతండ్రి యేమి వస్తువస్తువ-
కావలెనని యింత ఖర్చు గావచి వెళ్ళను అని విచారించి
అక్కడ చిరకాలము తీసి అందులో చెవున్న పాదుం కాంచం తీసి సా
బిలా చేవేసుకున్నది. యీ చిన్నది అతి చాల్యము నున్నది వచ్చిన
కలుంకా యెగ్గిరాలు కానిదిన్ని యీంటి తిప్పుచున్న కన్న.
విశేషం చాంత గర్భిణి అయి యిలు నది దిన దినము వ తుప్పులో అడిదాలు
పది నెలలకా మారుతుక విగినారులో చేకులు అందరు నిండకొయు
బట్టినారు పిల్లను బుట్టిన తర్వాత వారి తండ్రి తెనిమారు అని పేరు
పెట్టి గులాం కన్న కనిష్టంగా పెంచినారు. కాన్ని దినముల వంక
తర్వాత యింటికి వచ్చి యీ చిన్నవాని చూచి యెవరు అని అ-
డిగితే జరిగిన సంగతి అంతా వర్తకుని తో చెప్పెను అమ్మ చెప్పినది. గనుక
కాలలక్షణము ని యింత జాగ్రత చేశినా కా వమానదు అని వ.

[illegible]

[illegible]

గనుక తలకాంత్రీరం ఆయినది. ఆ నాచిలుక పంజరాన తాచే చెప్పియు
ప్పుడే వెళవచ్చునన్నంతలో తెల్లవారవచ్చెను పిట్టపిట్టలు ఉంతలా
తెల్లవారినదిగనుక ఆ దినంవెళ్ళ రవమూను నవ్వినది

యిరువైమూఁడో రాత్రి కథ—

౨౩ పంజరాన చిలుక ధగ్గిరకు పచ్చి కేలప ఆ రీగి తెచిలుక చెప్పుతున్నదిగదా
వై పంజరానాలుగు రాజులకష్టపరాను ఆనిధిచా
రించను ఆరబ్బీ ఆ సేవా రుకష్టపరితర్వాత. యేలాగున సుఖం
ఆనుభవించినాదో ఆలాగున నేనిప్పుడు సుఖం ఆనుభవిస్తునా
ను ఆంటే ఆ కథ యేటువంటిది ఆని ఆరిగి తెచిలుక చెప్పుతున్నది.
— ఆరబ్బీదేశములో చిన్నదిరు ఆనవఖరుద్వందును ఆ తనుద్వన్నది
రుగునచంద్రా ఆనవఖ ఆరుమనిచ్చేప్పందును. ఆచిన్నది రుకున్నచం
ద్ర కనన్నచాలాలుప్పంగా వ్పందును. వేంకననరుసరి ఆందరికి
తెలిసి ఆందరూ చేస్తారు లక్షాయనా గిన రకు. లూ.
సంగతిపనివిపేక తెలిసి దాన్నితేసుకొని వెళ్ళమరివభిస్తశములో
ప్రవేశపెట్టినారు ఆ ది ఆనవరినుంచి వెళ్ళిన తర్వాత దానినిచూ
రరంల్లో కపాయనుగనుక చాలా చింతా క్రాంతుడై ఆర
బ్బీ ఆ సేవారు తనకుస్వాతురుగనుకవారికి తేరాంచందా
ఆనేదినాకు లుప్పరాలుదాన్ని చూచి చాలా దినము
లు ఆయినది దాన్నిచూరవలక వెళుతాను నేనిప్పనా కు
సెలవియ్యంగా రమ్మంటే వారు సమ్మతిచ్చినారుగనుక కూ
తానే వెళ్ళి ఆ చిన్నదిరుమఖస్థలములో చేర్చింది. ఆరబ్బీ ఆనేవా
క్షిచందా దగ్గిరికి వెళ్ళి తనసలాం చెప్పి దాన్నిచూచి చాలా
దినములు ఆయినది ఆని చెప్పనుమన్నాదుగనుకవారు వెళ్ళి

ఆచూపునవచ్చితే. ఆందుకు ఆదిన్ని సంతోషపడి. తనసలాం
చెప్పియున్న వారికీ వఖమర్రాచెట్టుపున్నది ఆచెట్టుకాతికియూ
రాత్రి ఆందునవచ్చుపుంటే ఆపతికినే నువస్తుంనాన. ని చెప్పినది ఆ
సంగతి చిన్నదిరు తాచేవచ్చి చెప్పితే ఆలాగె వచ్చేక నిపెట్టుపుంది నా. యిది
విన్నవికలు సుకానిపయిచేసంతోషంగా వుంది నేను ఉంటుం
కివెళుతాను ఆనిచందా ఆరిగి తెలుప్పుడే యేమివెళుతావు
యూ రాత్రి ఆంతా లుక రరువుందుమని చెప్పితే నేను చెప్పినట్టు
నేను వింటున్నంటా ను ఆంతావింటాను చెప్పుమంటే ఆరబ్బీ ని సే
నుతా రిగి వున్న చెట్టు ఆన్నితారిగి ఆరవేషం తాక పాలుం
టులాశేక వెళ్ళే నేను తరుకున గదిలో చేర్చుందుమను. దా త్రినా
పెనిమిటిపాలు పట్టుకు నివచ్చి సకలు వధాలాం బతిమాలి నేమా
దినా కు బవ రుమా రమాంగా వున్నది యూ దాలు పుచ్చుకొండు
ని చెప్పితాదు యేమి ని మాట్లాడకపాలు ననా వుచ్చుకొలేక
పోరికి వుందుమని చెప్పుమంటే ఆలాగె చిన్నదిరు ఆరబ్బీ తాచే చెప్పి
తే ఆరవేషంవేసుకొని ఆప నారమే వెళ్ళక నిపెట్టుపుంది నా. ఘరియు
కుడారుపాలు పట్టుకొని వచ్చేయుస్సేమాటలాం రకెనుప్పు చెప్పే
కొరకనుపు రికెప్పంటేను ఆదిచూచిదారికి కొలేపుంచ్చు నేపుపు
రుపురుషులు మరిగినా. తా రమాట్లా రపు ఆనకమిచేతేసుకొని
పెపు బట్టలు ఆయిన్ని ఉట్టుగా కాట్టు నారు ఆదెబ్బలు తినమప
యేరుసత్రం రగాఁచందా తలివచ్చి. వై కూ తురా
నేకుయున్నపరసలబుద్ధి చెప్పినా వినక నేపెనిమిటిని లక్ష్యపెట్టక నేపా
లునా రప్పగనుక. లుప్పుడు ఆలాగున ఆనుభవించినావు.
ఆని చెప్పితసలుం కుంపవెళ్ళి రెండురూకలు మాత్రమే తేమాను నే ఆక్షను

యీలాగునకాట్టునారు। నేను వెళ్లి విచారించుమని చెప్పి తెచ్చం
దానిచెల్లెలు ఆదివేషమువేశి నన్ను ఆరణ్యమధ్యమువచ్చి మాస్త్రీ వారుము
సుఖముగా సుకానిశరీరం అంతా రెండుపిగాఉన్నదని రేండుసుత్రావు
న్నది చూచి నిలచుండె లుదిమంచి సౌందర్యం కలదిగనుక తనసొమ్ము ఆ
తామరచి దీనిమీద మోహమావాంతు శ్రీచెప్పు తునారు గదా-
నేఅటై నిమిత్యం లుయాం యువస్తమచ్చినది లుయాసము యుమలా చే
నాంతో శినేను విచారం తంశాయులత్యాతివానిన్నునే అకసూ
కూరారద్దిచేసి సుఅంటే। నేను యుదరని అడిగితే చందాబ
త్తిలు అనవాలు చూపించి జరిగిన సంగతి యావత్తు చెప్పి
ఆరాత్రి తెల్లవారినదాకా దానితోకూడా రాత్రి ఉండి
దరియుము లుయునతర్వాత చెప్పేరు తా చేసుకుందాంతో సురాత్రి
నడిచిన సంగతి అంతా చెప్పి దానిబట్టలు దానికి లుయిచ్చి యుదరి
లుయింటికి వారు వెళ్లినారు అనిచిలుక చెప్పి లుయుప్పుడే తెల్లవచ్చి
సు అన్నంతలో చేపెళ్లెటందుకు సిద్ధపడ్డది లుయింతలో తెల్లవారిన
దిగనుక ఆదినం వెళ్లడం మానుకున్నది-

యిరువైనాలుగోనాఁటిరాత్రికథ-

౨౪ కుంజనాచిలుకదగ్గరకు రేమసుందరి వచ్చి శెలవు అడిగితే చిలుక సవ్వినదిగను
క రేపు విని నివిత్యము నవ్వుతావని అడిగితే పూర్వము తురుమఖ
కథచెప్పిఅందెను ఆవితలుచుకుంటె నవ్వువచ్చినది అన్నందుకు కుజనాఅ
దియెటువంటిదని అడిగితే చిలుకచెప్పుతున్నది- చేనారదేశానికి జమా
మా అనేవఖడెద్దవాడు ఉన్నాడు అయినవద్ద ఆన్నిబావాం
త్రాలు తెలిసినఖరాజు చిలుకయున్నదని ఆచిలుక నవ్వాదుపా అ
డుగుతున్నాడుగదా। నేను ఆన్నిరాజ్యాలు చూసిన ఖుఖులు తిరిగివ-

న్నావుగదా నాకుపెండ్లికిలాయక అయినచిన్నదాన్నియెవ్వత
సైనా చూచినావా అంటే। పాండేశములో చెవఖచాదుపా
పున్నాడు ఆతనికి కవఖరా మహాదేవి యను పేరైనది దిప్పున్నది ఆది-
మీకు పెండ్లికి సుఖునేటందుకు లాయకుగా వున్నది ఆచిన్నదాని
దగ్గరగా చేరం కమ్మిత్తిమున్నది ఆదిన్ని బావాంతరాలు ఆరుతావున్నం
కేది- పూర్వం ఆదిన్నీనేను నచ్చవఖతాంతెలా బహుదినములు కూ
డావున్నాను। అంనెరుదకరు నాలబంధం బాతనే నుదేవవృగోచే
రించె ఆమెవద్దవుండవలశివచ్చినదిగనుక। పున్నాను తమరు ఆచిన్న
దాన్ని పెండ్లి ఆడితే గాచేరింతెవున్నందిగనుకే నేను నన్నాగా చేరింకా
నున్నకూరాద్యం రసంతోషపడుతాడుము అంటే ఆచిన్నదాం
ని పెండ్లి ఆడవలెనన్న ఆపేక్షపుట్టి తనవద్దవున్న మంత్రి నిద్రయారా
రెండెశిజాంబున్నమంచి యోగ్యమైన రత్నాలు మొదలలు నవసు
వులు లుయిచ్చి యీలాగున సైనా ఆచిన్నదాన్నినాకు మీవాడాం
అయ్యేలాగున శాయుమని పంపించినారు। ఆలాగే మంత్రి-
పాం అనేవ ట్లముల చేప్రవేశించి వాదుపామకలు సుకాని తన
వాదుపాలుయిచ్చి నేజాంబువ నస్తువులు న్ని అన్ని ఆయునకులు
యిచ్చి వాదుపావాడారం నిమిత్యం చెప్పిన సంగతి అంతా చెప్పితే
సంతోషపడి తత్రరంచూచుకాని నాకు సమానమైన-
వాదుపా కావలెనని అన్నప్పుడు ఆయునకు ఆవశ్యంగా లుయి
న్నామని। బాదుపాకులాయుఖ ఆలుయునేపెండ్లి సరంజాంచే
లుయించి తనకాదవార్తెతోమా కూశాప్రదానిన్ని పంపించినా
రు। వారు నన్నపట్నం ప్రవేశించిన తర్వాత మహా చేయోగ్యంగా
పెండ్లిచేశినారు ఆదినం మొదలుకాని రామచిలుక సుమహా చేగా

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౨౫ యిరవై అయిదోనాటి రాత్రి కథ-

ఖుజస్తా చిలుకదగ్గిరికి వచ్చి శెలవు అడిగితె చిలుక చెప్పుతున్నది గదా ఓ
[illegible]
[illegible] ఆ కథ.
[illegible] అని అడిగితె చిలుక చెప్పుతున్నది గదా - అరబ్బీ దేశములో
[illegible]
[illegible]
[illegible] బుద్ధిమంతుడున్ను [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] చెప్పుతున్నది గదా.
[illegible]
[illegible] యెందునిమిత్తం యిక్కడికి వచ్చినావు అంటె చెప్పు
చెప్పుతున్నది గదా [illegible] వచ్చినది గనుక అం
దు నిమిత్తం వచ్చినాను అంటె, యేమినిమిత్తం వచ్చినావు అని అడిగితె,

అందుకు [illegible] చెప్పుతున్నది గదా [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] అంటె [illegible] చెప్పుతున్నది గదా [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] చెప్పుతున్నది గ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
తున్నది గదా [illegible] యేమి పని నిమిత్తం [illegible] వచ్చినా
[illegible]
[illegible] అంటె [illegible] చెప్పుతున్నది గదా
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

చెప్పుచున్నది గదా యుక్తమైనా కుల్లావారం లేదు గనుక శాస్త్రము రంగా చెరువు వున్నది అందులో కప్పలు చాపలు విస్తారంగా వున్నట్లు తెలిసినది। విశాలమైన అయితే అక్కడికి వెళ్లి చూచి వస్తానంటే అలాగే యెర్మని కలువలు యిచ్చి నట్టుపురుషులు వెళ్లి ఆ చెరువులో చేపరి తన బంధువులు యెమదలైన వారిని చేరి గాట్టుకాన్న విచారం పడుతున్నా అందులో చేపనొకటి పాయమున్నకొన్ని దినములు చాలా కష్టం లేదు గనుక తన జాగా కువెళ్లిపోవాలనది అని చిలుక చెప్పి వారకు జాస్తా యిప్పుడే వెళ్లవచ్చునని అంటే వెళ్లడానకు సిద్ధపడ్డది। యింతలో తెల్లవారినది గనుక ఆదినము మానుకున్నది-

యిరువై ఆరో నాటి రాత్రి కథ-

౨౬ కుజస్తానీ చిలుక దగ్గరికి వెళ్లి కలువ అడిగితే చెప్పుతున్నది గదా తోటా చిలుక నాయని కిశోరమేము సవాల యిచ్చే యంత అంటే చిలుక చెప్పుతున్నది గదా మన కిష్టమైన సవాల యింత్ల నువేమి కాదు। యీ శ్రీ సవాలయింవల నంతానులు సృష్టిపదున జరరు అనేపట్టు పట్టిలునే కవారు మహా బుద్ధిమంతుడు వారు యంత కష్టపడ్డా అన్నినము లేకపోయిన వారి సొంతా సంగా నెత్తల బట్టలు మఖరునే స్తాపోందుసు। వారు భాగ్యవంతులైపోందును అంతే ఆ కథ యెటువంటిది అని అడిగితే చిలుక చెప్పుతున్నది గదా। యీ రాకుం అనే పట్నములో జరరు అనిపాలు యీలు నున్న పట్టు బట్టలు నప్పనేసే వారుపోందుసు। వారు నిముషం ఆలు నార్పారికి పోందక। యెవ్వేళ చూచినా తన పనిలో చెపారద్దుమచ్చి తూర్పోందుసు। వారు మహా చేపనివారుగా వుందును। యెంత కష్టపడ్డా సున్నప్ప టుంటే న్నవారికి కడు

పునిండా అస్తమెందారక మంచాన్నుండది। వారికి తెల్లబట్టలు నేశే వారు మఖదు మట్టిం పుందును। వారు జరరు మఖదినం వింటూ చెప్పితనయంటే కపిలు చుకును వెళ్లినారు। వారి లులు చెరాసే సకలసామాననులతో చేటికి భాగ్యము తెంచి నింటి వున్నది గనుక మాంచి నేను రాజులవస్త్రాలు నేశే వాళ్లినా కుకరువుపునిండా అస్తమె లేదు। వారు చేరవాంళ్లకు బట్టలు నేశే వారు సకల భాగ్యములతో చేతుల్లతూగు-తూవున్నారని తన మనుస్సును యెంచుకాని యింటికి వెళ్లి వాక్రితో చెప్పుతున్నారు గదా। యీ పట్నములో మన కుయేమీ పని లేదు। యిక్కడవున్నవారికి నా పని యేమి తెలియదు। ముత్యం చిప్పలో చిప్పంటి దాని ప్రకాశం యేమి అగుపడదు। ఆయువలెనే నేను యిక్కడవున్నపరియంతం నా ప్రతాపం యెవరికి తెలియకపున్నది- అంటే పెండ్లాము చెప్పుతున్నది గదా। యిక్కడి కెవెళ్లి తేనేమి అదృష్టం వుంటే యిక్కడ దొరకదా। నీకు ప్రాప్తం వున్నచో తప్పక దొరుకును కమానదు। రానిసొమ్ము యెంతపు యత్నం చేసినా రాదు।- యిందుకు ఒక కథ వున్నది చెప్పుతాను విను అని చెప్పుతున్నది గదా। సుల్తానులు బరాదేరత మహా చేరం అనే వారు మఖ సమయములో చేభా జనం చేసి సుస్తావున్నప్పుడు। మఖ తేనెటీగె వచ్చి తన భోజనము చేసే అన్నము లో మఖ కణం వేసి తన్ను కని వెళ్లుతూ వుండగా యిది యెక్కడికి వెళ్లుతున్నది చూడవలెనని వారు వెళ్లుతుండగా। యీ గ అడివిలో ఒక తనుకా నివెళ్లి అక్కడ మఖగుడ్డి పెట్టి వుండగాను। యీ గట్టి నివిపెట్టినారు తరిసె ఆ కణం దానినెటుంటో చేవేశను పైజరరు అడివిలో వున్నగుడ్డి పెట్టి బెము దు అన్నం కలించి వుండగా మనుష్యము ద్రవ్యం దున్నవారికి

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] కథ

[illegible]

[illegible]

లాచేపటిన్ని నారైరా అని వాడేలుల్లా వాడేలుల్లా అని.
వేకలుపేస్తే యువరుపలకే వేదునే కునస్నా కునస్రా చెప్పుతు
వచ్చి పిలిస్తే అప్పుడు రుపలుకుంతా ననిపురా దప్పన్నది. లువే
కొరుందుకుపలకవు అని అడిగితే తోకలలు చెప్పినే నురా
చిట్టికా బాలునలులులుపలికెనదికా దని. విచారిస్తూ వుంద
గా వుళ్లి న్నినప్రే లుల్లా యుందుకుపలుకవు అనికుం
పలుపేస్తే బోవేల అని తోకలుపలికెనది గనుక. వినివా
నీలులుప్పుచ్చి కివత్తేనిలా చేపలదురిప్పన్నాడు
గదా. తగినవాలుచ్చిత్తం చేస్తాను అని విచారించుకొని
యి తోకలుకుచాలా దినములునుంచి వైరి తఖ్గా
లదారుప్పుందునువారివద్దికి వెళ్లి నేమం డలాచే అనేకథరుస
లగారి లనుచెంపిన తోకలుపాలాచేపలదురివ్వన్నది
రప్పని తెసుకొనివచ్చినది. తరువాతను గొల్లవారువఖరా
లుతెచ్చి గరపకు అక్రమముగా చెట్టు నిప్పుతెచ్చి తగలబెట్టి తెత్తారే
తేలు చచ్చిపోలు నదిగనుక తోకలు తంత్రం నన్నెమాదికి
పనికిరాకపోలు నదని చెప్పితే వెలుగవరుడు చెప్పుతున్నదిగ
దా. వాడు బుద్ధికి న్నిమునబుద్ధికి న్నిఅక్కాశంఖచిటికి యుం
తతపావత్తా అం తప్పుంటుందది. తాడేలుబుద్ధి యుందు
లాదిగనుక నన్నెవాకుమత్తే చేశలుల్లా అని పిలిస్తే తాను
యుందుకుపలికెనది. రుక్కైరక్సైనా గత్రికా యుపలుకునా.
లుంతమాత్రం విచారించకదాలునది అనివారులుద్దరు
లుమాటలు అడుతూ వుండగా ప్పులివచ్చినది అని
పొరాపద్దది. కాలేతెపుండుగా వెళ్ళివరుడుమాదవే

నిదా నిదితా చేమతుచేశినది గనుక విని ప్పులికి చేపుయచ్చి వరుడు
యెవిదా నిముఖం యెమిమాటలాదితరుగవరుడంయెవిమినా
కునమా సం అడులునప్పులి అడులుతినాదివాది తిరగబడు నుగా
ని అనివచ్చియుందుపెనకా చూస్తునారా అలాచినదిస్తే
వస్తూవుందగా అకవరుడు వెలుగవరుదితో చెప్పుతున్నది
గదా. యువరనిమిత్తము కుటుంబసున్ననా దవుదారులుదగ్గర
వచ్చినారంటే. వెలుగవరుడు చెప్పుతున్నది గదా. యెప్పుడుప్పులి
యింటి దగ్గరకి వస్తున్నదాచే అప్పుడు నెప్పిల్లలను కాదుతూ
వుందదాందు యేదుస్తూ వుంటారు. అప్పుడు యుందునిమి
త్రం పిల్లలు యేదుస్తున్నారని అడుగుతాను. నెప్పునాతో
అప్పుడు చెప్పవలశినది యేమంటే నెప్పిల్లలకు యెప్పుడు కిన్ని
ప్పులిమాంసం పెట్టి అలవాటు చేశినాను. యేమాంసం
పెట్టినా తినరు. లుప్పుడు నుప్పు ఆవాంసమె తెందుమంటారు
అని అనుమానించి చెప్పినది. లులాగునమాటలు అలునే
తరావైతప్పు లిప్పులింటి దగ్గరికి వచ్చి నట్లుగా నెపిల్లలనుకొ
ట్టినది గనుక. పిల్లలు అలాగ యేదిచినారు. యుందునిమి
త్తం యేదుస్తున్నారని అడిగితే నేపటాప్పుంపులనపలచ్చాగ్గ
పునికెపమాశకుప్పున్నదిగాని లువచ్చెను చెంపినప్పులిమాం
సం తెందుమంటారు అని అం టెవెలుగవరుడు చెప్పుతున్నదిగదా
ప్పె. వనిమిషమాత్రం వుందుమను. లుంటుకాపందుప్పులిని
తెను పెనిమిటి న్నసనినా తాఖరారు చేశి వెళ్ళినాడు. లు
వెళతస్తున్నారనివినాసు. అలాగిరాగా నెనె త్తురుకొ
రెలాగునప్పున్నమాంసంకాశిలు సెత్తు నుంచాంరకుపుంది

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

౩౦ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] కథ

౩౧ [illegible]

— అడిగితే చిలుక చెప్పుచున్నది — అయోధ్యాపురి అనే పట్టణములో చిత్ర
ఖమను ఒక రాయడు. వృత్తాంతము అనే పేరుగలవాడు ఉండును అతి
ని భార్య ... అనే పేరుగలది సౌందర్యవతి సమానమైనదా
తిగలది ... తగా నుండును. ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

రుచెప్పుచున్నారుగదా నా అన్నపైన్నిమీ ఱవారించి బాలా
కష్టపడిదాన్ని నామాటలాలకితెచ్చుకొని దాన్ని పొందవలెనని
విచారిస్తున్నానురగా యింతలోనే నారాజ్ఞానందవచ్చి అస్తమం
గా రామునిపై తను సహమా నమునివిచారించకా నిఅప్పసంగ
మెంబా త్తిగా చదివినాను అన్నప్పుడు చూపరాలు కదివిపేండ్లకు
కాసుదారిలుచ్చినది. రెండేవారు చెప్పుచున్నారుగదా నేను
వఖదాన్నిచేసైలు అనిపిలుసున్నావుంటేవాక్కు వానిఅప్పు
డేమితప్పించుకొనిపోనుకున్నాను అప్పుడుకురాలు సఖం
దారిలుచ్చినది. మూడోవారు చెప్పుచున్నారుగదా. వఖచో
ట్లమునిప్పేనన్నుకానుకున్నారు నన్నుచాలాపి చెప్పినాలుం
టుంచేవ్యంచినారు. మారునాముని ధ్యానానుమూ
వాంచినాను. ఆదిన్నిసప్పతిబద్ధిలుంతలాచేనా రాజ్ఞాసా
దయుంటాలు నదిగనుక అజాడే ఎవదినాను అనిచెప్పుతూ
వుండగా చూపరాలు వేండ్లకుదారిలుచ్చి అవవికెవిచె
యునది తర్వాత ముగురున్నారైటుకొవెచివచ్చినారని చెప్పితే
వెంటుమగురున్నమునించేశనపనికెలు కథతగునని సిగ్గుచతి
లుమేవాళ్ళపూదపతినందుకు ఆమె అశ్రువనంచేశనది.
వెంత శరీరాలుకుదిరినది. తర్వాత లుపతివ్రత. తనపెనిమి
టికోశపూదపతిపూతప్పునిబాధచాతలుట్టావేషం
వేశనాను అంటేపెండ్లాడమునన్నుఆదరించి తమ్ముడాలుఖను
యిటువంటిపనిశాయువద్దని చెప్పినాడని చిలుక రాజస్త్రీ
తోచెప్పిలుదేపమయుండే గరచెప్పుము న్నంతలో తెల్లవారేసను
శిక్షపద్ధిలుంతలాచేత్తెల్లవారినదిగనుక అచినందు శరయానను
కున్నది-

67

ముప్పైరెండేనాటి రాత్రికథ-

౩౨ రాజస్త్రీచిలుక దగ్గరకువెళ్ళి తంత్రముచేశదానాచాలాది
నములనుంచి నేవద్దికి వచ్చినాలా చవ్వున్నదుఃఖంచెప్పుకుంటే అందు
కుసదుత్తరం చెప్పకనవ్వులుపరియాచికాలుకథలువల్లనుజ
రిపివేస్తున్నావు నవ్వులులాగున అటకాలుంచితే నిశ్చయం
గాచేస్తేదానివల్లనేను యేమిలాభంపొందున్నది. యీఅబద్ధా
లుకథలుచెప్పుచు తావస్త్రాపన్నావు గనుక నేనేనేరుయెఱ్ఱ
బఱదినారుగా రింకను యెలాగున చంపినాసెనా నేనుఅ
పనిఅప్పుతున్నదంటే చిలుకచెప్పుతున్నదిగదా యేరాజస్త్రీ నీపనిలో
నేను యేమింతక్కువచేసినాను మాయమదా అనెఅడిగియాజ్ఞ.
అనేపురుషునితోనా సంభాషిత అనెఅడిగినా వేమునేపురుషుని
తోనాను యెలాగున వివాహతమిచేసినా అలాగునిమా
యిద్దరికేకాదలేననికోరుతున్నాను అనిఅంటే అకథయెలా
గంటుందని అడిగితే చిలుకచెప్పుతున్నది. వఖపట్నంలోఒకగొప్పరాజు
వుండును అతనికిమిగులరూపజేరులువుండురు. అందులోపెద్ద
పజేరులు లాగునమర్యాదచాప్పునపొందయారాలు
యెంకృతివుండెను. అందులోచిమూడోవజేరువెంగయా
తనపట్నములు నప్పుటికిన్నివిధ్యాబుద్ధిచాతకదములుద్ధరికంటె
పెంచ్చుగావుండును. పెద్దవజేరుకుమూడుమూడానెకెమా
తేనెవుండును. రెండోవజేరుకుఅంరుజులు అనెకెమా
రుడువుండును. వేండ్లలుద్ధరికిచదువులబతిలోచెప్పుగింతటుట్టుచ
దువుచెప్పినావుండును. పేండ్లలుద్ధరూబతిలోచదువు
తూపుండేటప్పుడుచాలాసేపుమునగావుండురు. వెంనా

[illegible]

[illegible]

విక్రమార్కుల వారి వినములనుంచి కోరియున్నాను గనుక ఏదైనా మంచి కథ
చెప్పమని అడిగినది. నేను నా మనస్సులో ఇప్పుడు చెప్పదలచిన
కథ ఇదియని ఇప్పుడు చెప్పితినా అని ఆలోచించి ఆ రాత్రి గడచుటకై
నూతనమైన కథను గురుమూర్తి వద్ద శిష్యుడు నేర్చుకొనిన రీతిని
చెప్పి యింటిలోనే సంచినలు గురుశుశ్రూషలు చేసి తిరిగి వచ్చెను.
ఆ పతివ్రతయైన ఆ స్త్రీ అతని మాటలు నమ్మి సంతోషించి ఆ దినమున
లోకమెరుగకుండా ఆ ఇంటిలోనే ఉంచెను. మరల ఆ దినమున ఆ కథను
విని యింతలో తెల్లవారినది గనుక ఆ దినమున ఇంటనే యున్నాడు
అని

ముప్పైమూడో కాంతా రాత్రి కథ-

౩౩ కుంజునానికి వెడలిపోవుటకై ఆ కొలువు తీరినప్పుడు మంచివాడు
తెలిసినవారు తెలియనివారు అందరు ఆ కథలు చెప్పుచున్నది
గదా నేను ఒక కథ చెప్పుచున్నాను ఆ కథవారికి చెప్పు. అందు
వల్లవారి బుద్ధి గ్రహించవచ్చును. అంటే ఆ కథ యటువంటిది. ఆ
ఇంటిలో తిరిగి కథలు చెప్పుచున్నది రాజు తన ఏడుగురు మంత్రుల
తో ఒకనాడు సభ తీర్చి భాగ్యవంతుడు అతని కొడుకు వివాహ
ఆనాటి రాత్రి బుద్ధిమంతురాలు సౌందర్యవంతురాలైన
కూతురు దాసి వద్ద నుంచి సమాచారము విని గొప్పవారు అంతా
వచ్చి ఆ రాజుగారి వద్ద ఉండు రాజులు చెప్పుచున్నారు గనుక
ఆయా వరుసలు బుద్ధిమంతులు గలవారు వున్నారా
వారిని పిలిపించి అడుగుతున్నానని చెప్పుచున్నారు. వారు
ఆ రాత్రి నిద్ర చేయక కూర్చుండి విని ఆశ్చర్యపడి రాజులకు
ఆ కథ చెప్పినారు. ఆ మంత్రుల బుద్ధి వారి ప్రభావము గమనించి
తగిన విస్తరించి బుద్ధి కలదని విని ఆశ్చర్యపడి గనుక రాజు వద్ద

మూడవనాటి రాత్రి వారు ఆ స్త్రీని యెందుకు చేయవలెనని ప్రశ్నించి ఆ దేవత
నన్ను ఏమి చేయవలెనని ప్రశ్నించి పెండ్లి చేయవచ్చునా అయినప్పు
డు ఒక స్త్రీ వద్ద ప్రసంగము చేయవలసిన సంగతి తెలుపవలెను. వి-
నుము అని అందులో ఒక కథ చెప్పుచున్నారు గదా కొందరు నదిలో యున్నారు
వారు స్నానము చేయుచుండగా అయ్యో ఈ మాట వారు ఎలాగు
నేను చెప్పగలనని చెప్పినారు. రెండవ వారు చెప్పుచున్నారు గదా నేను
తాము ఒక గుర్రము చేసి దానికి కళ్లెము పెట్టించి వారు యెక్కినారు
కొంచెము ఎక్కిన వెంటనే ఆ గుర్రము ఆకాశమునకు ఎగిరిపోయెను
మరల ఆ కథ చెప్పుచున్నారు మూడవవారు చెప్పుచున్నారు గదా
నా వద్ద ఒక చిన్న పిల్లవాడు యున్నాడు గుర్రమెక్కి ఆ దేవతల
గుంపును అనిపించి వెంట వచ్చుచున్నది ఆ గుర్రము సంగతి తనకు
మాత్రమే చెప్పి. వేరే ఎవరికి చెప్పకుండా ఉంచుకొనుచున్నాడని ఆ
రాత్రి ఆ మాట విని ఆ రాత్రి చెప్పినా అది యెంతలో తెల్లవారెను.
ఆ మరునాటి ఆ చిన్నది రాత్రి యింటిలో నుంచి గనుక ఆ మాటను విని
నవ్వుచు ఒక దేవత యున్నది. ఆ రాత్రి ఆ దేవత అయినది గనుక
వారి అంతఃపురములో రాణిని పిలిచి తన మాటలు చెప్పి
వెళ్లిపోయినది. నేను మాత్రము మంత్రులవద్ద మాటలు చెప్పగల
నని చెప్పినప్పటికి గదా ఆ దేవత మాటలు విని ఆ మాటలు చెప్పుచుండగా
రాజు అంతఃపురము వారికి చెప్పుచున్నారు. దాని వల్ల ఆ రాణి
శిష్యులు అందరు వచ్చి నారదుని మాటలు విని ఆశ్చర్యపడి వెళ్లిరి.
ఆ నాటి రాత్రి రెండవ రాత్రి కథ చెప్పుచున్నారు గదా నే
ను గుర్రము యెక్కి ఆకాశమునకు పోయి యున్నాను గనుక వారు ఆలాగే
తమ వారికి చెప్పినారు. ఆ కథ అంతా గుర్రము విషయమై యుండు

[illegible]

[illegible]

ముష్టి... కథ

[illegible]

వరులకేకుండా నున్నయాలాగున జాగ్రత్తచేసుకున్నదా కల్లలా
గునవనేనేవినిమిషము నిషాకేగా ట్లునద్దు విష్ణువాతునివిరారదంవదలవద్దు.
అంటే ఆకథయటువంటిది అని అదిగితబిలుకచెప్పుతున్నది. వఖరాత్రా
రువంచిసౌందర్యంగలవారువంచివారుపరి. అతనుతనప్రవర్తి-
బాజలో అనెపటాని నికిపసంవత్సరాలలో చేరినారు. ఆపట్టుము
లోచేవువచతంత్రయుగలరువఖరాజు ఆపట్టువములోనే తాచేటువ్వం
తగాచేరుకవారువలెనా అనివెళ్ళినారు. యితరువెళ్ళినసమయ
ములోనే ఆపట్టణరాజుకుమారతే అశ్వరమేరుకవారువచ్చినది
దానివాత్తప్పాదువారిసారు. ... అదివారినది.
వేరువఖరికవఖరుమాదితప్పైనారు. కాంతశ్వపటికరాజకాం.
మాతేలుంటికివెళ్ళిపోతెకథది. యివారావానురున్నతనది
గుబసకువెళ్ళినారు. వీరిద్దవఖరిసమావారంపఖరికతెలియుకప్పుం
తిరి. యీమాయవాంతనెప్పుంటుది. వఖరితోనుచెప్పనా
వరదు. దావవారుదదు. యీలాగునప్పుండగానా
యీవాత్తాప్పురుప్పుండదంటే. పీలాగునయినారాజ
కాంతాతోనచేతికెందికెత్తుకోచేవలెననిమాచారించుకాని.
ఆపట్టుములోచేవఖవంత్రజ్ఞిరుప్పుండంగా అతని అనుసరిస్తున్న
... ప్పుండగానా అయిన ... నిమిత్తంరా
జునావద్దికివస్తుంనారు. నన్నుంచినేను ... అనెరమ్మన్నది అని.
అదిగితతనసంగతి ... చెప్పినారు. అయాన యిదియుంత
పనిగనుకనన్ను అదిగినావు. బంగారంచేసిదికేవలశినారు
తానలుతోచేదివలశిన అటువంటు ... అడుగవలెను
గాని. యీ... ... అదిగినావు. అంటే

నాకులయీపనికావలెను. దయచేయవలశినది అని అదిగితే
ఆ ... సునవఖరాత్రమంత్రించియుప్పీ యీమాత్రముగదా అది
నేకిలాచేసుకుంటే అదిదావదరమున్నయిదిగా తెలమా
త్రనే ... పరియుంతం అదివలెనే అగుపడుతాదు.
అవాప్పున అదివేసుకుంటుమయుగదా దివలెనే అగుపడుతాదు.
అనిచెప్పిమరునారువమంత్రజ్ఞుడుత నుబాబాయిచేసుకుంటేసు
కానియీ ... దిగాచేటులాచేలుమాత్రవేశి. అ
దదానివలెనే అందరికితెలిశేలాగునచేశితనతాచేకదాదా-
రాజువద్దికితీసుకానిపెళ్ళిచేస్తుతునారుగదా. నేను
పిల్లలియీవిన్నదినాకుమారునిదార్య. దీన్నినిమిలుం
పిల్లిమెంత్రదికాంతురుద్దెవళ్ళినారు. వారిద్దెవెతకనిమిత్రస్నే
నేనువెళ్ళవలెనుదీన్నినేనుయెంకరతీసుకానిరాదునను. తమదివా
కంలాచేయీచినదానినిరాజుత్తంచితే. మళ్ళీనను
గానేమంటుచెప్పుకడుచేతునారనంటే ఆలాగునేయీచిన
దాన్నితనకారమాత్రేనవద్దికిపంపిదీన్నిపరామశకమ్మకాం
మునిచెప్పిపంపించి. యీ ... చేసుకుంటేశిష్యునిమంత్రజ్ఞ-
నకుకాబంపుదార్థం యుప్పీపంపించినారు. అతరు
అగుపడేవియుగదా దికిన్నరాజుకాదాతేకునవ్వాలా
యున్నంగాప్పుండువను. ప్పఖనారురాజుకదాతేను అత
రుపుంగా అగుపడేవాదారు అరుగుతునారుగదా
నేను రాజుకురాజులయాలాగున యుందుకువచ్చుతు
నాత్రి అని అదిగితే అందుకు అచిన్నదిలఙ్జపడిమాటచె
నది. నేను యెందుకుమాటుతునాన్నూనేను యెరుగుదునునేను యిదు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] కథ -

౩౯ [illegible]

[illegible]

[illegible]

ముందిశిప్పిబాదుషావారు యెదురుగా నిలిచినది. నీవు యెవరని బాదు
షావారు అడిగితే నేను నిత్యలక్ష్మి అని అన్నది. నీవు యెందుకు వచ్చినావని
బాదుషావారు అడిగితే నేను తమకు శెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లవలెనని వచ్చినానని
చెప్పినది. యెందుకు వెళ్లుతున్నావని అడిగితే యిన్నిదినములున్నా
ను సమ్మతి అయి నీవద్ద నున్నాను యిప్పుడు దరిద్రము వస్తువున్నది
గనుక వెళ్లుతాను అన్నది గనుక వెళ్లుచున్నాను. తరువాత
దానధర్మము అనేటివాడు వచ్చి నిలిచి నీవు యెవరని అడిగితే
నేను దానధర్మం అని అంటే నీవు యెందుకు వచ్చినావని అడిగి
తే నాకు శెలవు పుచ్చుకొని వెళ్లవలెనని వచ్చినాను అనెను. నీవు యెందు
కు వెళ్లుతావు అంటే నీకు దరిద్రం వచ్చినది గనుక అందు నిమిత్తం
తనేను అని వచ్చి చెప్పి తాను వెళ్లుచున్నానని చెప్పినాడు. తరువాత యశము
అనేవాడు ముంగల వచ్చి నిలిచినది నీవు యెవరని అడిగితే నేను బుద్ధి
అని అన్నారు. యేమి నిమిత్తం వచ్చినావని అడిగితే శెలవు నిమి
త్తం వచ్చినాను అంటే నీవు యెందుకు వెళ్లుతావు అని అడిగెను. నేను
దరిద్రం వచ్చినది గనుక వెళ్లుతాను అనెను గనుక వెళ్లుచున్నాను. నాలుగో
మారు ముందు దైవభక్తి వచ్చి నిలువబడింది. దానిని చూచి నీవు యె
వరని అడిగితే నేను ధైర్యం అని అన్నది. యెందుకు వచ్చినావని అ
డిగితే శెలవు నిమిత్తం వచ్చినాను అంటే అందుకు బాదుషా అ
ప్పుడు నీవు యిపుడు నిన్ను యిన్నిదినములు నన్ను నీవు వెంటరంగా యుం
టే యిప్పుడు వెళ్లినాను అంటే అందరిని బోయిన్ని నిన్ను పట్టుకొనా
వు వెళ్లితే మాటని యెందుకని అడిగితే ధైర్యం నవ్వి నీవు నన్ను వెళ్లవ
న్నావు గనుక నేను నన్ను విడిచిపెట్టను. నీవు నావద్ద యుంటాను నీవు
ధైర్యం యుంటున్నావు నేను యింతలో తప్పదు యోచిస్తున్నది. తరువాత తన

కథ ౩౫

పదార్థం బుద్ధి ధైర్యం అంతా చూచుకుంటే యెప్పుడు వుంటావే నేను వుండి
అని వజీలు వచ్చి బాదుషా అవతారమునకు చూపించేవారు
విడిచిపెట్టినారు. తరువాత అవతారము బాదుషా తమ సమ్మతి లేక
పోయినది. తెలిసి అప్పటికి వత్తు తనకు చూపించేనందుకు
పెండ్లి చేసినారు. అక్కడ మంత్రివారలు యుండ్లు బాదుషా చేసిన తరువాత
సుపు అందునను మంత్రివారలు కుమారె పెండ్లి చేసిన అవతారమును పట్టి బా
దుషా నావస్థారూపం తెలియక సమస్త పెండ్లి అవతారము చేయినారు గ
దా నావస్థారూపం తెలియక యెవ్వరు వెళ్లనని బాదుషా వారి మా
దవ్వు అంతగా సమస్తం గానించుకొని. బాదుషా వారి అగు
పడేలా గునవారికి వెనకటి వుడుము వచ్చి నిలువబడ్డది. బాదుషావారి
ని చూచి వారి పంచిన వజీరులు యుంతవరకు నిదానించి వనిక రా
నిదియన్ని అవధానం దినారు యుంతవరకు నిదానించి నేను
పెండ్లి అయితే రాత్రి పగలు యేనాటి మారు యేంలటి
మొఖం రాత్రిగా విడిచిపెట్టుదును అని దాన్నినా కుపెండ్లి కావలెండా
చేసినారు. అని యిలా గున మనస్సునందు వలంతో చూచి
దేనిమీద చిన్నము చూచి తన శరీరము చూచిన నిలువమంచి యుట్టినా
ది. వజీరులు యిమారింవ మంత్రివారలను పిలిగా గుస్సైనా.
వంటివారి తోటిందర్నారి తీసుకొని వచ్చి బాదుషా వారు యిప్పుడు వలెను అని
విచారింపితే అందుకు బాదుషావారు నిమతం చేస త్రోయమంతం తనక్కు
ధర్మము యుందుకు గనుక యిలా గంటుంత ప్పుయని యెన్నిటి వద్దనా
దేశాంతము చేత వారి యుగాని యిలా గంటుంత సలకరిమాము-
వత్తు పలశంత వెళ్లి వనివారికి తెలిపి అప్పని యింతట చేసి తమదక
వెంట మానసల్ల మూండనే శరీరం ఫారింకిచినారు. యిం సమా

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

నలుభై యొకటవనాటిరాత్రి కథ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

తనవంటి స్త్రీని తలకొట్టించినాడని విలుకాడు చెప్పితె ఆ కథ ఆ భేతవిని తనమ-
నస్సునమిత్త్రునకు తల్లిదండ్రులు చెప్పిన బుద్ధి వినక చెడిపోయెనని కథ చెప్పె
నాడు. గోరింక చిలుక చెప్పిన కథ విన్నావుగదా నేను వక కథ చెప్పె-
దాను వినవలెనని అంటె చెప్పుమని అన్నాడు. బలకు అనే పట్టణంలో
వకవర్తకుడు వుండెను. ఆయనకు మూడురు [illegible] అనివారందరు
ను ఆ తరువాత [illegible] [illegible] వుండరు
ను. విద్యమాత్రం లేనివారు యీలాగున వుండగా రెండో
పటానికి [illegible] చెడిపోయెనని [illegible] తల్లిదం
డ్రులవద్ద [illegible] ఆతగితెవారు [illegible] లేనారు
మరి వక పనికి నేను వెళుతానని [illegible] ఆతగినా నువానుగదా
విటినే [illegible] నివసా [illegible] యుండుకు [illegible] మిత్రుడై
[illegible] వారు [illegible] చేతె [illegible] లేదు నేను
వెళితె [illegible] అని తన [illegible] అనే [illegible]
[illegible] యలువెళితె [illegible] చెప్పుతెందరు [illegible]
[illegible] చెప్పుడలు [illegible] లుతరి [illegible] నదీ
[illegible] తలయెత్తి [illegible]
[illegible] అకరసంచి [illegible] యాలు వెళ్లినారు [illegible]
[illegible] యెవరు [illegible] తిరుగుతూ [illegible]
[illegible] కులుంటలా [illegible] నిచూచి [illegible] యెవరని ఆ
తగినారు నేను [illegible] అనే [illegible] లుమ్మను
మని ఆతగినారు ఆది ఆనే [illegible] దవ్వురు [illegible] -
[illegible] యలుగా నేలు [illegible] అని చాలా ఆ
లక్ష్మీం [illegible] చిసితె [illegible] లుతనికి [illegible]

[illegible] నస్సునేవు యేమిచెసావు. ఆ వెర్రిపిట్ట
నుకానుచాచే టందుకు ఆనివాకాంపు [illegible] నిచంపదంగా
[illegible] దుర్మార్గం లేనివారి [illegible] లు [illegible] రంగా [illegible] ఆని
అంటె ఆందుకు ఆ [illegible] చెరునకు యేలాగున తెలుసు
ను అంటె. నేవంటివారి [illegible] టందుకు [illegible]
[illegible] నందు [illegible] చెళ్లు [illegible] ఆ దినాతమ్ముడి
[illegible] ఆ తరువాత [illegible] రుపెళ్లిపారు ఆయన [illegible] గెతెలు
సుకునా [illegible] అని చెప్పితె ఆంతటుమానారు ఆ [illegible]
[illegible] నారు. ఆ [illegible] ఆ తరువాత [illegible]
లనువకటి [illegible] నితేసి [illegible] సమంతలుత [illegible] చిసలాంచే
[illegible] నాలు [illegible] సంచి [illegible] నా [illegible] గా [illegible]
[illegible] చెప్పితె లుతనుది గులుబది ఆరుగుతునా
రుగదా నేను [illegible] రుదారు [illegible] ఆనే [illegible] లనుచంపుతునా
[illegible] లుపెవది ఆది ఆనే [illegible] లనుచంపుతున్నది. యిందరి
[illegible] లుపు [illegible] నేదారి [illegible] యాంతుమా [illegible] యుక్తినుంచి
వచ్చేనది ఆని ఆతగితె [illegible] రుదారు చెప్పుతునారుగదా.
యీ [illegible] తల్లిని తండ్రిని [illegible] యెచట్టని
వారు చెప్పిన ఆజ్ఞ [illegible] సనువచ్చేనది. ఆపుణ్య
[illegible] యెన్ని [illegible] నది. ఆది గనుక నేను తల్లి తండ్రి [illegible]
[illegible] లుమ్మి [illegible] మంటె నువారు ఆప్పుడే వెళ్లి తల్లి తండ్రు
లకాళ్లకుమొక్కి [illegible] నుచేసినతప్పు క్షమించుమంటె. వారు ఆశీ
ర్వదించి [illegible] సవతెలు [illegible] సకలసుఖములు
అనుభవించినారని గోరింక పిట్ట ఆ భేతుతో చెప్పితె వారు

[illegible]

నలుబైరెండోనాటి రాత్రికథ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

విందకూమారునకు నవట్లు పట్టాభిషేకం చేసి రాజ్యం యేలుకొం
మ్మనుమని కల్పియిచ్చినారు. తనకూమారతెగ పరువుకు తగినవా
రికియిచ్చి పెండ్లి చేయించినారు. రాజున్నూ యీశ్వరధ్యానం చే-
స్తూ సంతోషపడుతూ సుఖంగా వున్నారని చిలుక కుజస్త్రీతో
చెప్పి యిప్పుడే వెళ్లుమన్నంతలో వెళ్లరాకనకు శుద్ధపద్దిలుంతలో
తెల్లవారినదిగనుక ఆదినమున వెళ్లరాదుమానుకున్నది-

నలుభైనాలుగోనాటి రాత్రికథ-

౪౪ కుజస్త్రీ చిలుకదగ్గిరకు వచ్చినదిమిత్రుండ్లి నందుకు చిలుకచెప్పుతు
న్నది గదా నేను రెండుమాటలు చెప్పుతున్నాను. ఆమాటలుమ
నస్సులోచేర్చుము అది యేమని అడిగితివా. యువకైనా నేతాదమం
చిమాటలు ఆడితే గర్వించవద్దు మగవారందరను నమ్మవద్దు. నమ్మితివా
ఆమారుజాందాపాముననవ్వియెలాగు నిజెడిరేలునా
దారిచెప్పనన్ను అలాగున అప్పుతున్నావు అంటె ఆకథయేటు
— వంటిదని అడిగితే చిలుకచెప్పుతున్నది- పఖదినందఖి ఆమారుషి
నారు వేసుకున్నారు గాపఖివాయము వచ్చిడేరేలు ఆమారున
పైరార్చదువినవలెను అని అంటె ఆపైరార్చదువినవలెను అని అంటె-
ఆదియెటువంటిదని అడిగితే పఖమునిష్ఠనిర్నమిత్యం నన్నుదయపలెనని
వచ్చినారు నన్నురక్షించవలెనని చెప్పినంతలోనే ఆమారుయీపా
మునన నదుముకుంటుకాని అంగీకరించుదానివిభాగవిధిచేపట్టినా
డు. తరువాతకొంతకాలము కేవఖమునిష్ఠపచ్చిపాముపారిపోలేలు
వచ్చినదిమారుచూచినారా అని అడిగితే మేముచూడలేదని చెప్పితే
ఆమునిష్ఠపచ్చినమార్గం పట్టుకొని వెళ్లినారు. తర్వాత ఆమా
రుఆపాముననుచూచి దీపగవారు తెచ్చినారు. నేను నిన్నువిళ్లవచ్చి

నని చెప్పితే. ఆందుకుపామువచెప్పుతున్నదిగదా నేనువారి
కేవెళ్లను. నిన్నుశ్రమపెట్టేవెళ్లంతానని చెప్పుతున్నది. పగవాం
తనునమ్మరాదని పెద్దలు చెప్పుదురుగదా. నేను నీకుమగవారి
నైయుండుటెట్లు ఉదునేను యీలాగున నవ్వినావు ఆసరా
యిచ్చినా నువ్వు నాలోచిత్తశుద్ధియునేకు ఆగుపరుస్తానంటె-
ఆమారుజాందా చెప్పుతున్నారుగదా. నేనుపుపకారం
చేసినాను గాని. ఆపకారంకాయనేదంటే. ఆమాటపా
ముపినియపరానకు నిష్ఠమైనది. తర్వాత ఆమారుజాదా
ఆకాశంచూచి. యీశ్వరుణ్ని గురించి చెప్పుతున్నారుగ
దా. నేను యీపాముకుపుపకారముచేసినాను నన్నుపం
పుతానంటున్నది. యీసమయంలో చిమారకెటక్కొంరా
వలెనని. పేదుకున్నంతలోనే శరీరమందున ధైర్యము నన్నుబలముస్నా
వచ్చి ఆపాముననుపఖనదారిపోగువలెనే చూచిదాన్నితోరె
కబట్టి నేలనుకొట్టితె ఆదిచచ్చిపోయినది. పఖకథ ఆయిన
దిగదా. రెండోకథచెప్పుమంటె చెప్పుతున్నది. ఖారుజీం ఆ
నేపట్నంలో చవఖవతకాకుదు ఆక్షులమ లేకు అనివృంతునను. విన
రించిన ద్రవ్యం గలవారు. విద్యాబుద్ధి గలవారు. యువరు బుద్ధి-
మాటలుచెప్పినావింటు నన్నుయుక్తరవిద్యాబుద్ధి గలవారున్న
నారు. రావారిపద్దనెవ్వళ్లుకూచుండేవారు. యీలాగు
నవ్వుంటగా పఖదినం ఆలోచనలో అన్నెనేను అనుభవించి
నానుగాని యిదివరకు దేవునివిషయంగా యేమిన్ని
ధర్మం చేసినానుగా నని విచారించి తనపదార్థం. పదారంథ
ర్మంచేసి. ఆదినము భోజనము లేకుండా చేసుకున్నారు. ఆ

ఆరాత్రి యితడు నిద్రబోతూ వుండగా స్వప్నమందులో స్వప్నంలో
ఒక బ్రాహ్మణుడు అగుపడితే నీవెవరవు అని అడిగెను. నేను నీ-
అదృష్ట దేవత ననెను. యేమి వచ్చినావని అడిగితే బ్రాహ్మణు
రూపవంతంగా అగుపడుతున్నావు చెప్పుతున్నారు గదా-
నీవు యీ వేళ నీ పదార్థం అంతా ధర్మం చేస్తివి గదా. యిప్పు
డు నీవు యేమి చేసేవాడవు అలోచించి గనుక నిన్ను యిం-
లాగున వుంచరాదని వచ్చినాను. మళ్లీ రేపు పొద్దున నీవద్ది
కి వస్తున్నాను. నన్ను చూడగానే కర్రతో కొట్టితే నేను కింద
పడి మొహరీలు అగుపడుతున్నాను. నీకు యిష్టమైతే అక్కర
వున్నంతవరకు ఖర్చు చేసుకొని నేను మళ్లీ యిష్టం వుంచవలెనేరా
పోనీ నీకు వలెనంటే యెరుగుతూ వుంటాను ననెను అలాగే
వుంచిది అనుకొని మర్నాడు పొద్దున కర్ర చేత పుచ్చుకొని
వుండే సమయమందున స్వప్నములో చెప్పిన బ్రాహ్మణరూ-
పంగా వచ్చి యెదుట నిల్చినంతల్లోనే యితడు చేతి కర్రతో వొ-
కటి కొట్టెను. నంతల్లోనే కిందపడి బంగారు రూపం ఆయినది
అప్పుడు దానిని చెల్లించుకొని సుఖంగా తిరిగి అప్పుడు తెచ్చిన ధ-
నంతో ఉత్తరవరం చేస్తూ ప్రయోజనం గలవానికి కొంత పదార్థం
యిచ్చి యీ వర్తమానం యెవరికి చెప్పవద్దని తానే దుకాణం చేసి
నాడు. యీ వర్తమానం కలవాడు యింకొక బ్రాహ్మణుడు విని చూచి తెలుసు
లాగున బంగారు విగ్రహం అవుతున్నదని సంతోషించాడు
యితడుంచేసి బ్రాహ్మణులను పిలిచినాడు. బ్రాహ్మణు
లు వచ్చి భోజనం చేసి కూర్చున్న సమయంలో. బల్లె గలవ
రూ చేతులో చుట్టు పెట్టి కర్రతో తలలు బద్దలు అయ్యేటట్టు

ట్టుగా కొట్టితే నెత్తురు వచ్చినది. వీరు అంతా మున్ముందు భోజన-
ము కుటిల్లి తలలు బద్దలుగా కొట్టినాడని కలెక్టరు వద్ద చేరులు
అందరు వచ్చి యీ వర్తమానం గవినివి రచించి కట్టి రాజు వద్దకి అందరిని
తీసుకెళ్లిపోయినారు. రాజు యీ వర్తమానం విని నీవు బ్రా-
హ్మణ భోజనముచేయించి వారి తలలు బద్దలు అయ్యేటట్టుగా
యెందుకు కొట్టినావు అంటే వాడు అవతల కుటుంబం చేసినవని
చెప్పినేను నన్ను చేస్తే అలాగున అవుతున్నదని ఆశపడి చేసినాను
యేమి అయినదివాడు. మీరాదిమిన్ని యివ్వచ్చునది అని చెప్పి నసం-
గతి విని ఆవతల కుశలరాజు పిల్చించినంగ వచ్చి అని చెప్పి
న సంగతి యేమి అని అడిగితే యీ వర్తమానం గలిగినాను, నేను చి-
వూ రు ఉరుగున ఒకరంతో నాడు చదివేటట్లు చెలనవు యెత్తి-
యీ లాగున పిల్చే పనులు చేస్తున్నారు. దేవతా చేత్తో లాయా
లాగున యెవరైనా చేతురా. యిప్పుడు చవి శాస్త్రయుద్యోగ
పట్టిని తపించి తగిన అపరాధం యిప్పించవలెను దానినుండి గొప్ప
చేరుతున్నారంటే అందుకు ఆ రాజు వర్తమానం గలిగి అప్పుడే యె-
దుటనుంచి వెళ్లగొట్టించి బ్రాహ్మణులను యింటికి వెళ్లమన్నా
రు అనిచిలుక కుచేస్తూ చెప్పి నేటి యునిది కివెళ్లుమని అనెను
ఆ చిలుక నవేళ తానున్న సిద్ధమైన దియింటలో తెల్లవారినది గ
నుక ఆదినమే శర్మ నను కొన్నది.

నలుభై ఆయిదోనాటి రాత్రి కథ-

౪౫ కుంజసా చిలుక దగ్గర కుశల్లు నిమిత్తం వెళ్లి నప్పుడు అన్నమున్న
వేళ సూచనలు అడిగితే యెటువంటి యుదినేప్పుడు వచ్చేది. తరువా
త నేతే కాన్న మాటలు చెప్పుతాను అందుకు యేమిసదు-

[illegible]

[illegible]

ముదస్త్రవలు వఖారితు వ్రాంచిచెప్పుచున్నారుగదా నేను రెండు ఆం-
బులువేసా ను యువరుము ందరవెళ్లి అవి తీసుకుని వస్త్రన్నారని
వారు తనవును స్పుదచ్చి నవ వస్త్రవలుమును దుగావుప్పుక్కోగలవా
రు అతరువాత వచ్చే నవారు వుప్పుక్కోగా విగిలిన వస్త్రవలు
వుప్పుక్కోగలవారు అతరువాత వచ్చే నవారు వుప్పుక్కోగా
విగిలిన వస్త్రవలు వుప్పుక్కోగలవారు అని చెప్పి అంబులు రెండున్ను రెండు
శైత్రులలో వేస్తే వారు యిద్దరు వెళ్లినారు అసమయంలో రాజురా
జువారు దుకలువారు దయుక్క వరమువస్త్రవలు చంకబెట్టుకుని తనువారితో
శలారవము కజారరవలెనని అనుకున్నారు అనిమువారని వె అక్రతికి
వ్రవేశించినారు అక్కతినుంచి రాజురాజు అతుప్రరాజు యింటు
కి వెళ్లి అక్కరత తనవద్దే రుకారవారు దుతప స్తుచేసురావుంరగా వా
చియుక్కతికి యెందుకు వచ్చినారు యుప్పుదు వచ్చినారు అని అడిగితే
అందుకు చెప్పుచున్నారుగదా యీ రాజు కైమారతేగ్రు సంగం
వారు సఖులచే యుప్పుదు వచ్చి నదోనారదే యుక్కతికి వచ్చినారను.
గాని నన్ను అలుతెలుదిలక్ష్మి పెట్టిలేదు యుక్కరము చేరుమువారే
వుఖ్యాతిగా వుస్నది తమరు యీ రాజు కైమారతే నుమెంకి అ
రవలెనని తలిస్తిరా యుప్పుడు అనువను మేలాగంపేను చెప్పుచున్నా
రుగదా యీ రాజు కైమారు కైప్రుఖని దేశపురాజును నేనుమే
కి అరుతానుగా నిమురివఖరాజు నను నేనుమెంకి అతనని తండ్రి తాచే
చెప్పుచున్నది యీలాగున నేను విన్నాను నిరాజురాజు తోచె.
ప్పుచూ వుంరగా రాజురాజు నువారి తాలూకవటి వచ్చి
రుచూరని అప్పుడు వెళ్లి తమరాజు తాచె చెప్పినంతలో ఆ రాజు చై
టు కి వచ్చి యీ రాజురాజును లాచెవలకెవెంట బెట్టుకొని వెళ్లి

GOVERNMENT ... MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

తనసింహాసనము మీద కూర్చుండబెట్టి రాజు కలరక్షు-
అలు నవరంజాం శర్మం చేసినుతా చేదు రుకతా చెయిమెంకి చలుంచినా
రు తరువాత చిన్నది నిరుపించినా పల్లుంచా లినారాము చి
లు కె చెప్పి నవా వేనిజమునితా చెచిసది అనిరాజురాజు అనుకొం
నేను యీలాగున వృంరగా నువఖనారు రాజురాజు షా
స్తో చెవికత్తె ఆరాజు కారము రాతేతా చెప్పుచున్నది గదా నేను నే-
మి యుప్రుఖని రాజని చెప్పుచున్నారుగా నినాకు నమ్మకవేదురా
జువద్దనివారికిలాయుఖ అలు నవవస్త్రవలువుంరవలెనుగా
ని నన్నాసులువద్దవుంచివస్త్రవలువుంరవలశినది యేమి నిమిత్తం-
అని అన్నంతలో రాచకారము రాతే తనచెవికత్తె తన్ను అడిగినసం
గతి రాజురాజు తాచె చెప్పినంతలో యుందులో యవ్వర్తి యులు.
యెమవరకైనా తెలుసునా మువారిగా వుప్రు యులు వున్నవి వారాస్తే
నేను తెలియుదని చెప్పను తర్వాత కానాళ్లకు రాజురాజు తన
మారముదనుకల్పుప్రుక్కోని రాజ్యంలో శకెవెళ్లివలెనని కల
వ అడిగితే కలవు యున్నారు అక్కరనుంచి తానువారందుకలవా
దయుక్క వరమువస్త్రవలు పెంట్లామును చంకలో చెప్పించుకొనినారు
వచ్చి వచ్చి మునువుప్రుక్కోనె టుకారదిగవలెనని తలుచుకుని అక్క
రచేరినారు రాజురాజు చైలువెళ్లి వచ్చి యిప్పుడు మువద్దే రుకారము
రుదున్న యీగ అలు అతనిజాడము మీదకూర్చుండిరా
జు కుతెలియకుండా వచ్చి చేరినారు వేరుచేరినని మువారు నకువా
క్రమ దుతూ వున్నవములు లు యిద్దరు నన్ను అక్కరికి వచ్చినారువా
నికి వారు రాజురాజులు నాలు గువవస్త్రవలు నన్ను ముందర-
వుంచివే టుం తాకాం చె యనివుంతెను అందునుంచి తేసుకొని వెం-

[illegible]

[illegible]

ఆగంధర్వపతి యీనిర్ధిగి తెల్లగుపరుస్తున్నారు ఆసమయములోనే నవచ్చి
నాదేవాంగనలచేరబడుతానని సంతోషించారు వజీరుకొడు
వారురక్తినకపటముపుష్పరాజుగానే వారుయుద్ధరున్నవారు బాంధ
వదివివురివఖబాందిలోచేరబడెవిద్యాధికారు ఆదిమేముచూ
చాలాదినములు ఆయునదియుప్పుడుచూడవచ్చునంతట్లోనవి
ద్వీపాంతరగానే తమరాజునిసంతోషపెట్టుదికేపటుండదివిమనతోచి
వాంతంగా ఉద్యండురు అని ఆకెరగారదినెప్పుడుంతగా ఆగారదివె
నుతెప్పించిదారప్పగాప్పుంచుకొని తానుపుస్తరాచదేవాంగది
విగారదివెదేవాంలోచేరబడెను రాజురాజుచిలుకెదేవాం
లోకెనుంచివదివితనదేవాంగములోచేరబడె గారదివెనుచదివిం
చితనవస్తువులున్నలుయుద్ధరుపెంక్షాలనున్నతన అర్ధినించెనుపెని
సుఖంగాఉన్నారని చిలుకెపుజస్తాతో చెప్పిపొమ్మనబాలా
పొంచేయునదిలుఖునిమగుష్ఠం ఆలయనాలలస్యం చేయవద్దులు
ప్పుడెప్పిళ్లనిప్పిమాతున్నచూరదవచ్చిను అంటేవేళ అయ్యెనను సప
లాక్షిరణాభాంపెతురాత్రైశిర్ధమ్ము నదిగనుకయింతలోచెల్లవా
రినది ఆదినమారనుకున్నది॥

నలుబైయొకటో రాత్రి కథ—

౪౧ కుజనాచిలుకవదగిరికెవెళ్ళ నలువాదిగితెచిలుకచెప్పుతున్నదిగదా.
యువరుబుద్ధిమంతులువినకపోతే శాస్త్రోరునలుగురు
అలాచేసినకర్తలలోనేనుచివరవారు బుద్ధిచెప్పినమాటవినకయ
లాగునచేశిపోయినాంతచెల్లలాగునఅవుతున్నారు. అంత
లోనే ఆకథయేమిటంటేదని ఆదిగితెచిలుకచెప్పుతున్నది. ఒకప
అనేపట్టణంలో నలుగురుస్నేహితులు తేంక అలాచేసినమా

ది. ఎప్పుడుకైవ్యం తమవాళ్ళు గృహం అనుభవిస్తామందురు. కాం
తకాలానికియీనలుగురికిన్ని చెడరికంవచ్చి మావాళ్ళకష్టపడుతూ
వుండి అపట్టణంలో తెలిశినవెద్దమనిష్ఠిమఖరువుండగా తమకుదు
స్థితివచ్చినందుయాస అంతా చెప్పుకున్నారు. అతరువాత వాన
లుగురికినాలుగు బెరలుమంత్రించియిదితలమీదపెట్టుకొని
నడవండి. యెక్కడకిందపడుతున్నదో అక్కడత్రవ్వితే యేమిదొ
రుకుతున్నదో అదిమీదని చెప్పిపంపినాను. వెంటనే నలుగు
రున్నూతలమీదపెట్టుకొని వెళ్ళుతూ వెళ్ళి అడివిలోకి అంత దూ
రంగా వెళ్ళగా. ఒకరితలమీదపున్నబెరకిందపడ్డది. అక్కడత
వ్వితేరాగిగని అగుపడ్డది. వాండ్లు ఆనాడుగదా నా అదృష్టం
చొప్పున వుంది నాకు దొరికినది. మీరుముగ్గురూ నాతో
కూడా వుండి అనుభవించవచ్చునని. అంతట్లోనె కడదాకరికిన
దినేవ అనుభవించుమాకు దొరికేది యేమిటో అనుభవిస్తామని చె
ప్పి వెళ్ళినారు. కొంతదూరం వెళ్ళిన తరువాత రెండోవాడితల
మీదపున్నబెరకిందపడ్డది. అక్కడత్రవ్వితే వెండిగని అగుపడ్డ
ది. వాండ్లు అక్కడనిల్చి వేరినియుద్దరిని వుండుమంటే. వారు నవ్వి
కొ అవతలికి వెళ్ళినారు. తరువాత మూడోవాడి బెరపడ్డది. అ
క్కడత్రవ్వితే బంగారంగని అగుపడ్డది. వాడు నిల్చినప్పనాతో
కూడా వుండుమని వున్నవానితో యెంతచెప్పినా వినక అ
వతలకు వెళ్ళగానె నాలుగోవాడి బెరకిందపడ్డది అక్కడత్రవ్వితే యి
నుముగని అగుపడ్డది. అదిచూచిమాయ రెండోనాలుగుంచిమనకువిదా
రు తేలైనవారు యెంతచెప్పినా వినకవజ్రాలుగనిదొరుకుతు
న్నదని ఆశపడివచ్చిని తుదకు [illegible] అనిచూచా

కథలు-

[illegible]

... సంగతి చెప్పితే [illegible]

... నలుగురు [illegible] జరిగిన సంగతి [illegible]

... నలుగురు [illegible]

[illegible]

కథ ౧౨

నలుగురు [illegible] కథ-

[illegible]

... అని చెప్పితే [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

వేమంగా చేసేనా నని చెప్పినంతల్లో వాచితలేనిపి అలాగు చేస్తివా
నేవు అదిగినంతపదార్థం యిస్తా నని చెప్పినది. తరావాత యము సెలవిరా
జూపట్టి వెళ్లిన వ్యవహారాస్తే మమా చేవిచారంగా ఉన్నావు. యిందుని మి
త్యం అని అడిగినంతల్లో రాజు చెప్పినారు గదా నా కేమి వఖ దుఃఖం
వ్రతి యెవరితో చెప్పేదని. యిప్పుడు నేవు అడుగుతావు గదా
చెప్పుతానని వృత్తాంతమంతా చెప్పినారు.

మకునా న్నాము. అన్నంతలో రాజు సంతోషపడి చిన్నవాడి నావెంట వెళ్లు
మని రమ్మనారు. వారు పెళ్లి చిన్నవాణ్ని వెంటబెట్టుకుని వచ్చి రాజు ము
ందు రంగా నిల్చినారు. అతలకొన్ని వారికి విస్తారంగా పదా
ర్థం యిచ్చి చిన్నవాణ్ని వారికి తల్లి తెలియిచ్చినారు. అది విని సంతోషంగా
వుండే నన్నారా నాయనుటకు జన్తా తామి చెప్పినది యిప్పుడు తెల్సుమంటి వెళ్ళ
దానికి పసి ధ్రువుద్దలుంటలో తెల్లవారి నదిగను అది నట్లు కలవారి ను
వన్నది.

యిరువై ఎనిమిదవ కథ.

౫౦ పంజనాన్ని చిలుక ద్ధగిరి కివెళ్లి కిల్పు అడిగితే చిలుక చెప్పుతున్నది గదా

[illegible]

దేవనంఅంతా తాకేపూజేశినంతలో రాయుడు వాడిని మాదివా
విందుకైదాని తంత్రి పద్దికి రాయభారం పంపిస్తే ఖానా చెప్పినా
రుగదా కెంపారై మద్ధ్యే ప్రాందారా వ్యవహారసంగత్యం టుంది
రాత్రియా క్షేరధ్యాన్ని నంచె సత్యంటుంది గనుక యివారు టదా
నిరా చెప్పుతాను అది సత్యమైతే తెసెరి అనికారమా తేడా దగ్గిరకి వెళ్లి
వాండుపా చెప్పి పంపించి సర్వమా సంచెప్పినంతలో రాయిలు క్షేరధ్యా
నంచె సత్యమున్నదా నిశ్చింతా రంతా నిమిత్యం లేదు గనుక యెలా
గునవాండుపాంతా చెప్పవలెనా చెప్పి మళ్లీ యుప్పవంటి మాటలు
తలవకుండా చెయ్యమన్నంతలో ఖానా వాండుపా వద్దికి వెళ్లి తనకేం
మాటేనేరమ అంతా చెప్పి అడిగితే అరదు సన్యసిమాంగ గంగా
వంటుంది అని చెప్పి తిమురేదా వారం అధికేత్తైనా రేపుచాం తజెప్పుతు
నాక్రురుగదా నేకాండమారై మా చెప్పుమంచి తనంగ చేస్తే సరే వేని
పకవుండునయా దేశానికి వాండుపాను నేను యెలాగయినా
ప్రశ్నకుంటానను అంటే వజీరుమవేరుకి కామాతే వద్దికివ
చ్చి వాండుపా పంపెర్సి సంగతి చెప్పి యుందుకు యేమి అలా చె
వన అని అడిగితే అలా చేవన యేమి ప్రస్తుతి లేదు పదిలి లుం
కెంకపటాం వ్రుశేశింతామని చెప్పితే రాత్రే అపట్టుంపదిలి రెండో
పట్టాం వెళ్లుతూ వుంగా వాండుపాలు సంగతి వినిటా నువెళ్లి
కనుక్కొని వజీరును పంపి అతనికి మారై నుంచి లుపంతంగా తెచ్చిపెం
శి చేసుకున్నారు తర్వాత కొన్నాళ్లకు వాండుపా నివచ్చి
ఖులానా అనే వజీరుకు తన రాజ్యం వప్పగింతపెట్టుంటి సరా
అనేపట్నానికి వెళ్లినారు వఖరాత్రి ఖులానా అనే వారు
వెందమాండి యెన్కై వాండుపా జునానా మమాలు చూసు

వీరంధగా ఖానా అనే వజీరు కెంపారై అగుపర్ధి మాచి-
కిందటివారి వారంచి ప్రస్నైవా వారం మళ్లీ తటస్థం అయి వఖరా
తికెనదాని వద్దికి పంపించి కిందటి సంచి నేవిదా తన శుఖాలా
మాటా వ్యవస్థ యుప్పుడు తనవాండుపా రెరుగదా న వెమాటా
తెలుసుకొవలెనని చెప్పి పంపించితే చెప్పుతున్నది గదా వాండుపా వెళ్లి యిప్పుడు
నేను యొక తన్నేనా తిరగబాలేతానని నాడు దనిస్సా వాలి తెపించి వెళ్లి
తేనేటేలయా లాగు నేను నిప్పని పంపించవచ్చునా అన్నంతలో నేవ-
జీరు చెప్పుతున్నారు గదా నేను చెప్పినట్లు వింటువా యల్లకాలం నే
వాండ శెవకున్ని అలయత్యంటా ను అలాగు నను నివట్టా నకు వా
దుపా రాగానే తలకొట్టించి వెండే అలా చేవనవచ్చేనా అని
అన్నంతలో నిన్నాలపెట్టి పెట్టవారు యువరాయుక్త తలేరని చెప్పినది.
కొన్నాళ్లకు వాండుపా వచ్చినతర్వాత ఖులానా వెళ్లి కలుసు-
కొని అన్ని సంగతులు చెప్పినారు తరువాత యుంటు సంగతి అడిగితే నేనే
మని చెప్పుదును అన్నంతలో వాండుపా దిగులుపడి నేను యేమి వ
విన్నా చెప్పుమంటే ఖులానా చెప్పుతున్నారు వఖనాటి రాత్రి
తమరు పెంచినటువంటి రెండు కావారికి తెలియకుండా వెళ్లి చూస్తే, నిమా
వార్తె బాల్లకై కెంపారు న్నిదా వృగా కవా చుక్కంరబి ట్టు కెని
వెళ్లి వాంచలయుటు కమాటులేవా ని అంతఃకరణాలేదు నా వమా
వాం నివా దం సంతని చెప్పుదును అని యిలా లాగునలయా-
మాటలు అరుతూ వారికి తెసుకానివెళ్లి మంచయిమా దపం దబె
ట్టుకెని వన్నదని చెప్పినమాటు విని వాండుపా తకెవా యువచ్చిబా
చ్చిస్తేకా వమారు న్నిరెండు తునకలుగా నరికివేశి ఖార్యైనుచూచి
నేను మమాచేప త్తు తప్పు అని చూస్తిని నేగుణాలు తెలిశివచ్చినది-

అనిచెప్పితే యిది చెప్పుతున్నది గదా యీలాగున వారలా చేసు
లవాటులు వినతిపించటం మంచిదా వాడు బాగా రవిచారించినాడు
తీవ్రతర్ధర్మం నేను అగుపరుస్తు యున్నవలతలు పజిరు తెచ్చిపెట్టినాడు
అంటే అందుకున్న వినవాడు పాడు మరిన్ని వారి వచ్చియీ
క్షణమే వెళ్లి దని తలకాట్టు మన్నంతట్లా పెద్దచేబుదారు చెప్పుతున్నా
రుగదా అరదాన్ని తలకట్టు వలని నది యేమి వఖవంటే వాడదేని
కట్టుంపాసు గంధత్తు అతివిలాచి వితిచిపదితే అన్నంనెళ్లు లేక అదేచ
ప్పన్నది అంటే అలాగే కట్టువితిచిపెట్టినారు ఆవంటె అతివిలాచే
అంతాంతరికి వఖినాంతి దగ్గరికి వచ్చిన దివాడు పాపార్యకరం
అంతాన చెప్పి చేశలియీ క్షేరుకొత్తలును కని అతివిలాచెప్పంది ప్పె
సనపరిథ్యాన్ని నంచేస్తే కట్టు అన్నిప్పాంరినవి గనుక కొండి విదిగితే అవేత
చాంతాంరున్న కుంఠాంరాంరికి నదిగనుక చెల్ల్యకాలు శుద్ధిచేసు
కునిలయీ క్షీరధ్యాన్నం చేసుత్తాప్పంచేను యీలాగున పుంరగా
ను రాజరాజు దివఖిపంటె తప్పించుకుని అతివిలాచెప్పంటె అతివి
లాచెవితె కెటందుకు వఖినార్యం అక్షతి కెవచ్చేను అంతటు వెలుగు
అగుపరతియుది యేమి వింత అని దగ్గరికి వచ్చిపారెస్తె వఖి అతివిలుయీ
క్షీరధ్యాన్నం చేసుత్తప్పన్నది పాంచి సలాం చేశినప్పయరువరు-
యీ అతివిలాచికి యెందుకు వచ్చినారని అడిగితె నాడగ
వారలు యీలాగున చేశినారని అన్నది నార్వాకి చెప్పినారు
గదా అమ్మా నేప్పనాంకు తాచిరబుట్టునదానప్పు యీ అతివి
లాచి యెందుకు వంటరిగా వప్పునాప్ప రాజరాజు పట్టికితేసు.
వెనిపిళ్లు తాను రప్పన్నంతట్లా చెనెనె రవంటరిగా వప్పన్నాను-
నారోమిలిసవారు నాంతాచె యెప్పుడు కెకరారానె పుంటా

కు అనెను యీ పాటు నార్వాకి విని కాంతరు వారంపెళ్లగానె-
పంటె దారికి వదితె సుకాంనిఫ్ళి రాజరాజు తాలయీ సంగతి అం
తా చెప్పినారు దాన్ని మాటలె వినిశెరు వచ్చినట్టు యీ అ
తివిలాచి వచ్చి పాత్రలయీ క్షీరధ్యాన్నంచేసు తామబ్బులాచెప్పన్న
చంద్రుడి వలెనె అగుపడుతుప్పన్న దాన్ని చూచి ఆక్షతి నమించి తన
ఉప్పురు కొవెళ్లి చెప్పుదారు చేతకాన్నవసు పలు యిచ్చిన నన్నుపెంళ్లి చేసుకొం
నెట్టు చెప్పుమని పంపించినంతలో వారు వచ్చి రాజరాజు చెప్పినసం
గతులు చెప్పితె నేను ఖానా అనేవజీరు కెటువాకి నుచుపాదాము.
అనెబాదుపా నన్నపెంళ్లి అశినాతంత్రుని నిరవాత్తి రంగాచంపిలా
పలువాటులు వినె నేరము లేనదినన్ను యీ అతివిలాచి కెపంపించినా
రు తమరునారయందున దండచేశి బాదుపా నువజీరుకు పెళ్లి నంపించి
నార్య్రయందుచి రాకిస్తెనాంపు తప్పుతాంత నముబస్తావారి దునర్దవడెన్ని-
వాంకు తెలుసు న్నది తరవాతనాంకు కలవులు చెస్తెనాంకెరె రంప్పన్న
పరియంతరం యీ క్షీరధ్యాన్నం చేసుత్తావిమన్నది విసుత్తెప్పంటా
ను అంటె రాజరాజు ఆమె ను తనపట్టానికి తెసుకాంనివెళ్లి పా
దియుద్ధరిని పెళ్లిపించి వాడివాదుపెర్ద్యదు వచ్చిన ది అందుకు జవా
బు చెప్పుమన్నంతట్లా బాదుపాపెంళ్లావు వజీరు ను చూచి నేను
యేమి నేరంచేశినానని బాదుపాతోబారె చెప్పి అతివికెపంపించి
నానని అడిగితే బాదుపాంవజీరు నుచూచి అందుకు యేమి
జవాబు చెప్పుతావు అన్నంతట్లో ఆమె వఖింపాంపంయెరుగదు నేనె-
పాంపుదతిపితెస్త రాంకేపాంకీలు నది గనుక ఆలాగున దావా
మాటలు చెప్పినాను అనెను అందుకు బాదుపాంకు కెంపంవ
చ్చెలయీలాగంటు అనార్యయుపు సంగం యుక్తాంయుఖ నుబ

[illegible]

[illegible]

కాశికి వెళ్ళవలెనని సిద్ధపడి వెళ్లేటప్పుడు భార్యతో చెప్పినాడు గదా [illegible]

[illegible]

ప్రభువైన కుమారుడిచ్చి సంతృప్తి నన్ను అని విచారించుకొని ఆ చిన్నవానితో
సుకానని తెలవారకరున్నా మును పెచి కెంతావుత్తుంచె రనది ఆ త్రుంచెలెంతేవా
దుర్ధర్షారాజు ఆ తని యుంటుకు పేను పస్తళంతు చెప్పెను నిర్ధుంది ఆ చిన్నవా
రికి విద్యార్థి బుద్ధులు నేర్పిన నది. వారు పెద్దవారు అయిన తరువాత గు
రుము నుకానిలుస్తే నిత్యము స్నానపానారు వెళ్ళుతూ వుంటెను. పఖరా
జు పైనా రు వెళ్ళిపసుత్తవుంరగా బాదుషా యుంటు దగ్గర పఖతా
ఉపుంటెను ఆ తాలెపుకా రగ రొన్నాది గి ఆ తాటెలు లాచేకి వెళ్ళినారు
ఆ రాజు నబాదుషా కేంపు కొర్కై ఆ తాలెపులాచప్పి పుంఠ వేరుప
ఖరికి పఖరు బాంచి దూరం పంచినారు. ఆ పఖరు తెపాదుషా కెం
మారెకై తనవద్దికి పిలిచి చెప్పుతున్నది గదా యుక్తేరను చెయు లు-
ఆ మరదారములా చేపఖ అత్తిత్తున్నది అందులా చేమాతంత్రిగు
రాలు చెంపుస్సన్ని ఆ కైరపఖపెద్ద వాడుము పన్నదిదానికి రొన్ను రొసి-
చెప్పరున్నవెళ్ళరు ఆనే కంతవు వుంది కొల్లా యులాలు ఆకైదికి పెళ్ళిదానివా
తచ్చినారు. యిప్పుడు మా తండ్రి ఖరారు చేశియున్నారు గదా.
చెప్పరు ఆ వాడు ముసు బందిపస్తారా చే తన కార్యాలను యుచ్చి పెండ్లి
చేయున్నానని అన్నారు. యిక రారులేక పోతే యిప్పుడేమా
తండ్రి తో చెప్పి నిన్ను నా కుపెండ్లి కాలమునందు నన్ను అంటే ఆ చిన్న
వాడు చెప్పుచున్నాడు గదా వారము నకు పెట్టేది లేమంత గాచెప్పుదని
ప్రతిమానవెళ్ళి ఆ వారము నుబందిపస్తారని చెప్పి మరునాడు వి
శుతూర్పుంరగా మాగంలా చేబాదుషా వద్దికి ఆ గుపది
నేప్పు చువరుము మాచెత్తి రగా వెళ్ళుతూ వుండగా ఆ నిఆ రి గితే నేను వి
పట్ణంలా చేపఖము నాట్టరును ఆదివిలా చేపఖవాడుము వెరిపాద
పాగుర్రాలను చెంపుతున్నదని విని నేను దానిని చెయేటుందు ముపె

శ్రీతానను ఆ న్నవాటువిని నేప్పు యుంతగుండాతసంగా వెళ్ళుతు-
న్నాప్పు నేప్పు రెండు రంగులపెట్టినా తిన్నావా. వేకనే కుమెప్పురొత్తు నదా
తిరిగి బినకువెళ్ళు నిబాంత ఆ రెండ్రు పనికాదు. తిరిగి బిన కుపెళ్ళుమని చెప్పి
నమాటువినక ఆ త్రిలా చేకి వెళ్ళి చూస్తే పెద్ద గుర్రాన్ని పంగిపఖప-
లమలాచేకూర్చున్నది. యితరు ఆ పాదుమా రదత్తరుచలాయు
స్తుదానికి తగిలి ఆది వచ్చినది. దాని తలమాకిపఖ పాదలాచేదావి-
తనగుర్రంపుయాసపుత్తది గనుక ఆ కరపదిలిపాదుషాంగుర్రము
లలా చేపఖ అంతప్పుస్సకాని దాని మిాదయెక్కి వచ్చి పాదుషాను చుచిపినసం-
గతిపాదుషాతాకెచెప్పి సంతలాచేపాదుషావద్దికి వెళ్ళిచూస్తే సరిపత్తి
పుంటెను. పాదుషా సంతోషపడి కారుమా ర్తేను యుచ్చి పెండ్లి చే
యుంచి అమువరాజ్యకృత్యంయిచ్చినారు. తర్వాత కొన్నాళ్ళకు ఆ
బార్య యులయుంటుకి వచ్చిన తర్వాత బాదుషాంగతించిపోతే రా
జ్యంయితనికి చేసినారు. రాజ్యంచేస్తూ వుంటగా వొకనాడు పేరు
చెప్పుకొని తనవారికి పెళ్ళితల్లిదండ్రినిపిలిపించి మాదగ్గరయేడు
రంగులపెట్టి వుండును. ఆది యేమి అయినది అని అడిగితే ఆ బార్య
లు చెప్పుచున్నారు గదా పెట్టినయుంటలా చేవిరిచిపెట్టెనే నుకా
కి వెళ్ళినాను. ఆది చచ్చిపోయేలయునదని నా మాట చిన్నవాడు దాని-
మాదమునా చేము పుమగా వుంచును. వాడు న్నిచ నిమీరేలు నా
కు. వాని పెంచినదానికి దివారి తాకుమారానే చచ్చిపోయేలయు
ది అని చెప్పినమాటువిని ఆదాలయూరుపుంటేమా కుఆనవా
లు తెలుస్తున్నదా అంటే తెలుసును అని అన్నారు. తరువా
త ఆదాని దాన్ని చెందురుగారుపుంటెచచ్చి నిచినదిచ్చా
నాడే చచ్చినదని చెప్పితివి గదా యుప్పుడు దులేలా గు నవచ్చినది

తెనాలి రామకథలు — ౫

అచిన వారి మాట నమ్మి పిల్లతో గురించిన మాటలు న్నాయి. ఆలా
గునన్నా౦తనని చెప్పితే వారి తల్లి రొందుటని వివేటందుకు శిగ్గుపడదనిరా
మచిలుక మజన్యాతో చెప్పలుప్పు తమంచి సమయం వేళ్లుమన్నంతలో
పెద్దపై గుమ్మంలో చెవిన్నదిలు౦తల చెపర దేశముపై నెపనిమిటుండ సె
చూచి సమ్మతిచ్చి న్నట్టు వేసట్టు ఆ తని వారి మీదపతి నది. తర్వాత
పండరంగ రాజు చెప్పిచిలుక సునలచి నసంగతి చెప్పుమని ఆడిగితే ఆమె
లోగ్గరంగా గారెం కనుచయిన విమొదలుకొని యా రెండురా
త్రుళ్లు న్న దేన్నదర్పణ రాధా రతుంది చేరుం తా వ థలు చెప్పి ప్రొంచి.
మా రాణి వదన మెదుర చూనన్నా వృంయుం ని వా రులుక తనుం
చివేళ ఉప్పుకు దేంల గునన్నా పుచ్చు గింతపెట్టు నా రా ఆలా
గున లుప్పు దుమాప్పు గింతపెట్టు నా ను లుం ఖ సుమా మనస్సు చెప్పిన
త్రుమి రిం చుకొం డే నేను లుప్పు తప్పుంతే మీనా కు శల్యులుప్పిం
చుమన్నంతల్లో ఆలాగే చిలుక సమచెప్పి ప్పుడు మజన్యా నుతలకొం
డ్లుం తా నం సన్యాసముమీ ప్పుడు మెనిత నశరీరం తప్పు న్న పరియుంతం లుాా
క్షేరత్నానంతే సన్యాత సస్సునే సన్యాత ఖదివ్య రి గుదిలో చేరుా౦చుకొండె.

సంపూర్ణము